

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
DGBK/Directie Openbaar Bestuur en Burgerschap
t.a.v. Hoofd cluster Democratie en Burgerschap
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Geachte heer De Neef,

Bijgaand zend ik u het Activiteitenverslag CDA 2009. In dit activiteitenverslag vindt u de accountantsverklaring en de verklaringen inzake de ledenaantallen van het CDA en het CDJA.

Daarnaast zend ik u de Verantwoording subsidie vorming en scholing van (aspirant) raadsleden.

Ik vertrouw erop dat u akkoord kunt gaan met genoemde stukken. Indien u nog vragen heeft hierover, neemt u dan contact met mij op. Ik ben met ingang van vrijdag 16 juli op vakantie tot en met dinsdag 27 juli.

Met vriendelijke groet,

Marco Kampmeijer
Controller
T. 070 - 34 24 826
M. 06- 24 90 16 71
F. 070 - 36 03 635
E. kampmeijer@cda.nl

Activiteitenverslag CDA 2009

Inhoudsopgave

Inhoudelijk verslag.....	3
I. Sector Politiek & Bestuur	3
1. Binnenland.....	3
1.1. Partijbestuur.....	3
1.2. Dagelijks Bestuur	3
1.3. Toetsingscommissie.....	4
1.4. Royementscommissie	4
1.5. Commissie van Beroep.....	4
1.6. Juridische Commissie	5
1.7. Commissie Termijnen	5
1.8. Commissie Integriteit.....	5
1.9. Financiële Commissie	5
1.10. Fonds Wetenschappelijk Instituut.....	6
1.11. Professor Steenkampfonds.....	6
2. Werkgroepen en activiteiten.....	7
2.1. Partijcongressen	7
2.2. CDA Senioren (voorheen Landelijk Ouderen Platform)	7
2.3. CDA Kleurrijk	9
2.4. Steden	10
2.5. Economische crisis	11
2.6. Gesprekken met maatschappelijke organisaties	12
2.7. Commissie Woningmarkt	12
2.8. LAT- Lokaal Appel Tour	12
3. Buitenland.....	13
3.1. Activiteiten Commissie Buitenland	13
3.2. Activiteiten EVP	13
II. Sector Communicatie.....	15
1. Cluster Permanente Campagne.....	16
1.1. Evenementen.....	16
1.2. Jongerenmarketing	19
1.3. Ledenwerving en ledenbinding.....	20
2. Cluster redactie en media	25
2.1. Pers- en publieksvoorlichting	25
2.2. Redactie.....	28
2.3. Internet	29

III.	Sector HRM/Steenkampinstituut/Partijontwikkeling	36
1.	HRM-activiteiten.....	37
1.1.	Netwerken.....	37
1.2.	Scouting.....	39
1.3.	Verkiezingen	40
1.4.	Zicht op Bestuurders	41
1.5.	HRM-organisatie en algemene producten en diensten.....	42
1.6.	Digitale support.....	43
2.	Activiteiten in het kader van Partijontwikkeling	44
3.	Opleidings- en trainingsactiviteiten van het Steenkampinstituut	47
3.1.	Landelijk aanbod.....	47
3.2.	Regionaal aanbod.....	50
IV.	Wetenschappelijk Instituut voor het CDA	61
V.	CDJA	65
	Financieel verslag.....	75
VI.	Totaal uitgaven activiteiten CDA 2009	75
VII.	Toelichting uitgaven activiteiten CDA 2009	76
VIII.	Cijfermatige toelichting uitgaven activiteiten CDA 2009.....	78
IX.	Accountantsverklaring	81
X.	Ledenverklaring CDJA	83
XI.	Ledenverklaring CDA.....	84

Inhoudelijk verslag

I. Sector Politiek & Bestuur

1. Binnenland

1.1. Partijbestuur

Het Partijbestuur geeft leiding aan alle politieke en organisatorische activiteiten van en binnen het CDA. Zijn belangrijkste taken van het Partijbestuur zijn:

- de voorbereiding en organisatie van de verkiezing van de leden van Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en van het Europees Parlement;
- het opstellen van concept- of model-programma's ten behoeve van verkiezingen van vertegenwoordigende lichamen;
- de zorg voor het beheer van geldmiddelen en eigendommen van het CDA;
- de voorbereiding van de besluitvorming van Partijcongressen.

De vaststelling van de concept-kandidatenlijsten voor verkiezingen van de leden van de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement gebeurt door het zogenaamde 'versterkt' Partijbestuur.

Het Partijbestuur bestaat uit de leden van het Dagelijks Bestuur, de voorzitters van alle provinciale afdelingen, de voorzitters van CDJA en CDAV en vijf vrijgekozen leden. Het 'versterkt' Partijbestuur wordt gevormd door het Partijbestuur, aangevuld met een extra afgevaardigde uit iedere provinciale afdeling. Adviseurs van het Partijbestuur zijn de voorzitters van de CDA-fracties in de Eerste en Tweede Kamer en van de delegatie in het Europees Parlement, de directeur van het Wetenschappelijk Instituut en de voorzitter van de Bestuurdersvereniging. In 2009 is het Partijbestuur zesmaal in reguliere vergadering bijeengekomen, en het versterkt Partijbestuur eenmaal (voor de vaststelling van de concept-kandidatenlijst voor de verkiezingen van de leden van het Europees Parlement). Het Partijbestuur heeft meermalen uitvoerig van gedachten gewisseld over de standpunten en de positie van onze partij. Een belangrijke rol daarbij spelen de signalen uit het land die de leden van het Partijbestuur onder andere vanuit de afdelingen ontvangen en die tijdens de vergaderingen naar voren worden gebracht. Andere agendapunten waren bijvoorbeeld de voorbereiding op de Europees Parlementsverkiezingen, de beraadslaging over de cumulatie van functies en de drietermijnenregel en de voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen.

1.2. Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur heeft de dagelijks leiding over alle politieke en organisatorische activiteiten van en binnen de partij. Het kan in spoedeisende gevallen namens het Partijbestuur beslissingen nemen, en bereidt de besluitvorming van het Partijbestuur voor. Verder is het Dagelijks Bestuur onder meer verantwoordelijk voor het personeelsbeleid van het CDA-bureau.

Het Dagelijks Bestuur kende in 2009 de volgende samenstelling:

- drs. P.A.C.T. van Heeswijk, partijvoorzitter;
- mevr. R. Westerlaken-Loos, 1e vice-voorzitter;
- mevr. drs. C.J. Dekker, 2e vice-voorzitter (tot 31 oktober 2009);
- mevr. mr. H.G.M. Giezeman, 2e vice-voorzitter (vanaf 31 oktober 2009);

- dr. H. Bleker, secretaris;
- prof. dr. C.G. Koedijk, penningmeester;
- R.P.A. Migo;
- mevr. drs. S.C. van Haften-Harkema;
- mr. J.A.M.L. Houben, adviseur

Tijdens het partijcongres van 31 oktober hebben de leden van het CDA mevrouw H.G.M. Giezeman gekozen als nieuwe 2^e vice-voorzitter bestuur van het CDA.

1.3. Toetsingscommissie

De Toetsingscommissie adviseert het Partijbestuur ter zake van:

- de toetsing van de hoofd- en nevenfuncties van kandidaat-parlementariërs aan art. 114 van de Statuten ("Uitgesloten is de cumulatie van politieke functies, partijfuncties en/of maatschappelijke functies die het aanzien van het politieke ambt of van de partij schaadt, doordat de cumulatie tot een belangenvermenging leidt die de integriteit van de politieke besluitvorming aantast of tot een zodanige belasting van de betrokken persoon leidt, dat in redelijkheid geen behoorlijke vervulling van de politieke functie en/of partijfunctie is te verwachten.");
- de toetsing van (voorgenomen) cumulaties van functies (de zogenoemde dubbelmandaten).

Het Partijbestuur neemt uiteindelijk, gehoord hebbende het advies van de Toetsingscommissie, een definitieve beslissing. De Toetsingscommissie is in februari bijeengewees om de hoofd- en nevenfuncties van de kandidaat-Europarlementariërs aan art. 114 van de Statuten te toetsen. Verder heeft de Toetsingscommissie zich in de loop van 2009 gebogen over diverse verzoeken om toestemming voor cumulaties van functies. Het ging in de meeste gevallen om de combinatie van het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur van een waterschap en het lidmaatschap van de gemeenteraad.

De Toetsingscommissie bestaat uit mr. M.L.A. van Rij (voorzitter), mevr. mr. L.B.F.M. Hellwig, mevr. mr. J.G.J. Kamp, mevr. H.J. Nap-Borger en mr. J.J.L. Pastoor. Het secretariaat wordt gevoerd door mr. R.K. Fleurke.

1.4. Royementscommissie

De Royementscommissie is belast met de beslissing over de inbehandelingneming van een voordracht tot ontzetting uit het lidmaatschap van het CDA, oordeelsvorming ter zake van die voordracht en kennisgeving van haar uitspraak ter flattering aan het Partijbestuur. In 2009 zijn er geen voordrachten tot ontzetting uit het lidmaatschap ingediend.

De Royementscommissie wordt gevormd door mevr. mr. P.C. Ladders-Elfferich (voorzitter), mr. W.M.M. van Fessem, mevr. mr. P.E.M.S. Lokin-Sassen, H. Visser en mr. ing. P. van der Zaag. Het secretariaat is in handen van mr. R.K. Fleurke.

1.5. Commissie van Beroep

De Commissie van Beroep beslist op ingestelde beroepen tegen beslissingen van partijorganen en/of verbanden, waartegen krachtens Statuten of reglementen beroep kan worden ingesteld. In 2009 zijn er geen beroepen ingesteld.

De Commissie van Beroep bestaat uit drs. W.J. Deetman (voorzitter), mr. F.J.M. Houben, mevr. mr. J.J.M.S. Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn, mevr. G.W. van Montfrans-Hartman en mr. W.F.C. Stevens. Griffier is mevr. mr. M.A.C. Prins.

1.6. Juridische Commissie

De Juridische Commissie werkt op verzoek van het Partijbestuur juridische vraagstukken nader uit, en onderwerpt voorstellen op reglementair gebied, dan wel voorstellen met een juridische component, aan een juridische toets, voordat deze voorstellen aan het Partijbestuur worden voorgelegd. Eind 2009 heeft de Juridische Commissie zich gebogen over een groot aantal voorstellen tot reglementswijziging, die in 2010 aan het Partijcongres worden voorgelegd. De Juridische Commissie bestaat uit dr. H. Bleker (voorzitter), H.J. Mes, mr. D. van der Staaij, mevr. mr. W.N. Kip, G. van den Berg, mr. L.J. Klaassen en mr. E.C.M. Wagemakers. Het secretariaat is in handen van mr. R.K. Fleurke.

1.7. Commissie Termijnen

De Commissie termijnen is begin 2009 door het Partijbestuur ingesteld, met het verzoek de werking van de drietermijnenregel te onderzoeken, en ter zake met adviezen aan het Partijbestuur te komen. De drietermijnenregel is niet in de Statuten of reglementen vastgelegd, maar fungeert als een soort interne afspraak. De regel houdt in dat personen die namens het CDA langer dan drie aaneengesloten termijnen van ten minste vier jaren in een volksvertegenwoordigend orgaan zitting hebben gehad, in beginsel niet in aanmerking komen voor een volgende termijn.

De Commissie heeft eind 2009 aan het Partijbestuur geadviseerd om over te gaan tot codificatie van de drietermijnenregel. Het Partijbestuur heeft deze voorstellen overgenomen. In 2010 zal het Partijcongres een definitief besluit nemen.

De Commissie termijnen bestaat uit mr. J.A.M.L. Houben (voorzitter), G. van den Berg, mr. L.J. Klaassen, H.J. Mes en drs. R.T.B. Visser. Het secretariaat is in handen van mr. R.K. Fleurke.

1.8. Commissie Integriteit

De Commissie integriteit is eind 2009 door het Partijbestuur ingesteld. De Commissie is verzocht zich te bezinnen op het thema integriteit en openbaar bestuur. Verwacht wordt dat de Commissie in de loop van 2010 met aanbevelingen komt.

De Commissie bestaat uit J.R.H. Maij-Weggen (voorzitter), mr. B. van Beers, prof. dr. P.B. Boorsma, dr. G.J. Buijs, mr. M.J.H. Marijnen, drs. G.R. Peetoom en drs. W.R.C. Sterk. Het secretariaat wordt gevoerd door mr. R.K. Fleurke.

1.9. Financiële Commissie

De Financiële Commissie is volgens de statuten belast met het jaarlijks onderzoek van de balans en de rekening van baten en lasten van de partij, van de bijzondere organen en van de bijzondere organisaties en brengt daarvan verslag uit aan het Partijcongres. De commissie adviseert het Partijbestuur over financiële aangelegenheden. De Commissie kwam in 2009 bijeen ter bespreking van de jaarrekening 2008 en de begroting 2010. De samenstelling van de commissie was in 2009 als volgt:

Mr. J.C.A.M. Gielen, voorzitter

Mr. W.C. Zwanenburg

Drs. M.B. de Haas

Prof. Dr. C. G. Koedijk, adviseur (partijpenningmeester)

Mw. drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel, adviseur (directeur partijbureau)

M.P.R. Kampmeijer, adviseur (controller partijbureau)

1.10. Fonds Wetenschappelijk Instituut

Het Fonds Wetenschappelijk Instituut heeft als doelstelling financiële ondersteuning te verlenen aan wetenschappelijke activiteiten ten dienste van de Christen-democratie. Op grond van die doelstelling levert het fonds een belangrijke bijdrage aan de werkzaamheden van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA.

Het bestuur van het fonds vergaderde in 2009 tweemaal, eenmaal in het voorjaar over de jaarrekening 2008 van het fonds en van het WI en eenmaal in het najaar over de begrotingen en de jaarplannen voor 2010.

De samenstelling van het bestuur is als volgt:

Mr. H.M. Krans, voorzitter

Mr. P.C.M. Mullink, penningmeester

Drs. B. Beumer

Dr. G.J. Fleers

R.C. Robbertsen

Prof. Dr. R. H.J.M. Gradus, adviseur (directeur Wetenschappelijk Instituut)

Drs. E.J. van Asselt, (plv directeur Wetenschappelijk Instituut)

Mr. F.A.M. van den Heuvel, adviseur (penningmeester Wetenschappelijk Instituut)

Prof. Dr. C. G. Koedijk, adviseur (partijpenningmeester)

Mw. Drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel, adviseur (directeur partijbureau)

1.11. Professor Steenkampfonds

Het Steenkampfonds heeft als doelstelling ondersteuning te verlenen aan scholings- en vormingsactiviteiten. Op grond van die doelstelling levert het fonds een belangrijke bijdrage aan de werkzaamheden van het Steenkampinstituut.

Het fondsbestuur vergaderde in 2009 tweemaal; eenmaal voor de bespreking van de jaarrekening 2008 en eenmaal voor de bespreking van de begroting en de jaarplannen van 2010.

In 2009 was de samenstelling van het fondsbestuur als volgt:

Dr. H.O.C.R. Ruding, voorzitter

Mw.mr. H.G.M. Giezeman, secretaris

Mw. M.M. Nelisse RC, penningmeester

Drs. E.A. Horlings RA

Drs. H. Borstlap

Drs. C. Laenen, adviseur (hoofd van de sector HRM/SI/PO)

Prof. Dr. C. G. Koedijk, adviseur (partijpenningmeester)

Mw. Drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel, adviseur (directeur partijbureau)

2. Werkgroepen en activiteiten

2.1. Partijcongressen

Zie hoofdstuk II sector communicatie onder paragraaf 1.1.

2.2. CDA Senioren (voorheen Landelijk Ouderen Platform)

De CDA Senioren behartigen de belangen van senioren door het CDA en leden van de Eerste en Tweede Kamer van gevraagd en ongevraagd advies te voorzien op het gebied van seniorenbeleid. Hierbij werken de CDA Senioren aan de volgende onderwerpen: gezonde leefstijl, versterking mantelzorg, vrijwilligersbeleid, wonen op maat en inkomensbeleid. De CDA Senioren zijn in 2009 5-maal bijeen geweest. Het platform bestaat uit twee afgevaardigden per provincie en personen met een standing invitation vanuit de Eerste en Tweede Kamer, het Europees Parlement en de Ouderenbonden.

Twee leden van de CDA Senioren zijn afgevaardigd naar het Mosterd-Overleg. In dit overleg hebben tevens zitting enkele CDA Tweede Kamerleden en de Ouderenbonden.

Eén lid is afgevaardigd naar de Europäischen Senioren Union (ESU)

Tijdens de vergadering van 17 november is afscheid genomen van de volgende leden van het Platform: de heer L. Vijverberg en de heer J. Zuurbier, tevens penningmeester van de CDA Senioren.

Stuurgroep

De leden van de Stuurgroep van de CDA Senioren zijn boventallig. De Stuurgroep bestaat uit vijf personen, nl.: voorzitter de heer H. Gerssen, vice-voorzitter mevrouw R. Greweldinger-Beudeker, secretaris mevrouw drs. L. Holtkamp-van Es, penningmeester de heer J. Zuurbier tot november 2009, penningmeester de heer J. Westland vanaf november 2009 en alg. zaken de heer H. de Jong.

De zittingsduur van de leden van de Stuurgroep is maximaal tweemaal vier jaar. De voorzitter wordt in functie benoemd door het Landelijke CDA Bestuur. De CDA Senioren hebben zelf het recht van voordracht voor de nieuw te benoemen voorzitter.

Naamswijziging

In november 2009 heeft het LOP haar naam officieel gewijzigd in CDA Senioren. Deze wijziging is doorgevoerd op de website van het CDA en er is een passend logo ontworpen.

Provincies

Door de Stuurgroep zijn het afgelopen jaar verschillende bezoeken gebracht aan provinciale voorzitters van het CDA om de rol en positie van de CDA Senioren toe te lichten en zo te zorgen dat de Senioren ook op provinciaal niveau gehoord worden.

Thema's vergaderingen CDA –senioren

Januari vergadering

De heer drs E.J. van Asselt, plaatsvervangend directeur van het Wetenschappelijk Instituut (W.I.) heeft een toelichting gegeven op het rapport van het W.I. "Woningmarkt in beweging". Naar een markt die werkt. De heer drs P.M.M. Verleg, voorzitter van de Commissie Woningmarkt en voorzitter van SIRR deelde zijn visie mee op het uitgebreide palet van wonen, woonvormen en wonen en zorg.

13 maart

De heer J. Mastwijk, lid Tweede Kamer, sprak over diverse vormen van Openbaar Vervoer, de OV-chipkaart, en de Nota "Mobiliteitsbeleid grijs op reis". Hierbij werd niet alleen aandacht besteed aan senioren, maar ook aan gehandicapten, studenten en forensen.

8 mei

Thema van de vergadering is "De mens en zijn omgeving".

De heer R.A.C. van Heugten, lid van de CDA- fractie in de Tweede Kamer verzorgt een inleiding over de huidige discussie over de Ruimtelijke inrichting tot 2040. Het CDA constateert een kwaliteitsverlies in de Randstad op het gebied van wonen, groen , e.d. Ingezet moet worden op kwaliteit van woningen i.p.v. aantallen te bouwen woningen.

25 september

Thema van de vergadering was de algemene Politieke Beschouwingen. De heer dr. Y.J. van Hijum, lid van de Tweede Kamer en tevens fractiecommissie voorzitter Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Onder SZW vallen veel thema's, die direct het ouderenbeleid raken.

27 november

In de vergadering van 27 november is door de heer mr.dr. J.C. de Jager , Staatssecretaris van Financiën, gesproken over erfrecht en de veranderende wetgeving daaromtrent. Mevrouw drs. C. Heemels, beleidsmedewerker CDA Tweede Kamer heeft gesproken over de begroting van SZW.

Commissies

In 2009 zijn er door de CDA Senioren verschillende commissies ingesteld op de specifieke beleidsterreinen Zorg en Welzijn, Wonen, AOW/Pensioenen en een Adviescommissie Communicatie. Door het instellen van deze commissies kunnen de CDA Senioren adequaat reageren op beleidsinhoudelijke actualiteiten rondom de thema's.

Externe dag 2009

De externe dag heeft plaatsgevonden op 18 april 2009. Het was een zeer succesvolle en geslaagde dag met ongeveer 240 aanwezigen. De dag stond mede in het teken van de Europese Verkiezingen en de EVP. In de ochtend was het thema: "Is Europa Seniorenproof", een maatschappelijk thema van toenemend belang. Gesproken werd over op welke wijze senioren in de zeer nabije toekomst, maar ook op langere termijn kunnen blijven participeren in de maatschappij, waarbij een onevenwichtige bevolkingsopbouw een cruciale rol speelt. Het middagprogramma stond in het teken van 'Domotica', voorzieningen in de huisvesting waardoor senioren in staat worden gesteld om thuis langer zelfstandig te blijven wonen. Dit gegeven is onvermijdbaar vanwege de betaalbaarheid van de zorg, maar ook vanwege de sociaal culturele ontwikkeling die laat zien dat senioren zo lang mogelijk thuis willen wonen.

50+ beurs 2009

Van 16 tot en met 20 september vond ook dit jaar weer de 50+ beurs plaats in de Jaarbeurs te Utrecht. Verschillende Kamerleden van de CDA-fractie en CDA-bewindspersonen waren op verschillende dagen aanwezig op de beurs.

De politieke partijen hadden een stand op het maatschappelijk plein, waar dagelijks een debat plaatsvond over pensioenen, AOW leeftijd en veiligheid in eigen leefomgeving.

Ter gelegenheid van de 50+ beurs is door het Landelijk Ouderen Platform in samenwerking met het CDA een flyer ontwikkeld die werd uitgedeeld aan de bezoekers van de beurs.

2.3. CDA Kleurrijk

Samenstelling en werkwijze. Nadat de kerngroep van CDA Kleurrijk eind 2007 door het Partijbestuur werd ingesteld, is deze tot en met 2009 in ongewijzigde samenstelling in functie geweest. De kerngroep bestond tot en met 2009 uit: Lionel Martijn – voorzitter en wethouder deelgemeente Rotterdam-Charlois; Gert Jan van Reenen – deskundige cultuurmanagement; Kaya Kocak – raadslid Eindhoven; Til Gardeniers-Berendsen - o.a. ex-minister CRM; Thoon Essed – gedeputeerde provincie Noord Brabant. Ruud Lubbers is als ambassadeur aan CDA Kleurrijk verbonden. Vanuit het partijbureau is CDA Kleurrijk ondersteund door respectievelijk Joost Oostlander, Sylva van Rosse en in het najaar door Quinten Weeterings (stagiair). CDA Kleurrijk communiceert overwegend via email. Daarnaast is zij 5 februari, 19 maart, 11 juni, 23 juli, 10 september, 22 oktober en 18 december bij elkaar geweest in het kader van regulier overleg.

Communicatie binnen het CDA. Binnen de partij heeft CDA Kleurrijk met diverse geledingen (CDJA, Bestuurdersvereniging, Kamerfractie, CDAV, WI, DB) langs formele en informele weg contact. Dat contact staat steeds in het teken van het bevorderen van de diversiteit binnen de partij. In sommige gevallen zijn actuele politieke ontwikkelingen een aanleiding voor overleg. Formeel overleg is er geweest met het CDJA (10 februari) en met de Tweedekamer fractie (18 december). De bijeenkomst met het CDJA heeft geleid tot een masterclass bijeenkomst die op 25 maart door Kleurrijk lid en specialist in interculturele communicatie, Gert Jan van Reenen voor het CDJA verzorgd is. De bijeenkomst met leden van de Tweede Kamer fractie (Pieter van Geel, Mirjam Sterk, Janneke Schermers) stond in het teken van de fractie notitie 'kansrijk op weg naar burgerschap' en de wijze waarop CDA Kleurrijk geconsulteerd wordt. Met het DB is een aantal maal in kleine kring overleg geweest. Hier is onder andere gesproken over de opvolging begin 2010 van de voorzitter. Kleurrijk is eveneens geconsulteerd bij het opstellen van het stedenpamflet 'participatie en integratie'. Tot slot heeft CDA Kleurrijk met het Wetenschappelijk Instituut het WI rapport 'integratie op waarden geschat' besproken.

Netwerk. CDA Kleurrijk streeft naar een zo groot mogelijk netwerk binnen de partij. Het gaat hier vooral om een digitaal netwerk. In 2009 is dit gegroeid naar ongeveer 300 personen. Het netwerk wordt onder andere via een nieuwsbrief op de hoogte gehouden van de belangrijkste ontwikkelingen. Het netwerk is gericht geactiveerd op een door het multicultureel instituut FORUM georganiseerde essaywedstrijd over integratie. Zowel de winnaar van deze wedstrijd (Gorcums raadslid Ibrahim Elmaci) als de tweede plaats (fractievoorzitter Jaap Jonk van Berkelland) zijn bemachtigd door CDA raadsleden; iets wat het potentieel binnen de partij aanduidt. Op 18 april is een grote netwerk bijeenkomst georganiseerd in Rotterdam. Ongeveer 75 aanwezigen hebben daar, onder leiding van Kleurrijk voorzitter Lionel Martijn van gedachten gewisseld over de wijze waarop diversiteit binnen de partij versterkt kan worden. Hoofdspreker was ambassadeur Ruud Lubbers. Geconstateerd werd dat de basis en boodschap van het CDA heel goed aansluit bij de wereld van vele migranten. Het is echter van belang steeds helder te maken waarom anders gelovigen heel goed aansluiting zouden kunnen vinden bij het CDA en waarom christenmigranten zich niet afgeschrokken hoeven te voelen vanwege het feit dat het CDA niet een één dimensionale christelijke partij is. Centrale boodschap van de bijeenkomst was: stuur op overeenkomsten en koester verschillen, want van de verschillen kunnen we leren.

Ambassadeur. Ruud Lubbers is ambassadeur van CDA Kleurrijk. In die hoedanigheid promoot hij onder andere via de CDA Kleurrijk folder de diversiteit binnen de partij. Deze folder is in 2009 bij diverse CDA manifestaties en bijeenkomsten verspreid. Op 18 april was hij de meest prominente

aanwezige tijdens de CDA Kleurrijk netwerk bijeenkomst in de Rotterdamse Euromast. Tevens heeft Ruud Lubbers geparticipeerd in het overleg van 18 december met de Tweede Kamer fractie.

Verkiezingscampagnes. CDA Kleurrijk heeft zijn steun uitgesproken voor de kandidatuur van Mito Croes voor het Europees Parlement. In het kader van de voorbereidingen op de gemeenteraadsverkiezingen 2010 heeft CDA Kleurrijk op 28 november een training verzorgd voor een 20 tal campagneleiders. Hierin werd zo veel mogelijk een antwoord gegeven op de vraag: hoe bereik ik de kiezers met migranten achtergrond? Er is een inventarisatie gemaakt van kleurrijke gemeenteraads kandidaten. Dat zijn er vrijwel evenveel als 4 jaar geleden, maar naar verwachting staat een kleiner deel op een verkiesbare plek.

Nieuwsbrief, website en folder. In 2009 zijn vier nieuwsbrieven (13 maart, 11 mei, 7 juli, 13 oktober) verspreid onder het Kleurrijk netwerk. Op basis van deze nieuwsbrieven wordt de website geactualiseerd. Een speciale Kleurrijk folder is tijdens relevante bijeenkomsten door het hele jaar heen verspreid.

Overig. Op 22 april is een bijeenkomst georganiseerd over de 'toescheidingsovereenkomst' met Suriname. Deze overeenkomst is een gevolg van de onafhankelijkheid van Suriname in 1975. De bijeenkomst past in het streven om met verschillende migrantengroepen gericht contact te onderhouden. Een vergelijkbare bijeenkomst is georganiseerd met betrekking tot Kaapverdië. Met migrantenkerken zijn een 5-tal bijeenkomsten georganiseerd (Rotterdam, Eindhoven, Almere, Utrecht, Amsterdam) die onder de paragraaf 'stedennetwerk' besproken worden. In dit kader is steeds contact geweest met SKIN (Samen Kerk in Nederland). Een partijnotitie betreffende 'integratie' was eind 2009 nog in voorbereiding. Een tweetal stedelijke themabijeenkomsten zijn in mei georganiseerd betreffende 'religie in de stad' en 'ondernemerschap in de stad'. Bij deze bijeenkomsten zijn migrantengroepen nadrukkelijk betrokken geweest.

2.4. Steden

Vanwege het grote belang dat gehecht wordt aan een sterker CDA in de steden zijn diverse initiatieven vanuit het partijbureau ingezet en ondersteund. De hierna genoemde activiteiten worden vanuit het partijbureau ondersteund door Joost Oostlander.

Steden. In 2009 zijn onder het begrip 'grote steden' de 50 grootste gemeenten van Nederland gebracht. De G31 blijkt namelijk een aantal gemeenten met duidelijke stedelijke kenmerken (zoals Almere, Apeldoorn, Gouda, Zoetermeer) buiten te sluiten. De steden hebben een aparte site. Vanuit het Partijbureau wordt met hen gecommuniceerd via de mailbox grotesteden@cda.nl. G4. Bijzondere aandacht wordt gegeven aan de grootste steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht. Zij verschillen met andere steden in omvang (minimaal 300.000 inwoners) en grootstedelijke problematiek. Bovendien is het CDA in deze steden het meest gemarginaliseerd. De G4 (afdeling- en fractievoorzitters) zijn op 6 juli en 3 november in het Partijbureau in gesprek gegaan met de landelijke partijvoorzitter en TK fractievoorzitter. Hierin zijn met name de profileringspunten van het CDA in de steden besproken in relatie tot de thema's zoals de Tweedekamer fractie die aan de orde kan stellen. In 2010 zijn twee vervolg bijeenkomsten gepland. Tijdens het opzetten van de campagne activiteiten is het G4 overleg gebruikt als middel om ideeën te genereren en te toetsen aan hun stedelijke relevantie.

Peter Meter. Alle leden van de CDA Tweede Kamer fractie zijn gekoppeld aan een stad. De gedachte is dat zij de stedelijke afdelingen adviseren, landelijke en lokale beleidsissues koppelen en dat zij aanwezig zijn tijdens lokale manifestaties. Zowel de afdelingen als de kamer leden

maken op sterk wisselende manier gebruik van deze koppeling. Sommige steden hebben intensief contact met 'hun' kamerlid, bij andere steden is dat contact veel lossier.

Gemeenteraadsverkiezingen 2010. In 2009 is veel tijd geïnvesteerd in het betrekken van de steden bij de landelijke voorbereidingen op de gemeenteraadsverkiezingen 2010. Deze betrokkenheid is met name verlopen langs het opstellen van 4 stedelijke themapamfletten. Daartoe zijn werkgroepen geformeerd bestaande uit 3 stedelijke lijsttrekkers en twee kamer leden per thema. Het in februari gepresenteerde WI rapport 'de stad terug aan de mensen' heeft in de meeste gevallen als basis gefungeerd voor de pamfletten. Concepten van de themapamfletten zijn voorgelegd aan alle 50 stedelijke afdelingen. De pamfletten zijn in januari en februari 2010 door stedelijke lijsttrekkers aan CDA bewindspersonen uitgereikt. De 50 campagneleiders hebben tijdens het partijcongres van 31 oktober een campagnetraining bij kunnen wonen. Daar is tevens Sophie gepresenteerd; de database met stemmers informatie op wijkniveau. De 10 stedelijke afdelingen die de meeste moeite hebben met het opzetten van een campagne zijn inhoudelijk ondersteund door vrijwilligers die veelal afkomstig zijn uit de staf van de Tweede Kamer fractie.

Stedelijke themabijeenkomsten. Op 7 mei (Amsterdam) en 13 mei (Tilburg) zijn stedelijke themabijeenkomsten georganiseerd respectievelijk rondom de thema's 'religie in de stad' en 'ondernemen in de stad'. De bijeenkomsten hadden als doel input te verkrijgen voor lokale verkiezingsprogramma's; het versterken van het stedelijk- en migrantvriendelijk profiel en het versterken van contacten met het maatschappelijk middenveld. Beide bijeenkomsten werden door ongeveer 70 personen bezocht.

Migrantenkerken. Hoewel migranten met islamitische achtergrond zichtbaarder lijken, bevinden zich in de steden even zo grote groepen nieuwe christen migranten. Deze hebben veelal nog geen traditie op het vlak van deelname aan het politieke proces. In 2009 is daarom een vervolg gegeven aan de in 2007 ingezette bezoek reeks aan migranten kerken. In 2009 zijn Amsterdam (29 januari), Rotterdam (7 februari), Eindhoven (14 maart met minister Hirsch Ballin), Almere (27 april) en Utrecht (6 juni) bezocht. De bijeenkomsten zijn in samenwerking met de lokale afdeling en zoveel mogelijk met lokale kerken georganiseerd. Tweede Kamerlid Kathleen Ferrier en vice voorzitter Renate Westerlaken vormden de landelijke delegatie. In de meeste gevallen hebben de bezoeken geresulteerd in een laag drempeliger contact tussen politiek en migrantenkerken. In sommige plaatsen zijn zelfs concrete problemen (zoals gebrek aan geschikte kerkrimte) opgelost. Lokale CDA vertegenwoordigers hebben samen met de stafmedewerker van het Partijbestuur hun ervaringen kunnen delen op een internationale seminar van migrantenkerken (22 tot 24 oktober). De bezoek reeks is begin 2010 voortgezet in Tilburg, Den Haag en Hengelo.

Werkgroep. De werkgroep Grote Steden heeft in 2009 nog slechts gefungeerd als klankbord groep. Zo zijn zij betrokken geweest bij de voorbereiding van twee stedelijke themabijeenkomsten in mei. De ambtstermijn van de werkgroep is eind 2009 formeel afgelopen en niet door het bestuur verlengd.

2.5. Economische crisis

Als een reactie op de kredietcrisis die Nederland in de herfst bereikte en de vele vragen die in de partij over de oorzaken en de gevolgen hiervan leefden heeft het partijbestuur eind oktober besloten een debatserie te organiseren rondom het thema 'kredietcrisis'. Deze zijn onder regie van het partijbureau en in samenwerking met het WI, de Tweedekamer fractie en bewindspersonen georganiseerd. Op 24 november (Den Haag), 26 november (Eindhoven), 3 december (Zwolle) en 9 december (Utrecht) hebben deze bijeenkomsten plaats gevonden. Tijdens iedere avond hebben een bewindspersoon, een macro econoom en een ethicus hun visie

op oorzaken, gevolgen en te nemen maatregelen gegeven. Ruim 500 personen hebben aan deze avonden deelgenomen. Het partijbureau en het WI hebben de uitgesproken lezingen gebruikt t.b.v. het opstellen van de gezamenlijke publicatie 'christendemocraten en de kredietcrisis' welke op 16 maart 2009 gepresenteerd is.

2.6. Gesprekken met maatschappelijke organisaties

Professor Steenkamp Lezing. Het dagelijks bestuur heeft in april 2007 besloten een netwerk evenement voor maatschappelijke organisaties, waaronder mogelijke steunzenders, te organiseren. Als aanleiding van een dergelijk evenement is de 'verjaardag' van de partij op 11 oktober. Gezien de verbondenheid van de heer Steenkamp aan de oprichting van het CDA op 11 oktober 1980 is besloten om het evenement de naam Professor Steenkamp Lezing mee te geven. Op 12 oktober is de Steenkamlezing voor de tweede maal georganiseerd. Ruim 60 personen, afkomstig uit 40 organisaties aanwezig zijn geweest. De lezing werd uitgesproken door Doekle Terpstra, voorzitter van de HBO - Raad; gevolgd door een co - referaat van Leonard Geluk, ex-wethouder van Rotterdam en voorzitter van de Raad van Bestuur van ROC Midden Nederland. Op basis van de uitgesproken lezingen is een publicatie uitgebracht. Het evenement is als succesvol geëvalueerd en zal in 2010 voor de derde maal plaats vinden. De Steenkamlezing maakt dan deel uit van de viering van het 30-jarig bestaan van het CDA. De minister president is bereid gevonden om dan de lezing uit te spreken.

Bilaterale contacten. Het bestuur heeft in 2009 in samenwerking met de CDA fractie in de Tweede Kamer gesprekken gevoerd met maatschappelijke en belangenorganisaties uit het zorgveld. Tevens is met een aantal religieuze organisaties op deelterreinen verder van gedachten gewisseld; als uitvloeisel van formele gesprekken in de jaren daarvoor.

2.7. Commissie Woningmarkt

De partij heeft in het kader van Morgen Begint Vandaag gezocht naar de thema's die een plaats moeten krijgen in de verkiezingsprogramma's die in de nabije toekomst geschreven moeten worden. Begin 2008 hebben de leden de voor hen belangrijkste thema's bij het partij bestuur kunnen aangeven. Het DB heeft daar een aantal eigen prioriteitsthema's aan toegevoegd, waarna een 10 – tal thema's is gekozen die tijdens 12 provinciale bijeenkomsten door de leden bediscussieerd konden worden. Eén van deze thema's; de woningmarkt is in 2009 door een aparte commissie verder uitgewerkt. De commissie onder voorzitterschap van dhr. F.B.J. Grapperhaus presenteerde in juni 2009 haar rapport Goed Wonen. Tijdens het najaarscongres is met de leden naar aanleiding van het rapport gesproken over de toekomst van de woningmarkt. Naast dhr. F.B.J. Grapperhaus hadden de volgende personen zitting in de commissie woningmarkt: B.F. Bronsema, J.A.T. Denissen, M. Depondt-Olivers, O. van Dijk, P. Eichholtz, H.J. van Harssel, A. Huiskamp, A. Kaaks, W.H. Majj, P.M. Oskam, J.H. Vennevertloo, E. Worm, R.A.C. van Heugten (adviseur vanuit de Tweede Kamer en C.G. Koedijk (adviseur vanuit het dagelijks bestuur). Het secretariaat werd gevoerd door E.C. Hoentjen

2.8. LAT- Lokaal Appel Tour

In januari is het CDA gestart met de Lokaal Appel Tour. Onder leiding van de partijvoorzitter is een traject opgesteld tot aan de gemeenteraadsverkiezingen 2010 om de afdelingen te ondersteunen in hun voorbereidingen.

In de maanden januari tot en met april zijn 25 bijeenkomsten gepland waarin aan leden van de afdelingen workshops werden aangeboden. Workshops op het gebied van program schrijven, campagne voeren en werving, selectie en training van kandidaat gemeenteraadsleden.

De afdelingen werden ondersteund door de provinciale afdelingen en het partijbureau. In het najaar van 2009 is een tweede ronde Lokaal Appel Tour gehouden om de gezamenlijk de laatste hand te leggen aan de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen.

3. Buitenland

Het Internationaal werk van de Partij in 2009 bestond uit vier onderdelen, te weten de Commissie Buitenland, samenwerking binnen de Europese Volks Partij, de EFS en het NIMD.

3.1. *Activiteiten Commissie Buitenland*

De Commissie Buitenland is onder leiding van de voorzitter Piet Bukman in 2009 vijf keer bijeengekomen rond een specifiek thema, waarbij steeds specifieke inleiders gevraagd zijn hun perspectief op het thema toe te lichten. De vijf thema's waren het Europees Verkiezingsprogramma, Ontwikkelingssamenwerking, het Midden Oosten, het Manifest Ontwikkelingssamenwerking en het CDA-verkiezingsprogramma voor 2011-2015. De verslagen en aanbevelingen van deze vergaderingen zijn verzonden aan de woordvoerders in de Eerste en Tweede Kamer, Europees Parlement en de relevante CDA bewindspersonen. Er zijn twee projectgroepen in het leven geroepen over "ontwikkelingssamenwerking" en "het Midden Oosten". De projectgroepen die in 2008 zijn ingesteld over migratie en trans-Atlantische betrekkingen hebben in 2009 hun discussienotities afgerond. Een stagiair heeft naar aanleiding van een aanbeveling uit de notitie over migratie een vervolgstudie gedaan naar de mogelijkheden en onmogelijkheden van circulaire migratie. De projectgroep over ontwikkelingssamenwerking heeft een Manifest Ontwikkelingssamenwerking opgesteld dat ter amendering aan alle geledingen in de partij ter amendering is aangeboden. De 59 amendementen die zijn ingediend zijn op het CDA congres van 31 oktober besproken. Dit CDA congres heeft dit manifest ook officieel aangenomen. Het thema globalisering is samen met de Eduardo Frei Stichting opgepakt en dat heeft geleid tot een congres dat op 27 januari 2009 is gehouden. Over het thema trans-Atlantische betrekkingen is een congres voorbereid dat op 27 januari 2010 is gehouden.

Naar aanleiding van de vergadering over het Europese verkiezingsprogramma zijn amendementen ingediend bij de programma commissie. De voorzitter van de Commissie Buitenland is door het DB benoemd als voorzitter van de programma commissie voor dit Europese verkiezingsprogramma. Dit document is eveneens ter amendering in de partij aangeboden. De 157 amendementen zijn besproken en vervolgens is het document officieel aangenomen op het CDA congres van 21 maart 2009 als verkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen van 4 juni 2009.

Ter voorbereiding op de volgende nationale verkiezingen is een inventarisatie gemaakt van alle standpunten en discussies in de 15 vergaderingen van de Commissie buitenland sinds de landelijke verkiezingen in 2006. Deze is aan de Programma Commissie aangeboden.

3.2. *Activiteiten EVP*

In 2009 is een groot aantal activiteiten ondernomen binnen de EVP. Het CDA heeft deelgenomen aan de EVP Congressen in Warschau (29 en 30 april) en Bonn (9 en 10 december). Het congres in Warschau was het verkiezingscongres ter voorbereiding op de Europese verkiezingen. Het congres in Bonn was een statutair congres waar de interne verkiezingen plaatsvonden en een statutenwijziging van de EVP tot stand kwam. Tijdens het congres in Bonn is CDA

Europarlementariër Corien Wortmann verkozen tot vicevoorzitter van de EVP partij. In EVP verband is in Werkgroep 1 meegewerkt en geschreven aan de totstandkoming van het EVP verkiezingsdocument. In Werkgroep 2 is gesproken over een aantal beleiddocumenten. Het CDA heeft in Werkgroep 3 actief geparticipeerd in de discussies en besluitvorming over uitbreiding van de EVP partij. De EVP bijeenkomsten van campagneleiders zijn drie maal bezocht. Op 18 en 19 november was CDA gastheer voor de EVP campagneleiderbijeenkomst in Den Haag.

Overige activiteiten Internationaal Secretariaat

Op 18 april 2009 is de negende jaarlijkse Norbert Schmelzer georganiseerd. Peter Müller, president van de Duitse deelstaat Saarland sprak over Europa en de economische crisis. Als co-referent sprak voormalig CDA voorzitter Marnix van Rij. In april werd deelgenomen aan het jaarlijkse overleg tussen het CDA en de CDU in St. Gerlach.

In 2009 zijn de contacten met provinciale commissies buitenland verder aangehaald. Sinds de zomer van 2009 nemen twee vertegenwoordigers van de provinciale commissies buitenland deel aan de landelijke commissie buitenland. Tevens is een commissie buitenland in Limburg meer actief betrokken bij dit netwerk.

Het internationaal secretariaat heeft een studiebezoek van 20 CDAers voorbereid aan Berlijn van 23 tot 28 augustus 2009. Deze reis stond in het teken van het observeren van de Duitse nationale verkiezingen.

Het Buitenlandoverleg van de Partij heeft in 2009 plaatsgevonden tussen Jan van Laarhoven, de voorzitter van de Eduardo Frei Stichting, Jos van Gennip, de vice-voorzitter van het NIMD, Piet Bukman de voorzitter van de CDA Commissie Buitenland en Lianne Dekker, CDA vice-voorzitter en portefeuillehouder Buitenland. In 2009 is Ineke Giezeman als nieuwe vice-voorzitter gekozen op het congres van 31 oktober als opvolger van Lianne Dekker. Op het congres van 31 oktober is Marnix van Rij benoemd tot voorzitter van EFS als opvolger van Jan van Laarhoven.

II. Sector Communicatie

De sector Communicatie van het CDA is verantwoordelijk voor de communicatie vanuit het CDA Partijbureau en landelijk bestuur richting leden, potentiële leden, media en relaties. De sector ondersteunt tevens het Partijbestuur en Dagelijks Bestuur op het gebied van woordvoering, speechschrijven en communicatieadvies.

Onder leiding van het hoofd Communicatie en campagneleider Michael Sijbom, werken er binnen de sector twaalf communicatieprofessionals, regelmatig aangevuld met stagiaires of tijdelijke medewerkers.

Van half september 2008 tot half januari 2009 heeft Kirsten Begeman van de Saxion Hogeschool in Deventer (Facility management) het team van Evenementen ondersteund.

Vanaf eind september ondersteunde Joacim de Kam als projectmedewerker de Gemeenteraadscampagne.

Lilian Madem heeft stage gelopen bij de redactie vanaf september 2009.

Peter Ruys werd als projectmedewerker online voor de campagne voor de Europese verkiezingen aangetrokken.

Merel van Fessem werd aangetrokken om het CDA-vandaag op te zetten, met CDAtv als onderdeel.

Per 1 januari 2010 is zij in dienst van de CDA-Tweede Kamerfractie.

Bij internet heeft Arjen Klijse stage gelopen.

Het jaar 2009 stond in het teken van de voorbereidingen voor de Gemeenteraadsverkiezingen 2010 en de Europese Verkiezingen 2009. Eind 2008 werd een speciale medewerker aangetrokken, Jitske Haagsma, om het project LAT (Lokaal Appel Tour) op te zetten. De Lokaal Appel Tour was er op gericht alle gemeentelijke afdelingen te bezoeken en trainingen aan te bieden in het kader van de Gemeenteraadsverkiezingen in maart 2010.

Sectorleiding

De leiding van de sector Communicatie was in 2009 in handen van Michael Sijbom, hoofd Communicatie, Permanent Campagneleider en campagneleider voor de Europese- en Gemeenteraadsverkiezingen.

Naast het managen van de sector bestond zijn taak uit het adviseren van het dagelijks bestuur en het partijbestuur over communicatie- en campagne aangelegenheden.

Het sectorhoofd was tevens adviseur van het overleg met de politiek-assistenten van de bewindslieden, met name om de communicatie van de CDA-bewindslieden aangaande de partij, af te stemmen met die van het partijbureau.

Clusters

De sector Communicatie bestaat uit 2 clusters: "permanente campagne" en "redactie en media" waaronder ledenwerving en ledenzorg, pers- en publieksvoorlichting, én evenementen.

1. Cluster Permanente Campagne

Dagelijks geeft dit cluster invulling aan de nieuwe permanente campagne onder leiding van het hoofd Communicatie. Het cluster Permanente Campagne houdt zich onder andere bezig met de marketing van het CDA, de organisatie van het congres, evenementen en manifestaties en de ledenwerving – en binding van de partij. Zij doet dit met vijf medewerkers verdeeld over ruim drie fte. In dit onderdeel vindt u verslag van het jaar 2009 verdeeld over drie vakgebieden, te weten evenementen (A), jongerenmarketing (B), ledenwerving en ledenbinding (C).

In 2009 bestond het cluster uit de volgende medewerkers: Herman de Vries, Carina Hoff, Harmke Hulsman, Marianne van de Griendt en Marjolijn Knol. Kirsten Begeman liep stage bij het cluster en Joacim de Kam werd als projectmedewerker campagne gemeenteraadsverkiezingen toegevoegd aan het cluster.

1.1. Evenementen

Het clusteronderdeel evenementen organiseert grote- en kleinschalige partijbijeenkomsten en is tevens ondersteunend bij de (permanente) campagne.

In 2009 werden de volgende evenementen georganiseerd:

Nieuwjaarsreceptie

Op zaterdag 17 januari vond de jaarlijkse nieuwjaarsreceptie plaats in de Philharmonie in Haarlem (ivm verbouwing van het Provinciehuis in Noord Holland werd afgeweken van de traditie de nieuwjaarsreceptie in het Provinciehuis te organiseren). De ruim 600 aanwezigen werden welkom geheten door de voorzitter van de Provinciale Afdeling Noord Holland, Reginald Visser. Naast de informele gesprekken werden speeches gehouden door partijvoorzitter Peter van Heeswijk, lijsttrekker voor de Europese Verkiezingen Wim van de Camp en door minister-president Jan Peter Balkenende.

Rondje CDA

Het Rondje CDA is een gezamenlijk initiatief van het landelijk CDA en het CDA-Den Haag. Elke laatste donderdag van de maand houdt een prominent CDA-politicus een korte toespraak over een onderwerp dat op dat moment actueel is.

Na afloop van de toespraak is er de gelegenheid vragen te stellen. Daarna wordt de ontmoeting in informele sfeer voortgezet onder het genot van een drankje en hapje.

29 januari:	Jack de Vries
26 maart:	Maria van der Hoeven
23 april:	Jan Kees de Jager
28 mei:	Wim van de Camp
24 september:	Pieter van Geel
29 oktober:	Jos Werner
26 november:	Piet Hein Donner

De bijeenkomsten vonden plaats in café brasserie Dudok in Den Haag.

Linschotenberaad

Aan de strategiedag namen deel de bewindspersonen, de (vice)fractievoorzitters en delegatieleider, de directeur partijbureau en WI, de partijvoorzitter, de stemhebbende leden van het dagelijks bestuur, het hoofd communicatie van het Partijbureau en de Tweede Kamerfractie en de politiek assistent van de MP. In 2009 schoof ook de lijsttrekker voor de Europese Verkiezingen, Wim van de Camp aan. Het doel van de bijeenkomst was het ontwikkelen van actiepunten voor het CDA ten behoeve van de permanente campagne. Dit strategisch beraad vond op 18 april plaats op het Landgoed Linschoten.

Schmelzerlezing

De eerste lezing na het overlijden van Norbert Schmelzer. In aanwezigheid van Daphne Schmelzer vond op 8 april in Sociëteit de Witte te Den Haag de jaarlijkse Schmelzerlezing plaats. Hoofdspreker was Peter Müller, Minister President van Saarland met als co-referent Marnix van Rij, oud-partijvoorzitter.

De Schmelzerlezing vindt jaarlijks plaats en is in 2001, bij gelegenheid van zijn 80ste verjaardag, ingesteld als eerbetoon aan Norbert Schmelzer, vanwege zijn 50-jarige betrokkenheid en inzet voor de Christen-democratie en voor Europa.

LAT (Lokaal Appèl Tour)

De Lokaal Appel Tour was er op gericht alle gemeentelijke afdelingen te bezoeken en trainingen aan te bieden in het kader van de Gemeenteraadsverkiezingen in maart 2010.

Er zijn 25 regionale bijeenkomsten georganiseerd, waarvoor doelgericht werd uitgenodigd.

19 januari:	Overijssel, Wierden
21 januari:	Utrecht, Woerden
28 januari:	Noord Holland, Amstelveen
30 januari:	Limburg, Venlo
4 februari:	Brabant, Etten Leur
9 februari:	Gelderland, Nunspeet
13 februari:	Flevoland, Lelystad
16 februari:	Brabant, Eindhoven
18 februari:	Groningen, Groningen
26 februari:	Noord Holland, Akersloot
28 februari:	Friesland, Drachten
2 maart:	Gelderland, Zutphen
4 maart:	Noord Holland, Callantsoog
9 maart:	Gelderland, Tiel
16 maart:	Overijssel, Raalte
23 maart:	Zeeland, Goes
25 maart:	Noord Brabant, Uden
3 april:	Limburg, Born
15 april:	Zuid Holland, Dordrecht
20 april:	Zuid Holland, Leiden
22 april:	Brabant, Tilburg

Voor inhoudelijke informatie zie het hoofdstuk Politiek Bestuur.

Partijcongres 21 maart

Het voorjaarscongres stond in het teken van de Europese Verkiezingen.

De lijsttrekker was al eerder gekozen, maar tijdens het plenaire ochtenddeel werd de kandidatenlijst vastgesteld en werd er flink gediscussieerd over de amendementen over het Europees Verkiezingsprogramma. Tussen de middag was er een extra lange pauze, met een verkiezingsmarkt met zowel interne als externe organisaties. Het middagdeel was kort maar krachtig met speeches van partijvoorzitter Peter van Heeswijk, lijsttrekker Wim van de Camp en minister-president Balkenende.

Partijcongres 31 oktober

Het najaarscongres stond in het teken van de opstart voor de Gemeenteraadsverkiezingen van 2010.

's Morgens vond er een deelsessie over de Gemeenteraadsverkiezingen plaats en 's middags tijdens het plenaire deel werd de prijswinnaar bekend gemaakt van het beste verkiezingsprogramma voor de Gemeenteraadsverkiezingen en werd een aantal lokale lijsttrekkers geïnterviewd. Op het podium en in de hal werden trots de nieuwe vervoersmiddelen voor de Gemeenteraadsverkiezingen gepresenteerd: de CDA-bakfiets, de CDA-Omafiets én de CDA-scooter.

Tevens vonden er deelsessies plaats over Inkomensbeleid en fiscaliteit, Duurzaamheid: Klimaat, Kopenhagen en Kansen; Woningmarkt. Parallel aan de deelsessies vond een programma voor nieuwe leden plaats. In de deelsessie over ontwikkelingssamenwerking werden de amendementen besproken die ingediend waren. Plenair werd het manifest uiteindelijk vastgesteld.

Dwars door het Congres heen liep de verkiezing van de nieuwe tweede vice-voorzitter. Door het terugtreden van Lianne Dekker was de functie vrijgekomen. Hans Klein Breteler en Ineke Giezeman gingen de strijd aan, waar Ineke Giezeman uiteindelijk als winnaar uitkwam. Minister-president Jan Peter Balkenende sloot zoals gebruikelijk het partijcongres af.

50+ Beurs 18 t/m 22 september

Zie politiek bestuur, CDA-Senioren.

CDA familiedag 26 september

De jaarlijks terugkerende familiedag vond dit jaar plaats op 26 september in Avonturenpak Hellendoorn in Hellendoorn. Een kleine 600 bezoekers brachten een avontuurlijke dag door in het park. Om 14.00 uur vond er een plenair deel plaats met speeches van partijvoorzitter Peter van Heeswijk en fractievoorzitter Pieter van Geel. De gehele dag door konden leden in discussie met ministers, staatssecretarissen en kamerleden in de speakerscorners. Mede dankzij het stralende weer was de CDAfamiliedag wederom een succes.

Madd 20 en 21 maart

Een kort overzicht van activiteiten die in het kader van Make a Difference Day zijn verricht: Gerda Verburg minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hielp mee op het Landgoed Linschoten, leden van het Haagse CDA, waaronder minister Piet Hein Donner van Sociale Zaken deden vrijwilligerswerk in een verpleeghuis in de Schilderswijk, CDA'ers in Wierden-Enter steken de handen uit de mouwen in Hoge Hexel waar door vrijwilligers een Kulturhaus wordt gebouwd, in het stadhuis van Enschede werden 24 gasten van de Zonnebloem rondgeleid in het stadhuis van Enschede.

Ledendag 21 november

Zie hoofdstuk ledenbinding.

CDA-luchtballon

Begin 2009 is de CDA-luchtballon (PH-CDA type Lindstrand L 160) aangeschaft. Hans Zoet, de ballonvaarder ingehuurd door het CDA, is eigenaar van het onderste deel van de ballon (mand, brander, cylinders etc.). De CDA-ballon heeft gevaren tijdens de ballonfestivals van Eindhoven, Amersfoort, Joure, Barneveld, Twente en Hardenberg. In Amersfoort en Joure is de ballon meerdere malen in de lucht geweest. Verder waren er tijdens de Europese Verkiezingen een aantal vrije vaarten. Ook na de Europese Verkiezingen zijn er vrije vaarten geweest. Twee afdelingen (Etten-Leur en Horst aan de Maas) hebben in september de CDA-ballon ingehuurd.

1.2. Jongerenmarketing

Het CDA werd bij de Tweede Kamerverkiezingen van november 2006 onder andere de grootste partij in de leeftijdscategorie van 18 tot 24 jaar. 1 op de 3 jongeren stemde in dat jaar op het CDA. Een dergelijke electorale winst is niet eerder voorgekomen in de geschiedenis van het CDA. Het CDA heeft de gunst van de jonge kiezer gekregen. Een belangrijke vervolgstap van de afgelopen jaren is hoe de jonge kiezer te binden aan de partij. Jonge leden zijn belangrijk voor de continuïteit en vitaliteit van de partij. Tevens fungeren jonge actievelingen ook als brug naar de belevingswereld van hun leeftijdsgenoten. Daarnaast dragen jonge leden bij aan de uitstraling en het draagvlak van de partij.

Een belangrijke vraag die automatisch op het CDA afkwam na de Tweede Kamerverkiezingen van 2006 is: hoe houden we de jongeren vast en hoe binden we de jongeren aan onze partij? Om invulling te kunnen geven aan deze vraag, heeft CDA onder leiding van de sector Communicatie een projectgroep Jongerenmarketing opgericht. Hierbij is een intensieve samenwerking bewerkstelligd met het CDJA.

Het eerste half jaar van 2007 heeft de projectgroep antwoord gezocht op de vraag hoe we de jongeren vast kunnen houden en binden aan de partij. Daarbij werd de groep ondersteund door Motivaction International. Dit bureau heeft eerder ondersteuning gegeven door het geven van inzicht in de waardepatronen van verschillen groepen Nederlanders met name ten aanzien van CDA stemmers, potentiële CDA stemmers en de CDA kernmilieus. Nadat we een goed beeld hadden verworven van de kiezersmarkt in de leeftijdscategorie van 18 tot 24 jaar en van 25 tot 31 jaar, zijn we gestart met het opzetten van marketingacties gericht op onze jonge target groups zoals het adverteren in studentkroegen, bij (christelijke) studentverenigingen en op universiteiten. Na deze fundering van plannenmakerij is de nadruk gelegd op de externiteit van de jongerenmarketing. Samen met het CDJA zijn meeloopdagen, master classes en business lunches georganiseerd. Daarnaast is er in 2008 een nieuw opleidingstraject ontworpen voor onze jonge leden, genaamd het Jong Leiderschapsprogramma. Het Steenkampinstituut en de afdeling HRM van het CDA hebben hier ook kundige ondersteuning gegeven. Dit traject is in 2009 zijn tweede jaar ingegaan. We hebben dus naast een nieuw reclametraject, ook ons eigen aanbod ververst, uitgebreid en beter afgestemd op de wens van de jonge leden. Een grote pre voor de jongeren is dat een lidmaatschap van onze partij bijdraagt aan hun zelfontplooiing.

Naast de speciale online, promotie en advertentiecampaagnes, zijn er binnen de algehele jongerenmarketing twee evenementen die extra aandacht verdienen. Allereerst de HBOWO-introductiedagen. Deze dagen worden voor beginnende studenten georganiseerd door de studentsteden om hen zo kennis te laten maken met hun nieuwe stad. Voor ons als politieke

partij een kans om de jongeren op te zoeken en te betrekken bij het CDJA/CDA. Het CDJA en het CDA hebben groots uitgepakt in 2008 en in 2009 om de volle aandacht te trekken. Speciaal voor deze dagen hebben we het concept 'CDJA On Tour' ontwikkeld. Dit concept heeft zijn eigen huisstijl, folder- en reclamemateriaal om zo deze target group gericht aan te kunnen spreken. In beide jaren zijn er circa 12 introductiemarkten bezocht in de studentsteden van Nederland.

De Europese Verkiezingen van 2009 zijn aangegrepen om specifiek de jongeren te bereiken. Om de jongerenkandidaat Michiel Dijkman heen is een jongerencampagne bedacht, waarvoor een speciale huisstijl is ontworpen welke is afgestemd op de jongerendoelgroep. Tevens kenmerkte het materiaal zich door het aanbrengen van een regionaal tintje; op de posters stonden plaats- of provincienamen vermeld. Naast de posters, zijn er flyers, skins, voor Hyves en Twitter, gadgets ontwikkeld. Door heel Limburg hingen posters van Dijkman. Daarnaast hingen de posters in specifieke gedeelten van de studentsteden, waar veel jongeren komen. De campagne trok bijzonder veel persaandacht. In de laatste 35 dagen van de campagne is er vrijwel iedere dag persaandacht besteed aan Michiel Dijkman, van landelijk tot lokaal, van Tv tot internet. Hoogtepunt qua media-aandacht ontstond in de dag voor election day waarbij we de '11 cent-petitieactie' introduceerden. Het betrof een actie tegen de hoge sms-tarieven in Europa. In vijf landelijke dagbladen werd aandacht besteed aan deze actie, gevolgd door vermelding van het nieuwsbericht bij enkele tientallen internetsites. Daarnaast leverde deze actie een paar duizend handtekeningen op; de jongeren konden een petitie tekenen. De speciaal vormgegeven campagne trok ook aandacht van de vakpers. In het vakblad van de Bond Nederlandse Ontwerpen (BNO) genaamd 'Vormberichten', is de campagne afgebeeld en zo onder de aandacht gebracht bij specialisten.

De onderscheidende campagne leidde tot een weliswaar teleurstellend aantal voorkeurstemmen, maar was voor het imago van het CDA als partij van en voor jongeren van groot belang. De intensieve begeleiding vanuit het partijbureau zorgde ook voor structuur in de campagne. Wat het aantal kiezers betreft komt de vraag op wat er gebeurd zou zijn als de betreffende kandidaat in de eigen provincie niet tegen een provinciaal stemmenkanon was gezet.

Naast de introductiedagen doet het CDA verschillende carrièrebeurzen en -markten aan. Eén van de plekken om ambitieuze jongeren te ontmoeten en te werven voor de partij. In 2009 stonden we op de beurs 'Diversity Works'.

Opgemerkt dient te worden dat van de ruim 3.400 nieuwe leden in 2009, circa 40% is jonger dan 35 jaar is. De verjonging binnen het CDA lijkt te zijn ingezet. Overigens worden de andere doelgroepen, waaronder de oudere generatie, uiteraard niet vergeten door het CDA.

1.3. Ledenwerving en ledenbinding

Ledenwerving

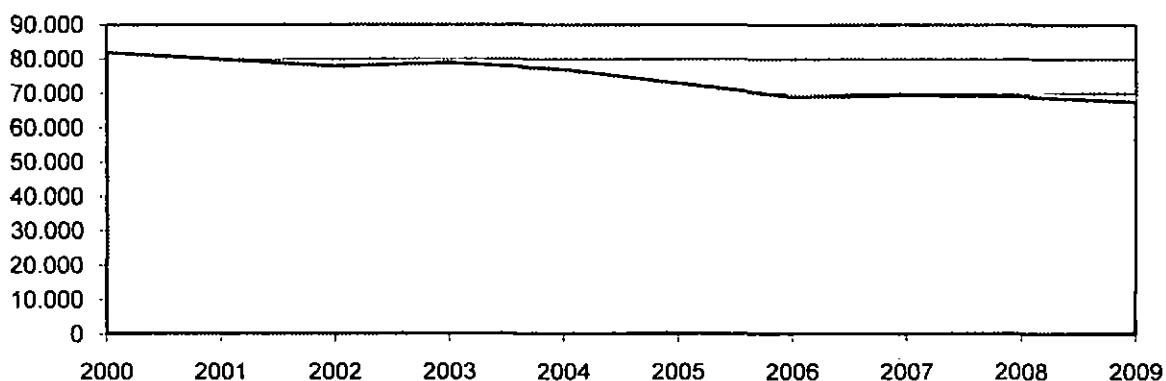
Ledenwerving werkt aan het werven van nieuwe leden op een zo effectief mogelijke manier. Onderstaand biedt een kort overzicht van werkzaamheden in 2009 op het gebied van ledenwerving. Een aantal werkzaamheden van het afgelopen jaar wordt in 2010 gecontinueerd.

Oude cijfers

In het jaar 2006 heeft het CDA een goede score behaald. Voor het eerst sinds jaren kon het CDA een toename van leden communiceren. Naast het jaar 2002, was dit het enige jaar dat het CDA is gegroeid qua ledental. De onderstaande grafiek visualiseert het ledental van het CDA sinds

2000. Voor de ledendalingen zijn diverse verklaringen te geven, maar het is met name de ontzuiling die ervoor zorgt dat steeds weer politieke partijen kampen met dalende ledentallen en het natuurlijke verloop. Ook leert onze ervaring dat er bij ledentallen sterk sprake is van contextuele afhankelijkheid, wat betekent dat het politieke klimaat enorm van invloed is op het ledental van een partij. De laatste jaren is het ledental redelijk stabiel.

Ledentallen CDA vanaf 2000

Nieuwe cijfers

Het CDA heeft in 2009 veel nieuwe leden geworven: 3.477 Het aantal nieuwe leden ligt daarmee behoorlijk hoger dan in andere jaren, met uitzonderingen dan van de landelijke verkiezingsjaren 2002 en 2006. Ruim 40 % van de nieuwe leden is jonger dan 35 jaar. De verjonging van het ledenbestand stijgt consequent door. Daarnaast verloor het CDA in 2009 3.987 leden, voornamelijk als gevolg van de vergrijzing (overlijden en ziekte). Per 1 januari 2010 heeft het CDA nu 67.592 leden en blijft daarmee verreweg de grootste politieke partij van het land.

Succesvolle ledenwerfacties

In 2009 is wederom gekozen om het accent qua ledenwerving op afdelings-, regionaal en provinciaal niveau te leggen. Een concreet resultaat uit deze beslissing zijn de 'ledenwerfcampagnes nieuwe stijl'. Een korte beschrijving van deze campagne kan worden weergegeven door te melden dat afdelingen hun leden vragen om adressen door te geven van mensen die geïnteresseerd zijn in het CDA. Deze adressen worden vervolgens bezocht door speciaal samengestelde wervingsteams. Sleutel tot succes is het persoonlijk contact met de mensen uit 'je eigen wijk'. Resultaten laten zien dat deze methode succesvol is. Zo heeft bijvoorbeeld de provincie Brabant in 2009 veel nieuwe leden geworven. De provincie werd tijdens hun campagne intensief ondersteund door iemand van ledenwerving.

Eind 2007 is een ledenwerf toolkit ontworpen waarin bovengenoemde campagne van A tot Z staat beschreven. Deze toolkit is in 2009 verder uitgebreid. De toolkit is voorzien van verschillende ledenwerfkaarten, tasjes en voorbeeldbrieven. Afdelingen kunnen deze toolkit gratis bestellen via de webwinkel.

In 2009 is deze ledenwerfmethode gecontinueerd. Ondanks dat de afdelingen nu zelf een ledenwerfcampagne nieuwe stijl kunnen organiseren, blijft de medewerker ledenwerving actief betrokken bij de campagnes via het verstrekken van advies, het delen van kennis en het

aanleveren van materialen. Op deze manier blijft het partijbureau zichzelf beschikbaar stellen als service ondersteunende spin in het web.

Verdere afdelingsondersteunende werkzaamheden

Naast de ledenwerfcampagnes nieuwe stijl, organiseerde de medewerker ledenwerving in 2009 wederom de lid-werft-lid-wedstrijd. Het lid dat de meeste nieuwe leden werft, wordt uitgeroepen tot ledenwerfer van het jaar en krijgt hiervoor zelf een financiële beloning en hij/zij mag een bedrag weggeven aan een goed doel. Ook de nummers twee en drie worden beloond. De winnaar van 2009 had 29 nieuwe leden geworven.

10 euro bonuscampagne

Afdelingen ontvingen voor ieder nieuw geworven lid in de maanden mei en november een extra bonus van 10 euro. Dit maakte leden werven aantrekkelijker voor afdelingen en werkte stimulerend.

Ledenwerfwedstrijd 2009

Ook konden de afdelingen weer meedoen aan de ledenwerfwedstrijd 2009. De afdeling die aan het eind van het jaar de meeste leden heeft geworven, wint daarmee 1.000 euro. Ook de nummers twee en drie winnen een mooi geldbedrag. Ook deze actie werkt stimulerend voor de afdelingen.

Reclame-uitingen

In 2009 is gekozen om tijdens de Europese verkiezingen te adverteren in Trouw. Voor alle afdelingen is een ledenwerfadvertentie gemaakt die afdelingen direct konden plaatsen. Zij konden daarvoor subsidie aanvragen. Tevens is er 4 keer in de Startkrant een advertentie geplaatst en zijn er advertenties geplaatst in het Friesch Dagblad, in NRC Next die tijdens Lowlands gratis is verspreid, de Presentkrant en in het couponboekje Proficiat. Aanwezig blijven, zichtbaar zijn en herhaling creëren in je advertentiebeleid draagt bij aan de attentiewaarde van het merk CDA.

Ledenwerfkaarten

De succesvolle ledenwerfkaart waarin het proeflidmaatschap wordt aangeprezen, is geheel vernieuwd in 2009. Alle nieuwe leden die lid worden via deze kaart maken kans op een gratis vaart met onze luchtballon.

Ook de kaart voor het meerpersoonslidmaatschap is in 2009 gerestyled. Hiermee kunnen partners en/of huisgenoten van een lid voor een voordelig tarief van 24 euro per jaar lid worden.

Aandacht in CDA.nl – Het Tijdschrift

In alle zes edities van CDA.nl – Het Tijdschrift heeft de medewerker ledenwerving aandacht besteed aan ledenwerving.

Consulenten

De verenigingsconsulenten zijn ook in 2009 ingezet om afdelingen te motiveren op het gebied van ledenwerving en –binding.

Gratis-lid-actie

De succesvolle gratis lid-actie van vorig jaar is wederom in het najaar van 2009 ingezet. Maar liefst ruim 400 mensen zijn gratis lid geworden van het CDA. Het betreft hier een kennismaking met de partij van maximaal 6 maanden, zij hebben geen stemrecht. In het voorjaar van 2010 worden deze mensen telefonisch benaderd door het CDA om hun gratis lidmaatschap om te zetten in een betaald lidmaatschap.

Ledenwerving via kader

In april 2009 is er een update gemaakt van De brochure 'Helpt u ook mee?'. Deze brochure is via Bestuursforum bij alle kaderleden terecht gekomen en bevat tips en informatie voor kaderleden om nieuwe leden mee te werven.

Telefonisch ledenwerven

In 2009 is verder gegaan met het telefonisch ledenwerven met Kalff en de Jager. Het doel van de campagne is om voor het CDA leden en donateurs te werven door telefonisch consumenten te benaderen die via internet hebben aangegeven geïnteresseerd te zijn in het CDA. Dit is op basis van 'no cure, no pay'. Dit was in 2009 dermate succesvol dat is besloten om dit in 2010 te continueren.

In totaal zijn er in 2009 212 leden geworven via deze methode.

Direct mailing

Om adressen te genereren van potentiële leden is in 2009 ervoor gekozen om deel te nemen aan twee vragenlijsten via www.sspenquete.nl en via www.watgeloofu.nl. Deze twee enquêtes hebben in totaal ruim 400 leads opgeleverd. Deze mensen hebben een wervende brief ontvangen met daarbij informatiemateriaal over het CDA.

Jan Peter Balkenende pop

Eind 2009 hebben alle steunpunten één of meerdere (gerelateerd naar aantal afdelingen) Jan Peter Balkenende-poppen ontvangen. Deze poppen kunnen de steunpunten uitlenen aan hun afdelingen. De JPB-pop is een uitstekend middel om tijdens een actie makkelijker in gesprek te raken met mensen. En persoonlijk contact is de beste manier om leden te werven.

Ledenbinding*Deelsessie nieuwe leden Partijcongres*

Tijdens de Partijcongressen is een deelsessie voor nieuwe leden georganiseerd. Nieuwe leden kregen gelegenheid vragen te stellen aan een panel van drie Tweede Kamerleden. Nieuwe leden kregen daarnaast een lunch aangeboden én de mogelijkheid om tijdens het plenaire middagprogramma tussen de Tweede Kamerleden op een van de voorste rijen te zitten.

Communicatieve ondersteuning ledenadministratie

Voor de ledenadministratie zijn onder meer de volgende zaken verzorgd: brieven voor en samenstelling van het welkomstpakket en brieven voor opzeggings (en deels verzending).

Behouden proefleden 2008

In maart 2009 zijn alle proefleden die niet gereageerd hadden op de vraag of zij lid wilden blijven door een extern callcenter (Bel & Tell te Den Haag) gebeld. Dit had een zeer goed resultaat: bijna

50% van de benaderde proefleden heeft het lidmaatschap voortgezet. Normaal is de respons ongeveer 30%.

Benaderen opzeggers zonder reden

In het eerste half jaar van 2009 zijn opzeggers zonder reden nagebeld door een extern callcenter (Bel & Tell te Den Haag). Hiermee wilden wij meer inzicht krijgen in de opzegredenen van deze leden. Uit de resultaten bleek dat ze redenen niet verschillen van de leden die met reden opzeggen. Om die reden is deze nabelactie in de zomer van 2009 stopgezet.

Communicatieve ondersteuning bij contributie-inning

Ledenbinding biedt ondersteuning aan de sector Financiën en Interne Organisatie bij het innen van de contributie. Hiertoe behoren de brieven aan de leden bij de acceptgirokaarten (en herinneringen), een ledenfolder over de contributie, alsmede de interne communicatie (o.m. Q&A's t.b.v. de medewerkers die de telefoontjes moeten opvangen).

Materialen

- Kerstkaart. Landelijk is een kerstkaart ontwikkeld voor gemeentelijke afdelingen. Op de voor- en achterzijde van de kaart staat het CDA-logo afgedrukt. Afdelingen konden de kerstkaart gratis bestellen.
- Toolkit ledenbinding: Sterktekaarten. Landelijk zijn twee sterktekaarten ontwikkeld voor gemeentelijke afdelingen. Op de kaart staat het CDA-logo afgedrukt. Er zijn twee varianten ontwikkeld: een met 'sterkte' en een meer geschikt als condoléance. Afdelingen kunnen de kaarten gratis bestellen.
- Toolkit ledenbinding: Felicitatiekaarten. Landelijk is een felicitatiekaart ontwikkeld voor gemeentelijke afdelingen. De kaart is gratis voor gemeentelijke afdelingen.
- Toolkit ledenbinding: "Hoera, een nieuw lid! En nu?". Een brochure met tips voor gemeentelijke afdelingen voor het betrekken van nieuwe leden bij de afdeling. De brochure maakt deel uit van de toolkit ledenbinding en is gratis beschikbaar voor gemeentelijke afdelingen.
- Toolkit ledenbinding: '10 tips voor ledenbinding'. Een brochure met tips voor gemeentelijke afdelingen voor het betrekken en behouden van hun leden bij de afdeling. De brochure is een herdruk van de brochure uit 2003, maakt deel uit van de toolkit ledenbinding is gratis beschikbaar voor gemeentelijke afdelingen.

Ledenkamer

Sinds juni 2008 is de Ledenkamer het digitale platform voor CDA-leden. Doelstellingen van dit ledennetwerk zijn:

- contact tussen leden onderling vergroten
- de politieke discussie op gang helpen
- de brug slaan tussen leden en politiek (2-richtingsverkeer)
- betrokkenheid leden bij partij vergroten

Ledenbinding is verantwoordelijk voor het beheer van het netwerk.

Ledendag

Op zaterdag 21 november 2009 vond de tweede CDA Ledendag plaats in de Tweede Kamer. De fractie ontving zo'n 800 leden. Zij konden deelnemen aan workshops over 'debatteren', 'campagnevoeren' of 'CDA-gedachtegoed'. Tweede Kamerleden leidden groepen leden rond in de Tweede Kamer. Tot slot was er in de Statenpassage gelegenheid om Kamerleden en bewindspersonen te ontmoeten en te spreken.

2. Cluster redactie en media

2.1. Pers- en publieksvoorlichting

Publieksvoorlichting

Zendtijd Politiek partijen

Eén van de kernactiviteiten van de pers/publieksvoorlichting is de verzorging van de Zendtijd voor Politieke Partijen (ZPP).

Radio

Tweewekelijks verzorgde pers- en publieksvoorlichting in het kader van de ZPP een radio-uitzending van tien minuten voor de zender Radio 5.

Voor 2009 kwam dat – concreet – neer op drieëntwintig reguliere uitzendingen van elk tien minuten. De uitzendingen staan altijd in het teken van de politieke actualiteit. Door de lengte van de uitzending is het mogelijk om dieper op een actueel onderwerp in te gaan. Hiervoor benaderen we ministers, staatssecretarissen, Kamerleden, Europarlementariërs en burgers.

De onderwerpen betroffen de beleidsterreinen van ministers en staatssecretarissen. Zo werkten achtereenvolgens mee: Jan Peter Balkenende, Maxime Verhagen, Piet Hein Donner, Ab Klink, Gerda Verburg, Maria van der Hoeven, Camiel Eurlings, Jan Kees de Jager, Jack de Vries, Marja van Bijsterveldt en Ank Bijleveld.

Ook de fractievoorzitters van Tweede – en Eerste Kamer: Pieter van Geel en Jos Werner gaven hun visie op actuele politieke ontwikkelingen. Daarnaast de Tweede Kamerleden: Sybrand van Haersma Buma, Frans de Nerée tot Babberich, Wim van de Camp, Joop Atsma, Henk Jan Ormel en Mirjam Sterk. Corien Wortmann vertegenwoordigde het Europees Parlement samen met Maxime Verhagen in een uitzending over buitenlands beleid. Piet Bukman (voorzitter Commissie Buitenland) gaf als voorzitter van de programcommissie tekst en uitleg over de belangrijkste onderdelen van het Europese verkiezingsprogramma 'Kracht en Ambitie'. Partijvoorzitter Peter van Heeswijk nam ook twee uitzendingen voor zijn rekening.

In de periode van 9 mei t/m 4 juni was er extra zendtijd in het kader van de Europese Verkiezingen.

Tien keer 1 minuut op de zenders Radio 1, Radio 2, Radio 3FM, Radio 4, en Radio 6. Lijsttrekker Wim van de Camp sprak hiervoor verschillende teksten in.

Steeds blijkt een vrij vaste groep luisteraars de uitzendingen te volgen, volgens de Dienst Luistercijfers naar schatting 60.000. Ook is er een vrij vaste respons.

Televisie

In 2009 verzorgde de pers- en publieksvoorlichting vijfendertig televisie-uitzendingen van elk drie minuten voor de zenders Nederland 1 en Nederland 2. Hiervoor werden zeven verschillende uitzendingen geproduceerd. Drie uitzendingen met Wim van de Camp e.a. over Europa. Premier

Balkenende verleende zijn medewerking aan een uitzendingen over de economische crisis en over de toekomst van Nederland en uiteraard de verkiezingspot met Wim van de Camp.

Kijkcijfers van de Dienst Kijk- en Luisteronderzoek laten zien dat per uitzending circa 500.000 kijkers de uitzendingen van politieke partijen volgen. Afhankelijk van het tijdstip van uitzending kunnen de cijfers ook wat lager of hoger liggen.

Audio en/of visuele projecten

Regionale Televisiezenders

In het kader van de Europese verkiezingen zijn er van een groot aantal kandidaten voor het Europees Parlement ook korte commercials van 20 a 30 seconden voor de regionale televisiezenders geproduceerd.

Regionale radiozenders

Voor de regionale radiozenders zijn van een aantal kandidaten voor het Europees Parlement radiospotjes van 20 a 30 seconden geproduceerd.

Gemeentelijke herindelingsverkiezingen 18 november 2009

Ter ondersteuning van de lijsttrekkers bij de gemeentelijke herindelingsverkiezingen zijn tien televisiecommercials geproduceerd. Het ging hierbij om de nieuwe gemeenten: Zuidplas, Oldambt, Peel en Maas, Horst aan de Maas en Venray.

Radiocommercials gemeentelijke herindelingsverkiezingen

Voor de lijsttrekkers gemeentelijke herindelingsverkiezingen radiospotjes voor de regionale radiozenders geproduceerd.

Project achtergrondwanden CDA Congressen 21 maart en 31 oktober 2009

Hiervoor zijn weer een aantal nieuwe wanden geproduceerd ter ondersteuning bij de speeches van Jan Peter Balkenende, Pieter van Geel, Wim van de Camp, Peter van Heeswijk en ter ondersteuning bij het interview met de lijsttrekkers gemeentelijke herindelingsverkiezingen, het verkiezingsprogram, het Wilhelmus en het Meditatief moment.

Compilatie commercials lijsttrekkers gemeentelijke herindelingsverkiezingen.

Voor het Congres van 31 oktober is van de commercials van de lijsttrekkers van de gemeentelijke herindelingsverkiezingen een compilatie gemaakt.

Publieksvoorlichting

Het jaar 2009 is voor de publieksvoorlichting een intensief jaar geweest. De publieksvoorlichting heeft in 2009 per e-mail vele publieksreacties opgevangen.

Vragen over actuele landelijke politiek of over CDA Standpunten werden ter beantwoording naar de Publieksvoorlichting van de CDA Tweede Kamerfractie doorgestuurd. De Publieksvoorlichting van het Partijbureau beantwoordde vragen over partijzaken als congres, uitgangspunten, lidmaatschap en het verkiezingsprogramma en alles wat met de Europese verkiezingen te maken had. Verder werden veel verzoeken voor informatie over het CDA voor schoolopdrachten, scripties en afstudeeronderzoeken afgehandeld. Daarnaast kwamen ook nog vele telefonische reacties over allerhande onderwerpen binnen.

Persvoorlichting 2009

Het jaar 2009 stond voor wat betreft de Persvoorlichting voornamelijk in het teken van de partijcongressen, de Europese verkiezingen, de gemeentelijke herindelingsverkiezingen en de Gemeenteraadsverkiezingen 2010. Tevens startte het CDA de voorbereidingen van Eerste- en Tweede Kamerverkiezingen 2011 en werden de voorzitters van Programcommissies en Adviescommissies benoemd.

Europese Verkiezingen 4 juni 2009

Presentatie Concept Europees Verkiezingsprogramma in Nieuwspoor, Den Haag met reacties van lijsttrekker Wim van de Camp en partijvoorzitter Peter van Heeswijk.

In het kader van de Europese verkiezingen waren er vele bijeenkomsten over alles wat met Europa

te maken had. Onder meer de Internationale Europadag met Wim van de Camp, Jean-Luc Dehaene, Maxime Verhagen, Peter van Heeswijk en Lambert van Nistelrooij. De dag in de grensomgeving van Baarle Nassau, werd in samenwerking met CD&V georganiseerd.

Partijcongressen

Traditioneel is de aandacht van de media voor de partijcongressen groot. Het Voorjaarscongres op 21 maart stond in het teken van de Europese verkiezingen. Het Najaarscongres op 31 oktober stond vrijwel geheel in het teken van de Gemeenteraadsverkiezingen 2010.

Ook werd er aandacht besteed aan de gemeentelijke herindelingsverkiezingen van 18 november 2009.

Presentatie rapporten Wetenschappelijk Instituut voor het CDA

Persvoorlichting begeleidde in communicatieopzicht de presentatie van een aantal rapporten van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA. De rapporten leidden regelmatig tot veel media-aandacht, ook in radio en televisieprogramma's.

Publiciteit werkbezoeken en toespraken partijvoorzitter Van Heeswijk

Ook in 2009 trok partijvoorzitter Van Heeswijk veelvuldig het land in, voor werkbezoeken en spreekbeurten in de regio. Deze bijeenkomsten werden met name onder de aandacht gebracht van lokale en regionale media die veel aandacht besteedden aan de optredens van de partijvoorzitter.

Ledendebat 'Ambitie en Appèltoer'

De Ambitie en Appèltoer had als doel met leden in debat te gaan over de maatregelen van het kabinet om de financiële en economische crisis aan te pakken. In alle provincies werden in korte tijd bijeenkomsten of werkbezoeken georganiseerd. Tal van bewindspersonen, fractievoorzitter Van Geel en andere Tweede Kamerleden hebben de maatregelen toegelicht en vele vragen beantwoord.

Partijvoorzitter Van Heeswijk leidde de bijeenkomsten door alle provincies. Gedurende deze debatbijeenkomsten werd met name door de regionale pers en vakmedia veel aandacht aan deze bijeenkomsten besteed.

Schmelzerlezing 7 april in Den Haag

De Saarlandse premier Peter Muller en oud-partijvoorzitter Marnix van Rij spraken tijdens de negende Schmelzerlezing over 'Het elan van Europa'. De bijeenkomst leidde tot veel media-aandacht, van zowel parlementaire als vakmedia.

Publiciteitsagenda

Ook in 2009 verscheen er, met uitzondering van de recesperiodes, wekelijks een publiciteitsagenda met de optredens en activiteiten van bewindspersonen, partijvoorzitter, Kamerleden en Europarlementariërs. De media stellen deze agenda zeer op prijs en maken er veelvuldig gebruik van.

2.2. Redactie

De redactie is verantwoordelijk voor het ledenblad *CDA.nl – het tijdschrift*, de (eind)redactie van de overige CDA-uitgaven, het adviseren over middelen, de vormgeving en internet.

Het cluster bestond in 2009 uit: Mirella Roor, Rebekka Muller, Marjolijn van der Stel, Merel van Fessem, Harry Breugom en Armand Boets. Het zwangerschapsverlof van Rebekka Muller werd opgevuld door Hanneke van Os. Na het verlof van Rebekka is Hanneke regelmatig als freelancer ingehuurd.

Lilian Madern liep van september 2009 t/m januari 2010 stage bij de sector communicatie.

Schrijven op B1-niveau

In het voorjaar van 2009 heeft Marjolijn van der Stel een intern opleidingstraject georganiseerd over schrijven op B1-niveau. Dit is het taalniveau dat 95 procent van de Nederlanders in elk geval beheerst. De cursus werd gevolgd door medewerkers van het partijbureau en de Tweede Kamerfractie. De cursus werd verzorgd door Bureau Taal.

Vlak voor de zomer was er een bijeenkomst voor alle medewerkers waar het belang van B1 werd toegelicht.

CDA.nl – het tijdschrift

In 2009 zijn er vijf reguliere nummers van *CDA.nl – het tijdschrift* verschenen. Het eerste nummer van het jaar is door personele omstandigheden vervangen door een "Blik op".

1. "Blik op"
2. April 2009: themanummer over "Grote steden" met als gasthoofdredacteur Leonard Geluk.
3. Mei 2009: themanummer over de Europese verkiezingen met als gasthoofdredacteur Wim van de Camp.
4. September 2009: themanummer over "Veiligheid" met als gasthoofdredacteur Ernst Hirsch Ballin.
5. December 2009: themanummer over "Vrede".

De redactie van *CDA.nl* wordt gevormd door het hoofd communicatie, die hoofdredacteur is, een eindredacteur, twee grafisch vormgevers, een vertegenwoordiger van de sector politiek-bestuur, een voorlichter van de Tweede Kamerfractie en een externe redactie die bestaat uit vrijwilligers. Een deel van de redacteurs levert regelmatig een bijdrage aan het tijdschrift, een ander deel niet of nauwelijks. Dit blijft een punt van zorg.

Met het tweede nummer van het blad werd een "Blik op Europa" meegestuurd. Net als in voorgaande jaren zijn er provinciale katernen met *CDA.nl* meegestuurd.

Europese verkiezingen

De redactie heeft al het beeldmateriaal voor de Europese verkiezingen ontworpen. De diverse persoonlijke folders zijn gemaakt onder begeleiding van de eindredacteur.

Teksten website

Het hele jaar door is er content verzorgd voor de sites www.cda.nl en www.cdavandaag.nl. Voor het schrijven van teksten voor www.cdavandaag.nl is van april tot en met september Alie Dijkslag ingehuurd. Zij schreef op freelance basis teksten voor deze site.

Overige publicaties

Hieronder een greep uit het overige werk van de redactie.

- Ledenzorgpakket
- Luchtballoncertificaat
- Producten rondom de Lokaal Appel Tour
- Diverse rapporten
- Banner luchtballon
- CDA Talentenprogramma
- Certificaten voor het SI
- Diverse materialen voor het SI
- Materiaal voor de herindelingsverkiezingen
- HRM-folder
- Congresboekjes
- Handboek campagne deel 1, 2 en 3
- Schmelzerlezing
- Contributiefolder 2009
- Uitnodiging BSV

2.3. Internet

Nieuwe website – project loopt sinds augustus 2009 (livegang begin 2010)

Campagne Europese verkiezingen en campagnesite europa2009

Opbouw 25 kandidaten sites EU-verkiezingen

Ontwikkeling 25 Flash banners voor kandidaten

Ontwikkeling website Blauwe Krokodil (EU verkiezingen)

motorvaneuropa.nl

cdavandaag.nl iPhone-applicatie

Verscheidene projecten rond EU lijsttrekker Wim van de Camp

Begeleiding stagiair tijdens EU-verkiezingen

Organisatie live-chat Minister President

Optimalisatieproject destijds huidige website

Helpdesk support voor CDA afdelingen

Ondersteuning website Wetenschappelijk Instituut

Cursus tekstschrijven op B1 niveau

Beknopte Engelstalige website

Begeleiding vernieuwingen Maatschappelijke Vernieuwers (CDA WI)

Opmaken en versturen wekelijkse ledennieuwsbrieven

Ontwikkeling en content management CDAVandaag.nl

Onderzoek en implementatie Google AdWords
 Doorvoering Zoekmachine optimalisatie
 Traject herinstallatie webservers bij hostingpartij
 Ondersteuning call-ict (interne technische helpdesk) en server-backups
 Onderzoek en realisatie drempelvrij website richtlijnen
 Individuele trainingen voor CDA afdelingen
 Opbouw social media Wim van de Camp (facebook, LinkedIn, Flickr)
 Onderhoud aan hyve Minister President
 Verder algemeen onderhoud, beheer, beeldbewerking, videobewerking en content management op de website.

Europese Campagne 2009

Op 4 juni 2009 vonden de Verkiezingen voor het Europees Parlement plaats. Onderstaand een overzicht van de uitslag.

De uitslag

Lijst	Partij	Zetels		Percentage	
		2009	2004	2009	2004
1	CDA	5	7	20,1	-24,4
14	PVV	4	-	17	-
2	PvdA	3	7	12	-23,6
3	VVD	3	4	11,4	-13,2
4	Groen Links	3	2	8,9	-7,4
5	SP	2	2	7,1	-7
6	ChristenUnie/SGP	2	2	6,8	-5,9
7	D66	3	1	11,3	-4,2
Totaal:		25	27	100	-100

Opvallend aan de uitslag waren de vele stemmen die op individuele kandidaten van het CDA werden uitgebracht. In het EP werden namens het CDA alleen kandidaten uiteindelijk gekozen die over voorkeurstemmen beschikten, te weten de nr. 1,2,4,5 en 25. De kandidaat nr. 3 (Maria Martens) werd zelfs met bijna 200% van het aantal benodigde voorkeurstemmen niet gekozen.

In Europees perspectief

EVP heeft procentueel gezien iets ingeleverd maar blijft met 263 zetels de grootste fractie in het EP. De positie van de EVP is versterkt omdat de afstand met de PES is gegroeid (verschil van 102 zetels; daarvoor 73). De EVP boekte goede scores in FRA (MP +13), POL (Civic Platform +13) en ITA (Partido della Liberta +10). De EVP leed verlies in DUI (CDU/CSU -7) en GRIE (-4). Het grootste verlies vloeit voort uit het vertrek van de Britse en Tsjechische conservatieven die in het oude EP respectievelijk 27 en 12 zetels hadden.

Soort campagne

Het was een campagne met nadrukkelijke inzet van de bewindspersonen om lijsttrekker Wim van de Camp en zijn team te ondersteunen.

Het was een intensieve regionale en doelgroepen campagne. Bewust is ervoor gekozen om elke kandidaat zijn/haar eigen drukwerk te laten vervaardigen, om de regionale campagne te ondersteunen. Gezien de vele kandidaten die over behoorlijke aantallen voorkeurstemmen beschikken kan geconcludeerd worden dat er op regionaal niveau fors campagne is gevoerd. Het effect van de doelgroepencampagnes is wisselend: die richting Antillianen en Agrariërs waren succesvol. De jongerencampagne heeft daarentegen relatief weinig stemmen opgeleverd, ook al was deze opvallend en intensief.

Het was een campagne met een heldere kernboodschap.

Gekozen is voor de kernboodschap: werken aan zekerheid. In een onzekere tijd hebben mensen behoefte aan zekerheid. Geconstateerd mag worden dat het uitdragen van deze boodschap niet altijd gelukt is. In de publieke opinie ging het vooral om de vraag: ben je voor of tegen Europa. Voor het CDA was dit een moeilijke keuze, omdat een eenvoudig voor of tegen niet te geven is. Het CDA is pro-europees maar durft ook kanttekeningen te zetten bij bijv. regeldruk, kosten etc. en een onderscheid te maken tussen datgene wat Europa wel dient te doen en wat niet.

Ondersteuning kandidaten:

- eigen drukwerk
- eigen radio- en tvspot
- eigen website
- mediabegeleiding
- inhoudelijke ondersteuning dmv factsheets, concurrentie-analyse, mediawatch
- ondersteuning door bewindslieden bij diverse regionale activiteiten

Materialen

Strooimateriaal

Via de provinciale afdelingen ontvingen alle gemeentelijke afdelingen een klein pakket met strooigoed gratis. Het pakket bestond uit:

Balpenen:	1 eenheid
Ballonnen:	1 eenheid
Ballonstokjes:	2 eenheden
Memoblokjes zelfklevend	1 eenheid
Sluitzegels	1 eenheid
Snoepjes	1 eenheid
Speldje 3 vlaggen	2 eenheden

Overige materialen konden tegen betaling worden bijbesteld in de webwinkel.

Via de website van het CDA konden belangstellenden, scholen en bibliotheken infopakketten aanvragen. Deze werden vanuit de webwinkel verstuurd.

Drukwerk

Het drukwerk werd gratis ter beschikking gesteld aan de gemeentelijke afdelingen. De kosten werden gedragen door het landelijk bureau en de kandidaten.

Dit drukwerk betrof gepersonaliseerde raamaffiches, bordaffiches, folders, ansichtkaarten, visitekaartjes en billboards. Zij ontvingen dit gratis materiaal via de provinciale afdelingen.

Neutraal drukwerk of drukwerk van de lijsttrekker was gratis na te bestellen via de webwinkel.

Regionale kandidaten

Tijdens de verkiezingen werd een campagne met regionale kandidaten gevoerd. Dit betekende dat er voor de kandidaten de mogelijkheid bestond gepersonaliseerd materiaal te bestellen.

De kostenverdeling was als volgt:

De provinciale afdelingen/kandidaten betaalden de plaatkosten, DTP-kosten, het landelijk bureau de drukkosten.

Evenementen:

Manifestaties

In het kader van de verkiezingen werden vanuit het landelijk bureau, ism de provincies en kandidaten een aantal regionale bijeenkomsten georganiseerd. Op elke manifestatie waren de lijsttrekker, een bewindspersoon en bij een aantal bijeenkomsten de premier aanwezig.

Zaterdag 9 mei:

start van de campagne in Brabant, omgeving Baarle Nassau. Begin van de avond maakte de CDA-ballon haar eerste officiële vaart.

Zaterdag 16 mei:

Op het TT-circuit in Assen, waar de premier een aantal rondjes over de baan reed met een elektrische Lotus en Wim van de Camp er op zijn motor achteraan reed.

Maandag 18 mei:

AZ-stadion, Alkmaar

Zaterdag 23 mei:

stadion RBC Roosendaal, Roosendaal

Maandag 25 mei:

Scholengemeenschap Reggesteyn, Nijverdal, 19.30-21.30 uur

Zaterdag 30 mei:

Kampen, fietstocht, start rond 09.30 uur

Een tocht van ca. 70 kilometer die start en eindigt in Kampen. Onderweg werden de plaatsen Zwolle, Elburg en Dronten aangedaan.

Woensdag 3 juni:

Themapark de Westlandse druif in Monster

Donderdag 4 juni:

Laatste-dag campagneactiviteiten verspreid over het land

Overdag motortocht door Utrecht en Zuid Holland, met Wim van de Camp aan kop.

De uitslagenavond vond plaats in het Atrium van het Stadhuis in Den Haag, gezamenlijk met de NOS en de andere partijen.

Luchtballon

Sinds mei 2009 beschikte het CDA over een eigen luchtballon, die op 9 mei, bij de start van de Europese campagne zijn eerste officiële vaart maakte.

Nadien is de luchtballon bij diverse manifestaties ingezet en heeft de ballon aan een aantal ballonfestivals meegedaan. De inzet van de ballon leverde heel veel free-publicity in landelijke en regionale media op.

Ad-hoc-acties

Op vele momenten zijn kleine zichtbaarheidsacties verbonden aan bijvoorbeeld politieke uitspraken.

Te denken valt aan:

- Uitdelen 2000-eurocheques door kamerleden (incl. grote cheque)
- Oplaten van ballonnen met kaartje om kiezers te wijzen op de mogelijkheid anderen te machtigen voor jou te gaan stemmen als je zelf niet in de gelegenheid bent om te stemmen (incl. grote cheque)
- Tuk-tuk actie op 4 juni, om mensen naar de stembussen te vervoeren
- Motortocht door Utrecht en Zuid Holland op 4 juni, om mensen op te roepen te gaan stemmen.
- Luchtballon boven Pinkpop

Onlinecampagne:

De onlinecampagne had als doelstellingen:

- Bijkleuren imago CDA
- Resultaten CDA(-ers) zichtbaar maken
- Betrokkenheid vergroten
- Get Out the Vote
- Grassroots
- Kernthema's claimen

Aanpak onlinecampagne

De online campagne is gevoerd met gebruikmaking van zowel de eigen it staf (Harry Breugom en Armand Boets), overige medewerkers (Merel van Fessem (CDA TV/ CDA VD), Andy Stolker (social networks) en Arjen Klijs (stagiair t.b.v. Europa2009.nl, Tijs Prinsen (stagiair t.b.v. CDA TV/ CDA VD) als op deelterreinen een aantal externe partijen (o.a. Studio Piraat, Circle Soft en Alie Dijkslag) vanwege bepaalde kennis of expertise of het ontbreken van voldoende interne capaciteit.

Campagnesite

Er was speciaal voor de Europese Verkiezingen een campagnesite gemaakt. Tevens kregen de kandidaten een eigen website.

Themasites

Naast de algemene campagnesite waren er ook nog een aantal themasites:

MotorvanEuropa.nl

Site rondom motor imago Wim van de Camp. Valt in categorie fun. Nog geen inzicht in bezoekersaantallen. Participatie met inzenden foto's van supporters liep redelijk, 60 deelnemers.

Motorspel als online game bleek te moeilijk maar werd best vaak gespeeld en mensen lieten ook emailadressen achter. Heeft zeker bijgedragen aan positieve, aaibare imago lijsttrekker.

Blauwe Krokodil.nl (ondernemers)

Site met als doel het claimen van het thema regeldruk en het tegengaan daarvan door het CDA. Site kreeg bij lancering en daarna veel aandacht van de relevante (VNO-NCW etc.) stakeholders en media en was daardoor erg zichtbaar. Ook ondernemerskandidaat Winand Quadvlieg kreeg goede mogelijkheid tot profilering. Of dit thema ook bij de uiteindelijke beslissing over de kiezersgunst een grote rol heeft gespeeld is de vraag.

Europa2009.nl (jongeren)

De site is opgezet als jongerenplatform om jongeren te betrekken bij Europa en de Europese Verkiezingen. Trigger was de videochat met MP Balkenende, zie verderop. In totaal zijn er 25.000 pagina's bekeken met 120.000 hits en zo'n 2.500 bezoekers. Veel bezoek en media-aandacht voor de site dankzij videochat.

11cent.nl (jongeren)

In samenwerking met jongerencampagne opgezette actiesite rondom sms tarieven problematiek Europa / NL. Doel was om naamsbekendheid in cruciale, laatste fase te creëren voor jongerenkandidaat CDA, Michiel Dijkman. Veel media aandacht (Novum, Spits, Internet, vakmedia) en veel participatie jongeren, ruim 1000 steunverklaringen met handtekening via email, 50 ontvangen smsjes. Doel echter niet voldoende gerealiseerd waarschijnlijk door grote afstand tussen jongeren en Europese politiek.

Social Media

Twitter

De lijsttrekker, Wim van de Camp, is vanaf het partijcongres op 21 maart 2009 gestart met het gebruik van Twitter. Hij was al snel de populairste, twitterende EP lijsttrekker zowel in aantal tweets als in followers. Op het hoogste punt had de Twitter van Wim ruim 2800 followers, door een technisch mankement raakte hij er bijna de helft op een dag kwijt. Nu staat hij weer op bijna 1.800.

En Wim gaat fanatiek door, ook na 4 juni: Tweet van 17 juni 2009, omstreeks 22.00: "Het was een heel stevig dagje, fractievergadering, appartement zoeken en gevonden, radiodiscussie, gesprekken met nieuwe medewerkers "

Hyves

Het Hyves profiel van Wim werd regelmatig onderhouden. Andy Stolker zorgde ervoor dat nieuwe mensen werden uitgenodigd.

Flickr

Gedurende de campagne werden er foto's geplaatst van de "campaign trail". Zo ontstond een levendig beeld van de campagne activiteiten als de ballonvlucht, motortours en bedrijfsbezoeken. Ook kwamen er foto's uit het land binnen, o.a. afdelingen en supporters Wim. Foto's moeten echter in veel grotere getale worden geplaatst door eigen staf en worden ingestuurd door anderen.

Advertentie campagnes

Google Adwords

Promotie campagne (**520.056 vertoningen**) aan de vooravond van de verkiezingen op adwords met thema's als stemwijzer, kredietcrisis, veiligheid, Europa en namen CDA en CDA-ers. Traffic is met name gestuurd naar standpunten CDA, filmpjes kandidaten en last minute stemoproep Wim van de Camp.

Hyves

Promotiecampagne op Hyves met 800.000 impressies in laatste twee dagen campagne, gericht op Hyves profiel Wim van de Camp, campagne linkte naar motorvaneuropa.nl en het spelen van de motorgame.

Motorsites

Op een aantal motorsites als Motor-forum.nl is gedurende twee weken een campagne gevoerd met 300.000 impressies binnen de motordoeelgroep waar Wim van de Camp al een sterke naam had in het kader van de GOV. Heeft veel extra goodwill en stemmen opgeleverd. Linkte naar motorvaneuropa en de motorgame.

III. Sector HRM/Steenkampinstituut/Partijontwikkeling

Inleiding

De sector HRM/Steenkampinstituut/Partijontwikkeling is belast met beleidsvorming en –uitvoering van activiteiten op de vlakken HRM, opleiding en training, partijorganisatieontwikkeling en het faciliteren van de vrijwilligers die de politieke vereniging besturen. HRM richt zich daarbij op het ontwikkelen van een HRM-instrumentarium, talentscouting, strategische benoemingen en het ondersteunen van het Partijbestuur bij landelijke en Europese kandidaatstellingsprocessen. Het Steenkampinstituut is het 'label' waaronder opleidingen en trainingen worden ontwikkeld en aangeboden aan de leden. Onder partijontwikkeling ressorteren alle initiatieven die genomen worden op het vlak van versterken en concreet ondersteunen van de 'vereniging CDA'. Het gaat daarbij in het bijzonder om het vitaliseren en concreet ondersteunen van de afdelingen door middel van het verstrekken van informatie en formats.

Adviesraad Steenkampinstituut

De Adviesraad Steenkampinstituut heeft in 2009 één keer vergaderd. Zij heeft zowel een controlerende als een adviserende taak. De controlerende taak bestaat uit het bewaken van ondermeer de omvang van het beschikbare budget en de breedte van de opleidingsportfolio van het Steenkampinstituut. Daarnaast brengt de Adviesraad Steenkampinstituut gevraagd en ongevraagd advies uit aan het partijbestuur over alle zaken die betrekking hebben op scholing en vorming. Eind 2008 is heeft de Adviesraad zich gebogen over de professionalisering van de organisatie van het regionaal scholingswerk. Begin 2009 heeft zij daarover Advies uitgebracht aan het partijbestuur. Dat Advies is niet in zijn geheel overgenomen. Bepaalde elementen uit het Advies werden evenwel als waardvol gezien met het verzoek die nader uit te werken.

In de loop van 2009 heeft de Adviesraad zich gebogen over zijn eigen toekomst en doel van bestaan. Dat mondde uit in de conclusie dat de controlerende taak van de Adviesraad, vijf jaar na haar oprichting, eigenlijk is vervallen is. Veel van de controlerende taken en bevoegdheden waren overigens gebonden aan een termijn van vijf jaar, waarmee die taak ook formeel sowieso zou vervallen aan het eind van 2009. Daarnaast is geconstateerd dat in de afgelopen jaren de Adviesraad niet één keer van haar controlerende en corrigerende bevoegdheid gebruik heeft hoeven te maken, waardoor de noodzaak voor controle in de praktijk ook niet is gebleken. Voorts is stilgestaan bij de adviserende rol en hoe die de afgelopen jaren uit de verf is gekomen.

Richting de uitvoeringsorganisatie is die goed geweest; richting de partij daarentegen bleek de toegevoegde waarde beperkt. De Adviesraad heeft gegeven deze conclusies besloten zich zelf op te heffen en in de vorm van een informele klankbordgroep beschikbaar te blijven voor de bureauorganisatie. *Het partijbestuur heeft met dit besluit eind 2009 ingestemd, waarmee de Adviesraad per 31 december 2009 is opgehouden te bestaan.*

De Adviesraad Steenkampinstituut bestond in 2009 uit zes leden. De voorzitter, de heer dr. L.C.P.M. Meijs is door het Partijbestuur benoemd. Voorts hadden zitting de heer M. Markerink, mevrouw E.C.M. Roodvoets, de heer Mr. Ing. W.G.J.M. van de Camp, Mevrouw Mr. A.G.M. Giezeman en de heer M.sc. R. Nieuwenkamp Phd. De heer Nieuwenkamp heeft begin 2009 de Adviesraad verlaten.

Bureau Organisatie

In 2009 hebben zich enkele personele wijzigingen voorgedaan. We hebben twee junior stafmedewerkers aangetrokken. Eén als uitbreiding bij de afdeling Steenkampinstituut en één bij de afdeling partijontwikkeling die ook een aantal HRM taken in zijn portefeuille heeft. De vacature

van de stafmedewerker HRM die in 2008 ontstaan is, is uiteindelijk ingetrokken doordat een herschikking van taken heeft plaats gevonden, zoals hierboven geschetst. Begin 2009 is daarnaast de secretariële capaciteit uitgebreid, maar deze is in de loop van 2009 weer ingekrompen doordat beide secretaresses minder zijn gaan werken. De facto was de secretariële capaciteit ultimo december 2009 met 1,5 dag per week uitgebreid. Binnen de sector hebben in 2009 in totaal 11 mensen gewerkt (inclusief sector hoofd).

Formatieoverzicht

Naam	Onderdeel	In dienst	Uit dienst	functie	Contract	Fte
Renske van Turenout	SI			Stafmedewerker	vast	0,9
Lyke Blok	SI			Stafmedewerker	vast	0,8
Barbara Gardeniers	SI	15-7		Junior Stafmedewerker	tijdelijk	0,8
Relus Breeuwsma	PO			Stafmedewerker	vast	1
Tim Plieger	PO	1-1		Junior Stafmedewerker	tijdelijk	1
Brendan Troost	HRM			Stafmedewerker	vast	1
Carla van Jaarsveld	HRM		1-5	Administratief medewerker	vast	0,4
Rob Govers	HRM			Sr. Stafmedewerker	vast	1
Harma Alting-de Jong	SI/HRM/PO			Sectorsecretaresse	vast	0,6
Rowena Neys	SI/HRM/PO	1-4		Sectorsecretaresse	tijdelijk	0,8
Carel Laenen	SI/HRM/PO			Sectorhoofd	vast	0,9

1. HRM-activiteiten

De twee (senior) stafmedewerkers HRM hebben enerzijds de taak om beleid in het kader van HRM voor te bereiden en uit te werken en anderzijds zijn zij belast met de uitvoering en/of de coördinatie van het beleid. Binnen dit takenpakket zijn in 2009 de volgende activiteiten uitgevoerd.

1.1. Netwerken

Ondersteuning en organisatie van netwerkbijeenkomsten

Om CDA'ers in beeld te krijgen en te houden, zijn in 2009, net zoals in voorgaande jaren, uiteenlopende netwerkbijeenkomsten georganiseerd en gefaciliteerd. Dit zijn bijeenkomsten van bestaande netwerken, zoals Labyrint en de Dertigers, maar ook bijeenkomsten voor nieuwe netwerken (Club 25), CDA Sportnetwerk.

HRM is verder actief met scouting tijdens de vele activiteiten, die door gelieerde partijgeledingen geïnitieerd worden. Door deze bijeenkomsten kunnen CDA'ers met uiteenlopende achtergronden, talenten en kwaliteiten elkaar ontmoeten. Deze HRM-activiteit sluit aan bij het later in dit stuk toegelichte searchen en matches, omdat kandidaten voor functies op deze manier bij HRM en voor de partij in beeld komen.

Labyrint

Labyrint is het netwerk van Rijksambtenaren van CDA-huize. Het is in 2004 ontstaan vanuit de behoefte een kennismakingsborrel te organiseren voor ambtenaren met een CDA-achtergrond. De bedoeling van de bijeenkomsten, die in de regel eens per drie maanden plaatsvinden, is dat men elkaar in een informele setting kan ontmoeten en ervaringen kan uitwisselen. Eén van de HRM-medewerkers maakt deel uit van de stuurgroep die de verschillende bijeenkomsten voorbereidt en sprekers en deelnemers uitnodigt. In 2009 zijn een vijftal bijeenkomsten georganiseerd.

In het najaar van 2009 was voorts de toekomst van de rijksoverheid en de stand van zaken rond de reorganisatie, thema van een meeting met topambtenaren.

De Dertigers

Eén van de HRM-medewerkers is gedurende 2009 opgetreden als contactpersoon voor de Dertigers. De Dertigers vormen een netwerk dat jonge professionals een platform biedt om hun ideeën over de maatschappij en het christendemocratisch gedachtegoed verder te ontwikkelen. De Dertigers zijn een aan het CDA gelieerd netwerk van ruim 200 christendemocratische dertigers. Zij komen in 10 verschillende groepen, in de diverse steden, maandelijks bijeen, om te discussiëren over diverse politieke onderwerpen. De Dertigers willen laten zien dat politiek betrekking heeft op allerlei vlakken en zeker niet saai is. Regelmatig organiseren de Dertigers spraakmakende bijeenkomsten. Op 17 september 2009 vond een landelijke bijeenkomst in Utrecht plaats met Herman Wijffels als spreker. De afdeling HRM ondersteunt De Dertigers door middel van het beschikbaar stellen van een HRM-medewerker voor maximaal 4 uur per week. De werkzaamheden zijn coördinerend, administratief en deels inhoudelijk ondersteunend van aard.

Jonge talenten rondom bewindspersonen

HRM beschikt over een bestand met ruim 100 jonge high potentials, een groep met talentvolle, veelbelovende christendemocraten. Deze jongeren wordt de mogelijkheid geboden deel te nemen aan dinerbijeenkomsten met een inhoudelijke gedachtewisseling rond een maatschappelijk thema, uitgenodigd door een CDA-bewindspersoon. In 2009 hebben 4 bijeenkomsten plaatsgehad met 2 verschillende CDA-bewindspersonen.

Op 27 mei organiseerde de afdeling HRM in Grand Café Engels in Rotterdam de bijeenkomst getiteld 'Op weg naar de Gemeenteraadsverkiezingen van 2010 in de grote stad'. Deze bijeenkomst had tot doel om ideeën en plannen uit te wisselen over hoe het CDA succes kan hebben bij de komende gemeenteraadsverkiezingen in de grote steden. Voor deze bijeenkomst werden jonge CDA'ers en CDA-afdelingsvoorzitters uit de 31 grootste steden van Nederland (G31) uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomst werden zij door Jan Kees de Jager (Staatssecretaris van Financien), Harm Jansen (wethouder Utrecht), Leonard Geluk (wethouder Rotterdam), Lucas Bolsius (wethouder Rotterdam) en Maurice Limmen (fractievoorzitter Amsterdam) geïnformeerd over hun ervaringen als CDA-politici in de grote steden. De deelnemers werd de gelegenheid geboden om ervaringen uit te wisselen met andere CDA-leden.

Speerpunt Vrouwen

De afdeling HRM wil beter zicht krijgen op zgn. 'high potential' vrouwen. Hiertoe is een projectgroep in het leven geroepen die op 3 november 2009 een bijeenkomst organiseerde met als thema 'talent naar de top'. Spreker was o.a. voormalig VVD-minister Sybilla Dekker. Circa 50

genodigden waren aanwezig. De conclusies aan het slot van de bijeenkomst vormen de input voor verdere gedachtevorming in het CDAV over diversiteit en 50/50 man-vrouw-verhouding.

KANS

KANS is het netwerk van afgestudeerden aan de CDA-Kaderschool. Van KANS naar succes! Dat is de slogan van het Kaderschool Alumni Netwerk Steenkampinstituut. In 2009 is op de 'Ledenkamer', op de huiswebsite van het CDA, een online-community opgestart voor Kaderschool-alumni. In 2010 zal weer een netwerkbijeenkomst georganiseerd worden, zoals in 2008. De alumni van de CDA Talent Academie zullen gaan aansluiten bij dit netwerk.

1.2. Scouting

CDA Scoutingcommissie

De CDA Scoutingcommissie heeft de taak om CDA'ers te spreken en te adviseren in hun ambities voor politieke of bestuurlijke functies. De CDA Scoutingcommissie staat onder voorzitterschap van Geert Jansen, Commissaris van de Koningin in Overijssel die samen met twee andere leden van de commissie de stuurgroep vormt. De overige 26 leden vormen de gespreksvoerders. Een stafmedewerker van de afdeling HRM voert het secretariaat van de Scoutingcommissie, organiseert de gespreksvoering met kandidaten en registreert de gegevens van kandidaten en de gesprekken die door de commissie met kandidaten gevoerd worden. In 2009 is door de Scoutingcommissie met 26 kandidaten gesproken.

In 2009 is ook een scoutingstructuur ontwikkeld, ter ondersteuning van de CDA Scoutingcommissie. Dit betekent dat contactpersonen/scouts benaderd zijn met het verzoek zich bezig te gaan houden met het scouten van talenten binnen hun doelgroep. De afdeling HRM is de spin in het web en bewaart het overzicht van de nieuw gescoute talenten evenals de contacten met de scouts. De gescoute leden wordt (mogelijkerwijs) een oriëntatiegesprek aangeboden met de afdeling HRM op basis van een beoordeling van hun CV en de toelichting van de desbetreffende scout. Als follow-up kan eventueel een gesprek worden aangeboden met de CDA Scoutingcommissie.

Vorbereiding CDA Winterschool 2010

In 2009 begonnen de voorbereidingen voor de eerste CDA Winterschool op 5 & 6 februari 2010. Deelnemers zullen daarbij kennis maken met het CDA en het christendemocratische gedachtegoed en andere leden leren kennen. Daarnaast zullen zij kennis maken met de politiek en kunnen zij ontdekken wat hun rol is of kan zijn voor het CDA. Werkbezoeken, discussie, ontmoeting met prominente CDA'ers, trainingen en workshops vullen het programma. Aan de CDA Winterschool zullen 30 personen deelnemen.

Ontwikkeling CDA Talenten Programma

In 2009 is begonnen met de ontwikkeling van het CDA Talenten Programma dat er op gericht is om gedurende vier fases talenten te vinden en hen te laten ontwikkelen in de competenties die zij nodig zullen hebben als politicus namens het CDA. Het programma vormt een interne infrastructuur van talent ontwikkeling. Fase 1 staat voor scouting, fase 2 voor opleiding (CDA Talent Academie), fase 3 voor actieve begeleiding en fase 4 voor het 'volgen' van talent. Met het CDA Talenten Programma wordt het politieke talent van de toekomst gescout, en kan het CDA over een langere periode gericht sturen op talentontwikkeling. In de jaargang 2009-2010 van de

CDA Talent Academie zijn reeds enkele elementen ingevoerd. In het jaargang 2009-2010 zal het programma formeel van start gaan.

Werving en selectie van talenten

De twee stafmedewerkers HRM hebben in 2009 bijgedragen aan het proces van werving en selectie van de CDA Talent Academie en het CDJA Jong Leiderschaps Programma. Bij dit programma hebben zij en het Steenkampinstituut het CDJA ondersteund met hun ervaring met selectie- en gesprekstechnieken. Hierbij ging het om in totaal van 60 gesprekken in het kader van de CDA Talent Academie en 15 gesprekken ter ondersteuning van het CDJA.

1.3. Verkiezingen

Vorbereiding, planning en inrichting van de kandidaatstellingsprocedure voor de verkiezingen van de leden van de Eerste en Tweede Kamer

In 2009 zijn de contouren van het kandidaatstellingsproces ten behoeve van de verkiezingen voor de Eerste en Tweede Kamer in mei 2011 op papier gezet. Het Dagelijks Bestuur en het Partijbestuur hebben inmiddels hun fiat gegeven over de gehele wijze van organisatie rondom de werving en selectie van kandidaten. De werkwijze en samenstelling van de Adviescommissies (het mandaat) is beschreven, de profielschetsen van het Eerste en Tweede Kamerlid zijn geactualiseerd en de behoefte aan specifieke kennis en expertise is geïnventariseerd.

Functioneringsgesprekken Tweede Kamerleden

De partijvoorzitter en fractievoorzitter zijn ondersteund door de afdeling HRM bij de ronde van functioneringsgesprekken met alle individuele Kamerleden. De afdeling HRM bereidde daartoe de gespreksvorm en de te gebruiken formulieren voor en zij droeg de verantwoordelijkheid voor de verslaglegging van al deze gesprekken en de zorgvuldige afhandeling naar de individuele Kamerleden.

Verkiezingen voor het Europees Parlement in 2009

Om het Dagelijks Bestuur zich een goed beeld te laten vormen van een selectie van de nieuwe kandidaat-Europarlementariërs heeft de afdeling HRM een zogeheten kennismakingsdag georganiseerd tussen hen en het DB. Op deze dag konden de kandidaat-Europarlementariërs in diverse workshops laten zien hoe zij de rol van Europarlementariër zouden willen gaan invullen en over welke vaardigheden zij beschikten om dat goed te kunnen doen. Deze dag is voorbereid en georganiseerd door de afdeling HRM.

Beoordelingsgesprekken in de gemeentelijke afdelingen

Het jaarlijks voeren van functioneringsgesprekken met raadsleden is door het CDA gewenst en werd daarom door de afdeling HRM de afgelopen jaren actief ondersteund. Deze gesprekken komen de kwaliteit van de raadsfracties ten goede en leggen de basis voor het latere beoordelingsgesprek, zoals dat heeft plaats gevonden in 2009. Om de cyclus van functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken in vier jaar raadswerk te starten, is in 2007 door veel afdelingen een eerste ronde van functioneringsgesprekken gevoerd. In 2008 is dit gevolgd door een tweede ronde. De afdeling HRM heeft daartoe enkele handvatten ontwikkeld en aangeboden aan de gemeentelijke afdelingen. Het Steenkampinstituut organiseerde zoals eerder in dit verslag gemeld de training "werving & selectiegesprekken". In 2009 heeft de afdeling HRM het voeren van beoordelingsgesprekken actief gepromoot.

1.4. Zicht op Bestuurders

Loopbaanbegeleiding

De afdeling HRM adviseert en begeleidt voormalig voltijds politici naar een nieuwe stap in hun carrière. In 2009 zijn met circa 20 CDA-wethouders een of meerdere loopbaangesprekken gevoerd over het toekomstig arbeidsmarktperspectief. Waar mogelijk is actief bemiddeld, door middel van netwerken en soms contacten met outplacementbureaus, naar een nieuwe baan. Ook zijn een aantal oud-wethouders succesvol aan de slag gegaan als wethouder-van-buiten-de-raad in een andere gemeente. Voorts zijn ook loopbaangesprekken gevoerd met een tweetal CDA-burgemeesters. De senior stafmedewerker HRM voert deze gesprekken en wordt daarbij, afhankelijk van de specifieke vraag, tailor made ondersteund door CDA-leden in verschillende beroepssectoren, naargelang de ambities van de gecoachte. Ook zijn gesprekken gevoerd met niet herkozen Europarlementariërs.

Daarnaast heeft een CDAV Loopbaandag plaatsgehad op zaterdag 28 maart 2009. Beide stafmedewerkers HRM hebben daar in totaal 8 individuele gesprekken gevoerd.

Workshop 'Het burgemeesterschap, iets voor mij?'

Op het CDA Bureau is op vrijdag 4 december 2009 een workshop georganiseerd voor die gemeentesecretarissen, griffiers, Statenleden en anderen die geïnteresseerd zijn in het burgemeesterschap. De aanwezigen werden geïnformeerd over de fasen in het benoemingsproces van een burgemeester. Daarbij werd de rol van de Commissaris van de Koningin besproken, evenals de rol van de Vertrouwenscommissie en die van de sollicitant. Hieraan werkte onder andere Jan Schinkelshoek mee, de burgemeesterslobbyist van de TK CDA-fractie.

De Burgemeesterspool

De afdeling HRM houdt een bestand bij met de namen van CDA-ers die de ambitie hebben om burgemeester te worden. In het geval van burgemeestervacatures wordt deze pool geraadpleegd en eventueel worden mensen uit de pool 'gescout' als ze aan de profielschets 'voldoen'.

Workshop 'Hoe word ik wethouder?'

Op het Gemeentehuis van Noordwijk is op dinsdag 27 oktober 2009 een workshop georganiseerd door de afdeling HRM in samenwerking met de CDA Bestuurdersvereniging voor leden van het CDJA en het CDA. Zij werden hierbij geïnformeerd door Martijn Vroom (wethouder Noordwijk) en Judith Verschelling (wethouder Son en Breugel) over de competenties waarover een wethouder moet beschikken, de tijdsbelasting van het wethouderschap, de relatie tussen het college en de raad en hoe dit valt te combineren met het privéleven.

Wethouderspool

Sinds de invoering van het dualisme is het fenomeen van de tussentijds terugtrekkende wethouders een realiteit waar we steeds vaker mee geconfronteerd worden. Om tegemoet te komen aan verzoeken van gemeentelijke afdelingen naar 'wethouders van buiten de eigen gemeente', zowel voor direct na de gemeenteraadsverkiezingen als tijdens de raadsperiode zelf, heeft de afdeling HRM een pool met namen van beschikbare en geschikte ervaren oud-wethouders ter beschikking. HRM searcht op verzoek en heeft in 2009 met circa 15 gemeentelijke afdelingen contact gehad in verband met mogelijke kandidaten van buiten.

Workshop 'Hoe word ik raadslid?'

Op het Gemeentehuis van Nijmegen is op zaterdag 7 maart 2009 een workshop georganiseerd door de afdeling HRM in samenwerking met de CDA Bestuurdersvereniging voor leden van het CDJA en het CDA. Zij werden hierbij geïnformeerd door een griffier, een jong raadslid en Tweede Kamerlid Sander de Rouwe over de competenties waarover een raadslid moet beschikken, de tijdsbelasting van het raadslidmaatschap en de uitdagingen die het biedt.

1.5. HRM-organisatie en algemene producten en diensten

Vacatureoverzicht

Gedurende het gehele jaar (met uitzondering van de vakantie en Kamerrecesperioden) verschijnt 2 keer per maand, een vacatureoverzicht om CDA'ers te attenderen op de posities binnen de partij, het openbaar bestuur, het maatschappelijk middenveld of het bedrijfsleven. Hiertoe worden openbare vacaturesites geraadpleegd. Tevens worden interne vacatures opgenomen. Ook wordt de afdeling HRM door allerlei organisaties getipt op vacatures. In het vacatureoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen junior-, midcareer- senior en bestuurlijke functies. Het overzicht wordt verstuurd naar ruim 1100 CDA'ers.

Voeren van oriëntatiegesprekken

CDA-leden kunnen een afspraak maken met de stafmedewerkers voor het voeren van een zgn. oriëntatiegesprek. In 2009 hebben meer dan 150 gesprekken plaatsgevonden met CDA'ers en CDA-sympathisanten. In een dergelijk gesprek staat de oriëntatie van CDA'ers op de mogelijkheden om binnen of buiten de partij actief te zijn centraal.

Provinciale HRM-contactpersonen

De figuur van de provinciale HRM-contactpersoon, die in 2007 in het leven is geroepen om meer zicht te krijgen op het over het land verspreide potentieel én het promoten en ondersteunen van het HRM-beleid in de breedte, is in 2008 aan de slag gegaan. Deze contactpersoon heeft onder andere de taak om zicht te krijgen op talent in de provincie en initiatieven te ondernemen om hen verder te binden aan de partij. Tussen de landelijke afdeling HRM en de 12 provinciale HRM-contactpersonen is een nauwe vorm van samenwerking en overleg gecreëerd, waardoor zij elkaar goed aanvullen en van dienst kunnen zijn. In 2009 zijn de provinciale HRM-contactpersonen 2 keer bijeengewees. Tijdens deze bijeenkomsten werden de contactpersonen voorzien van informatie en materiaal. In 2009 hebben zij tevens de beschikking gekregen over een on line verbinding met de HRM-database. Ook is het contact tussen de afdeling HRM en de provinciale HRM-contactpersonen verder geïntensiveerd middels halfjaarlijkse belrondes.

Promotie HRM binnen het CDA

HRM vraagt om een continue vorm van promotie richting bestuur, leden en afdelingen, zodat de ontwikkelde instrumenten en structuren ook gebruikt worden. Dat is in 2009 gebeurd door middel van het publiceren van artikelen in CDA-bladen, het meeliften in uitgaven van andere afdelingen (zoals in het handboek gemeenteraadsverkiezingen en handboek voor de afdelingsbestuurders) het geven van presentaties, het actief aanwezig zijn op diverse partijbijeenkomsten en het actief inzetten van het Internet. Als onderdeel van de PR zijn verschillende artikelen verschenen op internet, het ledenblad en in het blad van de Bestuurdersvereniging, Bestuursforum, over onze producten, diensten en (netwerk) activiteiten. Zo was de afdeling HRM op beide Partijcongressen

aanwezig met een informatiestand, evenals op de Bestuurdersdag op 3 oktober 2009 en de CDA Ledendag op 21 november 2009.

Bijdrage afdeling HRM aan bijeenkomsten Lokaal Appel Tour

In het voorjaar van 2009 heeft de Partijvoorzitter in een 28-tal bijeenkomsten vertegenwoordigers van alle lokale afdelingen van het CDA bezocht. Dit gold als officiële aftrap van de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010. Bij deze bijeenkomsten werden de aanwezigen niet alleen geënthousiasmeerd, maar ook geïnformeerd over verschillende facetten van de voorbereiding. De afdeling HRM heeft hierbij een workshop 'Werving en selectie van gemeenteraadsleden' ontwikkeld en die is 28 maal in den lande aangeboden

1.6. Digitale support

HRM-databank

In de HRM-databank worden de CV's van CDA-leden opgeslagen. Hierin is in 2009, net als in voorgaande jaren, actief gezocht naar de CV's van ambitieuze en talentvolle CDA'ers. De website (www.cda.nl/hm) speelt hierin een belangrijke rol. Het verwerken van CV's in de databank en het beheer van hun gegevens ligt bij de administratief medewerker HRM. De databank heeft vier doelen.

- Deskundigheden en ambities van leden centraal registreren, zodat in de toekomst groepen kunnen worden samengesteld ten behoeve van het organiseren van bepaalde activiteiten of voor het voeren van bepaalde debatten. Door belangstellingsregistratie kunnen echter ook nieuwe docenten, counselors en cursisten worden gevonden en aangetrokken en kunnen commissies bemand worden;
- Opleiding en training gericht kunnen aanbieden. Door te kunnen achterhalen wie wat aan opleiding gedaan heeft en of waar terecht is gekomen, kunnen leden gericht benaderd worden voor bepaalde (vervolg)opleidingen of cursussen;
- Kennis over werkervaring binnen en buiten het CDA van leden ontsluiten. Doordat inzichtelijk wordt wat onze leden doen en waar ze 'zitten' kan voor diverse doeleinden effectiever gebruik gemaakt worden van het grote netwerk waarover het CDA beschikt;
- Het gericht kunnen bouwen van pools van kandidaten. Met de komst van de duale wethouder, zal de vraag van afdelingen om wethouders toenemen. HRM wil hierbij faciliteren en daarvoor is een goed ingerichte database noodzakelijk.
- 'Searchen' en matchen. De HRM-afdeling heeft een makelaarsfunctie tussen 'vacatures' en CDA-kandidaten. De stafmedewerkers HRM vervullen die functie tussen vraag en aanbod. Intern, vanuit het CDA en ook vanuit het openbaar bestuur, maatschappelijk middenveld en bedrijfsleven doen verschillende organisaties en personen regelmatig een beroep op de afdeling HRM voor het leveren van namen van CDA'ers. De HRM-databank vormt een belangrijk instrument in het proces van searchen en matchen. Jaar na jaar weten steeds meer CDA'ers zowel van de 'vraagzijde' als van de 'aanbodzijde' de afdeling HRM en haar databank te vinden.

Ontwikkeling HRMS

In de eerste helft van 2009 is de nieuwe HRM-module opgeleverd. De afdeling HRM is 1,5 jaar actief betrokken geweest bij de ontwikkeling en bouw van dit netwerkbeheersysteem, dat ter beschikking gesteld is aan de provinciale HRM-contactpersonen. Ook zij beschikken nu over de

CV-gegevens van de in hun provincie woonachtige leden die zich gemeld hebben bij de afdeling HRM. Deze HRM-module kent een directe koppeling met de ledenadministratie en het systeem Navision waarmee de afdeling HRM werkt. Hierdoor is het systeem continu up-to date en kunnen de stafmedewerkers HRM dagelijks schakelen met de provinciale HRM-contactpersonen. Het zicht op talentvolle leden is vice versa aanzienlijk toegenomen.

2. Activiteiten in het kader van Partijontwikkeling

Gemeenteraadsverkiezingen

Het afgelopen jaar stond voor de afdeling Partijontwikkeling een groot gedeelte van de werkzaamheden in het teken van de voorbereidingen op de 'reguliere' gemeenteraadsverkiezingen van 2010. De afdeling Partijontwikkeling heeft het kandidaat-stellingsproces georganiseerd, de gemeentelijke afdelingen daarbij gefaciliteerd en gefundeerd tevens als eerste aanspreekpunt voor CDA-afdelingen met vragen hieromtrent. Ook voor andere vragen over de gemeenteraadsverkiezingen en voor het opvragen van informatie zijn veel afdelingen door de afdeling Partijontwikkeling geholpen.

Het kandidaatstellingsproces kan opgedeeld worden in een 'intern proces' en in een 'extern proces'. Het interne proces heeft alles te maken met het samenstellen van de lijst met CDA-kandidaten. Daar gaan maanden voorbereiding aan vooraf. In die maanden van voorbereiding moeten leden zich aanmelden als kandidaat of voorgedragen worden. Daarnaast moet een eventueel daartoe ingestelde commissie gesprekken met kandidaten voeren en moeten Ledenvergaderingen bijeengeroepen worden om kandidatenlijsten vast te stellen. Omdat dit een proces is dat nauwkeurig uitgevoerd moet worden, is in de laatste vier maanden van 2009 door veel afdelingen om ondersteuning en advies gevraagd bij dit interne proces. Binnen het partijbureau heeft de afdeling Partijontwikkeling deze ondersteuning geboden, met name door een 'helpdeskrol' te vervullen en zicht te houden op afdelingen waar zich eventueel problemen zouden kunnen voordoen. De onderstaande paragraaf 'Genereren van management informatie voor de 'staat van de afdelingen' kan ook als onderdeel gezien worden van de werkzaamheden, die samenhangen met de voorbereidingen op de gemeenteraadsverkiezingen.

Het externe proces omvat om de wettelijke kandidaatstelling. Om te kunnen deelnemen aan de verkiezingen moest iedere gemeentelijke CDA-afdeling op uiterlijk 19 januari alle benodigde formulieren inleveren bij het stembureau in iedere gemeente. Een van de benodigde formulieren is het H3-1-formulier, waarmee het landelijke CDA de machtiging afgeeft aan de gemeentelijke afdeling om de naam 'CDA' boven de lijst te mogen voeren. De machtiging wordt afgegeven door de directeur van het partijbureau. Om aan iedere afdeling een machtiging te kunnen afgeven, is een intern werkproces opgesteld door de afdeling Partijontwikkeling. De afdeling was verantwoordelijk voor de ontvangst en controle van de H3-1 formulieren en heeft zicht gehouden op de afwikkeling hiervan. Aangezien het CDA met 411 lijsten zal deelnemen aan de verkiezingen (waaronder deelgemeenten), heeft deze taak een aanmerkelijke tijdsinvestering van de afdeling Partijontwikkeling gevraagd. In slechts drie gemeenten zal het CDA niet deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen. Reden hiervoor is het ontbreken van een "afdeling" in die gemeenten (Vlieland, Schiermonnikoog en Rozendaal).

Genereren van management informatie voor de 'staat van de afdelingen'

In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen was het voor de afdeling Partijontwikkeling belangrijk om een zo goed mogelijke service te bieden aan de afdelingen. Hiervoor was het nodig om het inzicht over de staat van de lokale CDA-afdelingen te verbeteren. In dat kader is in 2008 een management informatiemodel ontwikkeld en zijn vragenlijsten uitgezet. Omdat niet alle afdelingen gereageerd hadden in 2008, zijn er in 2009 vervolgacties uitgezet. Allereerst zijn de afdelingen opnieuw aangeschreven en is een aantal afdelingen nog telefonisch benaderd. De resultaten van het managementmodel zijn door de afdeling Partijontwikkeling in 2009 beschreven, geanalyseerd en uiteindelijk gepresenteerd aan en in het Partijbestuur in de vorm van de notitie 'de staat van de afdelingen'. De uitkomsten van dit onderzoek hebben tot een aantal vervolgacties geleid. Zo is om de betrokkenheid van provinciale afdelingen te stimuleren een verificatieronde georganiseerd, waarbij de verkregen informatie ter becommentariëring werd voorgelegd. Tevens is in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen intensief contact gezocht met een twintigtal afdelingen, die op grond van de uitkomsten van het onderzoek extra ondersteuning nodig hadden en die ondersteuning is ook geboden.

Herindelingsverkiezingen

In november 2009 hebben tevens in zes 'nieuwe' gemeenten herindelingsverkiezingen plaatsgevonden. De afdeling Partijontwikkeling heeft de hierbij betrokken CDA-afdelingen bijgestaan en geadviseerd in het proces van eenwording, kandidaatstelling en bij de campagnevoering. Partijontwikkeling heeft intensief contact onderhouden met de zes overgangsbesturen, een standaardpakket aan ondersteuningsmaatregelen samengesteld en de provinciale afdeling tevens bij het proces van herindeling betrokken. Hiervoor zijn er bijeenkomsten georganiseerd en konden de afdelingen met vragen terecht bij de AfdelingenDesk. Het pakket aan ondersteuningsmaatregelen bestond uit onder andere financiële steun, het ontwerp van een huisstijl voor de nieuwe afdeling, het maken van campagne foto's en filmpjes van de lijsttrekkers en het verstrekken van een handreiking inzake gemeentelijke herindeling.

Herziening Handreiking gemeentelijke herindeling

In de aanloop naar de herindelingsverkiezingen heeft de afdeling Partijontwikkeling de zogeheten handreiking gemeentelijke herindeling herzien en opnieuw uitgebracht. Hierin staan de procedures en termijnen vermeld die de lokale afdelingen in acht moeten nemen bij hun voorbereiding op de herindelingsverkiezingen. Ook worden formats aangeboden via de handreiking waarmee de afdeling(en) zich formeel kunnen opheffen en de betreffende afdelingen kunnen laten fuseren. De handreiking is in drievoud naar alle CDA-afdelingen toegestuurd, die aan de vooravond stonden van herindeling.

AfdelingenDesk en AfdelingenNet

Eén van de belangrijkste taken van de afdeling Partijontwikkeling is het ondersteunen en faciliteren van lokale afdelingsbestuurders. Op het CDA Partijbureau is daarom voor de bestuurders één aanspreekpunt gecreëerd, de AfdelingenDesk. De afdeling Partijontwikkeling is hiervoor verantwoordelijk. De AfdelingenDesk staat afdelingen tijdens kantooruren terzijde bij de vragen over afdelingsaangelegenheden zoals bestuurszaken, ledenwerving, procedures etc. Een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden van de AfdelingenDesk is het zorg dragen voor de afzet van brochures en handreikingen aan afdelingen. Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen is een omvangrijk aantal handboeken uitgebracht. Hiermee wordt bijgedragen aan het vergemakkelijken van het werk in de afdelingen. Indien afdelingen behoefte hadden aan een uitgave, konden zij deze (bij)bestellen bij de AfdelingenDesk.

Tevens beheert de afdeling Partijontwikkeling het AfdelingenNet, de digitale equivalent van de AfdelingenDesk. In het afgelopen jaar is de website up-to-date gehouden met de laatste informatie (onder andere omtrent de gemeenteraadsverkiezingen) en is getracht het AfdelingenNet verder te ontwikkelen. Ook in 2009 wisten veel afdelingsbestuurders en andere geïnteresseerden de website te vinden. De bekendheid van AfdelingenNet is mede toegenomen door de koppeling tussen de website enerzijds en de AfdelingenDesk anderzijds.

Verbetering gegevensregistratie bestuursleden

Om lokale afdelingen en hun bestuurders zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn, is in 2009 een vervolg gegeven aan het project 'verbetering gegevensregistratie afdelings-bestuurders'. Hiervoor zijn alle lokale voorzitters, secretarissen en penningmeesters aangeschreven. In het afgelopen jaar zijn de gegevens van bijna alle afdelingen geactualiseerd. Van de meeste afdelingen zijn inmiddels de relevante e-mailadressen verkregen.

Beheer van het budget projectsubsidies

Vanuit de afdeling Partijontwikkeling zijn de subsidieprocedures voor de gemeentelijke afdelingen gecoördineerd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stelt ieder jaar een bedrag beschikbaar dat lokale afdelingen voor bepaalde projecten kunnen inzetten. Dit betrof het uitzetten van aanvraagformulieren voor subsidie, het beoordelen van de aanvragen, de toekenning en uiteindelijke financiële afhandeling. In totaal was hiermee een bedrag van € 300.000 gemoeid. Een deel van deze projectsubsidies is aangewend ten behoeve van de herindelingsverkiezingen.

Introductie nieuwe afdelingsbestuurders

Afdelingsbestuurders zijn belangrijk voor de vereniging CDA. Zij zijn verantwoordelijk voor het reilen en zeilen in de gemeentelijke afdelingen. Omdat het CDA veel waarde hecht aan het (vrijwillige) werk dat de afdelingsbestuurders doen, heeft de afdeling Partijontwikkeling het initiatief genomen om 'nieuwe' afdelingsbestuurders (te weten voorzitters, secretarissen en penningmeesters) een informatiepakket toe te zenden, met een begeleidende brief van de partijvoorzitter. In het welkomstpakket vinden de afdelingsbestuurders de voor hun functie meest relevante informatie, zodat ze een goede start kunnen maken en hun functie goed uit kunnen oefenen. In totaal zijn circa 200 welkomstpakketten verzonden aan nieuwe voorzitters, nieuwe secretarissen en nieuwe penningmeesters. Hierop is enthousiast gereageerd.

Introductiemiddag nieuwe bestuurders

Ook vanwege de waarde die het CDA hecht aan het werk dat de afdelingsbestuurders verrichten, is er een zogeheten 'nieuwe bestuurdersmiddag' georganiseerd in november 2009. Tijdens deze middag hebben 25 nieuwe afdelingsbestuurders kennis gemaakt met het partijbureau, de verschillende afdelingen binnen het bureau en hebben zij informatie gekregen over de ondersteuning die het partijbureau biedt. Doelstelling was met name dat de afdelingsbestuurders de 'weg naar Den Haag' beter weten te vinden.

3. Opleidings- en trainingsactiviteiten van het Steenkampinstituut

3.1. Landelijk aanbod

De opleidingen en trainingen worden onder het label 'Steenkampinstituut' aangeboden aan alle leden van het CDA. Het aanbod bestaat uit landelijke en regionale activiteiten. In het kader van het landelijk aanbod zijn in 2009 de volgende activiteiten georganiseerd en uitgevoerd:

Kaderschool 2008-2009

Voor de Kaderschool 2008-2009 hadden zich in 2008 64 kandidaten aangemeld. In totaal zijn met 59 van hen intakegesprekken gevoerd, waarvan er 52 zijn toegelaten tot de opleiding. Aan het studiejaar 2008-2009 zijn uiteindelijk in september 2008 48 deelnemers begonnen, 24 in Eindhoven en 24 in Utrecht. Van het totaal aantal deelnemers waren er 21 vrouw. Eén deelnemer heeft zich na enkele maanden teruggetrokken omdat het niet meer mogelijk bleek om de opleiding met een baan en drukke CDA-functie te combineren. Velen hebben het studieprogramma met succes doorlopen en tot op heden zijn er 30 deelnemers afgestudeerd. Wij verwachten dat veel deelnemers nog zullen volgen. De Utrechtse afgestudeerden mochten hun diploma ontvangen uit handen van onze eigen partijvoorzitter Peter van Heeswijk, die zelf in het verleden de Kaderschool met succes heeft gevolgd en deze opleiding een warm hart toedraagt. De afgestudeerden van de locatie Eindhoven ontvingen hun diploma uit handen van de heer Wim Thuis, fractievoorzitter van de Provinciale Statenfractie Noord-Brabant.

CDA Talent Academie 2009-2010

In 2009 heeft het Steenkampinstituut aan haar/zijn plannen om het curriculum van de Kaderschool te vernieuwen uitvoering gegeven. Bij deze vernieuwing van het studieprogramma hoorde ook een nieuwe naam voor de opleiding. In 2008 was hiervoor reeds een wedstrijd uitgeschreven onder de alumni van de Kaderschool. Uit de vele inzendingen kwam de naam CDA Talent Academie als winnaar uit de bus.

Om het nieuwe curriculum goed vorm te kunnen geven werd aanvankelijk besloten om de CDA Talent Academie in het studiejaar 2009-2010 op één locatie aan te bieden aan maximaal 30 talentvolle leden. De belangstelling was echter zo groot en de kwaliteit van de aanmeldingen dermate hoog, dat we midden in de zomer alsnog besloten hebben om de opleiding toch voor 2 groepen van maximaal 25 personen te organiseren beiden op de locatie Utrecht. De werving en selectie voor de CDA Talent Academie is dit studiejaar door de afdeling HRM van de sector georganiseerd. Het Steenkampinstituut heeft in totaal 66 aanmeldingen ontvangen, en de afdeling HRM heeft 54 intakegesprekken gevoerd. Met in totaal 42 deelnemers zijn in september 2009 twee groepen, respectievelijk van 20 en 22 personen van start gegaan. Veel van hen zijn reeds lokaal actief; hetzij in de afdeling hetzij in de lokale politiek. Zij zien de Talent Academie (terecht) als dé gedegen basis voor hun verdere loopbaan of activiteiten binnen het CDA. De opleiding is in september 2009 van start gegaan met een eigen digitale leeromgeving. Er wordt niet meer gebruik gemaakt van papieren deelnemersmappen, maar alle gegevens over de opleiding, het inleveren van de opdrachten en communicatie gebeurt via een afgesloten leeromgeving, waarop de deelnemers kunnen inloggen. De leeromgeving wordt door de deelnemers als erg prettig ervaren al waren sommigen in het begin wat onwennig met het gebruik ervan. Ook het aanleveren van informatie van het Steenkampinstituut aan de deelnemers en andersom is door de digitale leeromgeving een stuk eenvoudiger geworden. Onderdeel van het programma

was dat de deelnemers een bezoek gebracht aan de CDA-fractie en raadsvergadering van hun eigen gemeente. Van dit bezoek hebben ze een verslag geschreven. Voor de deelnemers die al raadservaring hadden is een aangepaste opdracht bedacht: zij zijn op bezoek geweest bij de politieke markt in Amersfoort of Almere en hebben daar verslag van uitgebracht in hun eigen gemeente.

CDA-Debattoernooi 2009

Voor de deelnemers aan de Kaderschool, de leergang voor medewerkers van de Tweede Kamerfractie én andere geïnteresseerden, is in januari wederom het CDA debattoernooi georganiseerd. Politici en debatteren zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden. Gekozen is voor de Oxford debatform, ofwel het Brits Parlementair Debat, waarin vier teams tegelijkertijd tegen elkaar debatteren. In deze vorm is het aan alle teams om zo onderscheidend mogelijk te zijn en niet enkel om vóór of tegen te zijn. Het christendemocratisch element in het toernooi is versterkt doordat de technische debatjury werd bijgestaan door een inhoudelijke CDA jury! Als CDA willen we namelijk juist CDA'ers opleiden die denken vanuit het gedachtegoed, het gedachtegoed kunnen verwoorden én in het debat herkenbaar zijn als christendemocraten. Naast de felbegeerde debatkoper voor het winnende finaleteam was er ook een prijs voor dat team dat het beste het gedachtegoed in het debat wist te verwoorden. Deze CDA-gedachtegoedprijs werd in de wacht gesleept door Erik de Ridder en Ties Sweijen. In totaal hebben er 40 teams van 2 personen deelgenomen. Dit jaar hebben we er voor gekozen om 10 teams tegelijk te laten debatteren in vier voorrondes. Deze duidelijke debatorganisatie is goed bevallen bij zowel de juryleden als de deelnemers, en zorgde voor rust en structuur rondom de dynamiek van het debat! Elk team werd beoordeeld door een jury bestaande uit 2 technische juryleden en CDA-gedachtegoed jurylid. De vier teams met de hoogste totaalscore kwamen in de finale, die dit jaar werd gewonnen door team 'Vrij onverveerd', bestaande uit Patricia Wouda en Sander de Rouwe. Een week voorafgaand aan het toernooi is er door de Wereldkampioen Oxford-debat van 2006, Lars Duursma, en door Tweede-Kamerlid, Jan Jacob van Dijk, een masterclass gegeven om de deelnemers vaardiger te maken in de Oxford debatform en het daarin verwoorden van het CDA-gedachtegoed. Hieraan hebben 51 CDA'ers deelgenomen. Als voorbereiding op het toernooi werden er naast de Masterclass via het regionaal aanbod diverse trainingen Oxford-debat georganiseerd.

Zomerschool voor jonge, nieuwe CDA-leden

De Zomerschool is een jaarlijks terugkerend evenement van het Steenkampinstituut, waarbij nieuwe, jonge leden (35 jaar of jonger) drie dagen intensief kennis maken met het CDA. Het is een kennismaking met de CDA-organisatie, de mensen en het christendemocratisch gedachtegoed. In 2009 hebben 49 deelnemers kennis gemaakt met het CDA. Het thema was: 'Het CDA dichtbij jou', wat refereerde aan het feit dat deze Zomerschool gericht was op de gemeenteraadsverkiezingen. Tijdens de drie dagen hebben de deelnemers een bezoek gebracht aan staatssecretaris Bijleveld op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en aan de Tweede Kamer. Daarnaast hebben zij een inleiding gehad in het CDA-gedachtegoed, een presentatie bijgewoond over 'campagne voeren' en hebben zij kennis gemaakt met de verschillende partijonderdelen en het werk van lokaal actieve CDA'ers. Tot slot hebben de deelnemers een debattraining gehad onder leiding van vier trainers van het Steenkampinstituut, waarin ze geoefend hebben in het debatteren.

Trainingsprogramma kandidaten EP

Voor de kandidaten van de Europese verkiezingen is er een opleidingsdag georganiseerd waarop ze twee van de volgende workshops konden volgen:

1. **Debatteren:** Verkiezingsdebatten vergen het uiterste van een politicus, hoe zorg je voor een goede voorbereiding.
2. **Overtuigend spreken:** u leert aan de hand van de Debatix® Pitchmethode overtuigend spreken.
3. **Mediatraining:** informatie over de verschillende media waarmee een kandidaat in aanraking kan komen. Waarop moet men letten, welke do en don'ts zijn er.

Uiteindelijk hebben 17 kandidaten aan deze dag deelgenomen, waaronder de lijsttrekker Wim van de Camp.

Zomerrecescursus leden Tweede Kamerfractie

Voor de leden van de Tweedekamerfractie is in de eerste en laatste week van het zomerreces een training georganiseerd rondom het thema 'een krachtige column schrijven'. De volgende aspecten zijn tijdens de training aan bod gekomen:

- Welke persoonlijke schrijfstijl heb ik?
- Creatief schrijven
- Argumenten krachtig presenteren
- De lezer verleiden tot lezen

Uiteindelijk hebben 34 van de 41 Kamerleden deelgenomen.

Leergang medewerkers Tweede Kamerfractie

In 2007 is het Steenkampinstituut door het fractiebureau van de Tweede-Kamerfractie benaderd met het verzoek om een leergang op te zetten voor de beleidsmedewerkers en de inhoudelijk persoonlijk medewerkers van de Kamerleden. In 2007 is deze leergang, bestaande uit 4 trajecten op papier ontwikkeld en geaccordeerd door de fractie. Uitvoering van het eerste traject heeft in het najaar van 2007 plaats gevonden. In 2008 zijn traject 2 en 3 verder uitontwikkeld. Traject 2 is in oktober van start gegaan en ging over de politieke processen en is mede door Wim van der Camp verzorgd.

Traject 3 is in 2009 van start gegaan en gaat over politieke communicatie. De medewerkers leerden het verschil tussen debat & discussie, debatstructuren, het formuleren van goede argumenten en de manier waarop een debat voorbereid kan worden.

Traject 4 is gestart in december 2009 en gaat over politieke sensitiviteit. Onderwerpen die daarin aan bod kwamen zijn o.a. hoe ga je om met het krachtenveld, waar heb je invloed op, hoe kun je de media gebruiken. Daarnaast volgen de deelnemers intervisie waarin ze concrete problemen met elkaar bespreken.

Wethoudersleergang

In 2008 is gestart met de wethoudersleergang module 1. Na een wervingsactie en het voeren van intakegesprekken hebben 19 deelnemers enthousiast module 1 gevolgd en zich opgegeven voor de rest van de leergang. De modules 2, 3 en 4 hebben plaats gevonden van januari tot en met april 2009.

- Module 2 speelveld
In deze module werd aandacht besteed aan het speelveld van een wethouder. Spelers als ambtenaren, de eigen fractie, maatschappelijke groeperingen werden in kaart gebracht.
- Module 3 Koning, keizer, admiraal of dienaar?
Er werd gekeken naar de rol van de wethouder. Daarnaast werd er aandacht besteed aan waar men inspiratie vandaan haalt, waar zit iemands kracht en wat heb je dan nodig om deze kracht, in de zeer verschillende situaties, te gebruiken?
- Module 4 Het glazen huis
Deze laatste 2-daagse stond in het teken van de wethouder als publieke persoon. Wat betekent het nou om een publieke functie te bekleden? Hoe zien anderen jou als wethouder? Ruim aandacht is er ook besteed aan het spreken in het openbaar, geïnterviewd worden en omgaan met de media in het algemeen.

De vier modules zijn zeer positief geëvalueerd. Alleen kan module 3 inhoudelijk wat scherper weggezet worden de volgende keer. Vooral de praktische invulling en het delen van ervaringen en problemen op de verschillende onderwerpen werd zeer gewaardeerd. Van de 19 deelnemers hebben 17 alle vier de modules gevolgd.

Aspirant-wethouderscursus

De aspirant wethouderscursus vindt plaats in 2010, maar de aanmelding en de ontwikkeling van deze cursus heeft plaats gevonden in 2009. In totaal hebben 47 aspirant-wethouders zich hiervoor aangemeld.

3.2. Regionaal aanbod

De volgende trainingen/opleidingen zijn in 2009 door het Steenkampinstituut ten behoeve van het regionaal scholingswerk ontwikkeld en via hen aangeboden aan CDA-leden in hun eigen provincie.

Training Werving- en selectiegesprekken (maart-juni 2009)

In het jaar voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen 2010 heeft het Steenkampinstituut besloten om in het voorjaar niet de jaarlijkse training functioneringsgesprekken, maar een training werving- en selectiegesprekken te organiseren. Het Steenkampinstituut heeft de trainers getraind en hun inzet in de provincies gecoördineerd, en voor de centrale promotie gezorgd via de SI website, Bestuursforum, CDA.nl en CDA-nieuwsbrief etc.). De afdeling HRM had in 2008 een up-date gemaakt van de "handreiking werving & selectie van gemeenteraadsleden", die in deze training gebruikt is. De training richtte zich met name op afdelingsvoorzitters, fractievoorzitters en bestuursleden die regelmatig selectiegesprekken (gaan) voeren met raadsleden en wethouders. Tijdens de training werd er eerst geoefend met LSD (luisteren, samenvatten, doorvragen) en de STAR-methodiek (situatie, taak, actie, resultaat). Cursisten maakten kennis met deze verschillende interviewtechnieken, onder andere om zicht te krijgen op iemands competenties. Daarna werd er een stuk theorie behandeld over het voeren van een selectiegesprek. Deze verschillende factoren moesten de deelnemers uiteindelijk combineren als ze tijdens een rollenspel het selectiegesprek gingen voeren.

De training die in alle provincies werd aangeboden, is in 8 provincies georganiseerd. In totaal zijn er 55 gespreksvoerders getraind. De deelnemersaantallen voor de training lagen wat lager dan verwacht. De reden hiervoor is wellicht dat tijdens de LAT in de provincies reeds workshops over dit onderwerp werden aangeboden. Met deze workshop werd een korte kennismaking met de

wervingsmethoden en de theorie van het selectie gesprek beoogd, terwijl tijdens de training van het Steenkampinstituut daadwerkelijk geoefend wordt met het voeren van de gesprekken tijdens simulaties. We denken dat een aantal deelnemers aan de LAT gemeend hebben dat ze na de workshop voldoende voorbereid waren om de gesprekken te kunnen voeren.

Aspirant-raadsledencursus (oktober 2009-maart 2010)

In het voorjaar van 2009 is de aspirant-raadsledencursus uit 2006 herzien en is het cursusmateriaal aangepast. De cursus bestaat uit 5 dagdelen waarvan er 4 voor de verkiezingen werden gepland. Tijdens de cursus kwamen de volgende aspecten aan bod.

- Dagdeel 1: Het CDA-gedachtegoed en de gemeentelijke organisatie.
- Dagdeel 2: Spreken in het openbaar & Overtuigen en interrumpen.
- Dagdeel 3 en 4: Rollen van het raadslid & Planning- en controlcyclus
- Dagdeel 5: Ik ben raadslid, wat nu?

In juni werd een train-de-trainersbijeenkomst georganiseerd voor de trainers die de cursus in het land gaan geven en in oktober zijn de eerste cursussen van start gegaan. In de maanden oktober-december 2009 zijn 595 aspirant-raadsleden al gestart met de cursus. In vele (grote) provincies wordt de cursus meerdere malen op verschillende locaties aangeboden. Voor 2010 staan er nog 15 cursussen op de planning.

Training collegeonderhandelingen

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen 2010 is medio 2009 begonnen met de voorbereidingen voor de organisatie van deze training in de provincies. Het cursusmateriaal is op een beperkt aantal punten aangepast. In oktober hebben de trainers met de training kennis gemaakt en geoefend tijdens een train-de-trainersbijeenkomst. In november/december zijn met alle scholingsconsulenten in de provincies data en locaties gepland voor het aanbieden van de training in hun regio. Potentiële deelnemers zijn op deze training geattendeerd via voor aankondigingen en advertenties o.a. in CDA.nl, CDA-nieuwsbrief en Bestuursforum. Belangstellenden kunnen zich aanmelden via de scholingsconsulenten en de website van het Steenkampinstituut.

Contactdagen regionaal scholingswerk

Voor de contactpersonen van het regionaal scholingswerk zijn in april en november een tweetal zogeheten contactdagen georganiseerd. Deze stonden in het teken van wederzijdse informatie-uitwisseling en ontmoeting met elkaar. Met ingang van 2007 wilden wij als Steenkampinstituut zwaarder inzetten op de professionalisering van de contactpersonen, wat zich ook doorvertaalde naar de programma's van de contactdagen.

De contactpersonen van het regionaal scholingswerk en de stafmedewerkers van het Steenkampinstituut hebben verdere gezamenlijk afspraken gemaakt over de planning en organisatie van het cursusaanbod 2009/2010, dat in het teken stond van de komende gemeenteraadsverkiezingen. Speciale aandacht werd besteed aan de organisatie van de trainingen Werving- en Selectiegesprekken voeren (voorjaar 2009), de aspirant-raadsledencursus (sept-dec 2009), de aspirant-wethouderscursus (jan-maart 2010) en de training Collegeonderhandelingen (jan-maart 2010).

In 2008 hebben de scholingsconsulenten tijdens één van de contactdagen leren werken met webmail en hun nieuwe e-mailadressen. In de loop van 2009 bleek dat de consulenten in de praktijk tegen een aantal problemen met webmail aanliepen, waardoor ze hun speciale e-

mailadressen niet optimaal konden gebruiken. Tijdens de contactdag is de consulenten een oplossing aangeboden via het doorlopen van een stappenplan. Via deze handreiking is het gelukt om de werking van de speciale e-mailadressen van de scholingsconsulenten zodanig te verbeteren dat aanmeldingen, die via de website van het Steenkampinstituut binnenkomen automatisch naar de mailadressen van de consulenten konden worden gestuurd.

Een ander belangrijk onderwerp van gesprek was de informatievoorziening over de nieuwe trainersregeling met betrekking tot vergoeding en declaratiewijze, die per 1 januari 2010 ingevoerd zal worden. Deze zal niet alleen voor de trainers zelf gevolgen hebben, maar ook voor de scholingsconsulenten en de penningmeesters van het regionaal scholingswerk. Meer over deze nieuwe trainersregeling kunt u lezen onder het kopje ' Trainers'

Trainers

Het Steenkampinstituut werkt grotendeels met vrijwilligers. Allereerst de scholingsconsulenten die trainingen en opleidingen organiseren namens het Steenkampinstituut in de regio, maar niet minder belangrijk zijn de trainers die de trainingen daadwerkelijk geven. Zij doen dit vanuit hun eigen interesse en drive om iets voor het CDA te doen. Als CDA zijn we hen daarvoor veel dank verschuldigd.

De gegevens van al deze mensen zijn in 2009 opgeslagen in een database waarin naast hun n.a.w. gegevens vermeld staat voor welke trainingen zij door het SI gecertificeerd zijn. Deze database is in 2008 deels opgeschoond. Eind 2009 is een nieuwe opschoonactie uitgevoerd, waarbij de gegevens nu per trainer worden bewaard. Begin 2010 zullen zij worden geregistreerd in het systeem Navision.

Trainersdag 2009

Tijdens de trainersdag in 2009 konden de trainers zich verder professionaliseren en was er tijd om elkaar te leren kennen en ervaringen uit te wisselen. De workshops waar ze zich voor op konden geven waren:

- Het CDA-gedachtegoed, hoe dat als trainer moet?
- Provocatief trainen
- Effectief presenteren met PowerPoint

In de ochtend konden ze één workshop volgen en na de lunch en de activiteit (boerengolf) konden ze een tweede workshop volgen.

Uiteindelijk hebben 43 trainers deelgenomen aan deze dag, waarvan 30 deelnemers de hele dag hebben gevolgd.

Nieuwe trainersregeling

In 2009 is er gewerkt aan een nieuwe trainersregeling, omdat de huidige regeling niet langer voldeed aan de regels van de belastingdienst en er risico's waren met betrekking tot fictieve dienstverbanden. Eind 2009 is de nieuwe regeling ingevoerd.

Cursusmodule Navision

In 2009 is gestart met de voorbereidingen voor een overschakeling van de cursus- en trainersadministratie van het Steenkampinstituut in een nieuw registratiesysteem. In navolging van andere sectoren binnen het partijbureau, zoals de financiële administratie, de ledenadministratie en HRM, zal het Steenkampinstituut in 2010 overschakelen op dit ERP systeem.

Promotie

De website

De website van het Steenkampinstituut heeft in 2008 een grote verandering ondergaan en wordt nu goed bijgehouden. In het kader van de gemeenteraadsverkiezingen zijn er verschillende opleidingen door het hele land gegeven en CDA-leden konden de informatie hierover vinden op de website. Leden kunnen zich niet alleen voor alle cursussen en trainingen van het regionaal scholingswerk in de provincie aanmelden via deze website, maar ook voor het landelijk aanbod van het Steenkampinstituut, zoals de CDA Talent Academie, de Zomerschool, de aspirant-wethouderscursus en de wethoudersleergang. Het blijkt dat steeds meer mensen de website weten te vinden, waarmee de web-site een steeds belangrijker medium wordt in de communicatie van het Steenkampinstituut naar buiten toe.

Voor de contactpersonen van het regionaal scholingswerk is een standaard mailadres aangemaakt dat te vinden is op de website. Hierdoor is het makkelijker om contact te houden als er een wisseling van contactpersonen is. Na wat opstartproblemen maken veel contactpersonen hier nu goed gebruik wat de communicatie ten goede komt.

Overzicht regionaal aanbod per provincie

In het overzicht van het regionaal aanbod per provincie wordt aangegeven welke opleidingsactiviteiten regionaal georganiseerd zijn door de contactpersonen. Het is goed daarbij op te merken dat er daarnaast ook veel activiteiten plaatsvinden ten behoeve van opleiding en training in de regio die niet geregistreerd worden, omdat deze niet gefinancierd worden uit het jaarbudget dat het Steenkampinstituut voor het regionaal-scholingswerk in de provincies beschikbaar stelt, of omdat er geen kosten aan verbonden zijn. Het betreft bijvoorbeeld fracties die rechtstreeks het Steenkampinstituut bellen voor een trainer.

Drenthe			
Datum	Opleiding/training	Locatie	Aantal
20 april	CDA-gedachtegoed	Westerbork	9
14 november	Aspirant Raadsleden	Westerbork	13
28 november	Aspirant Raadsleden	Westerbork	12
19 december	Aspirant Raadsleden	Westerbork	14
Eindtotaal			48

Flevoland			
Datum	Opleiding/training	Locatie	Aantal
januari	Omgaan met publiciteit	Urk	5
Eindtotaal			5

Friesland			
Datum	Opleiding/training	Locatie	Aantal
23 januari	Interrumperen/improviseren - vervolgcursus	Leeuwarden	11
30 januari	Studiebijeenkomst: Bevolkingskrimp	Leeuwarden	12
6 februari	Presenteren/debatteren - basiscursus	Leeuwarden	7
13 februari	Presenteren/debatteren- vervolgcursus	Leeuwarden	11
16 februari	Cursus op Maat: Oriëntatie op de CDA – uitgangspunten	Oosterwolde	10
20 februari	Opstellen verkiezingsprogram	Leeuwarden	12
26 februari en 6 april	Cursus op Maat: Functioneringsgesprekken	Akkrum/Garyp	5
2 maart	Themabijeenkomst: "CDA- Profiel in een Krachtig Fryslân"	Burgum	104
19 maart	Cursus op Maat: De uitgangspunten van het CDA	Joure	8
17 april	Debatteren masterclass - gevorderden	Leeuwarden	9
11 mei	Werving & selectie v. kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen	Leeuwarden	9
12 mei	Cursus op Maat: CDA - uitgangspunten / Omgaan met Dualisme	Nes, Ameland	8
19 september	Startdag van het politieke seizoen 2009/2010 d.m.v. de themabijeenkomst: "De Smaak van het CDA",	Joure	81
2 oktober	Oriëntatie op het raadslidmaatschap	Leeuwarden	12
26 oktober	Gebruik van Moderne Digitale Media	Leeuwarden	15
30 oktober	Debatteren/improviseren – vervolgcursus	Leeuwarden	17
13 november	Presenteren/debatteren - basiscursus	Leeuwarden	6
11 december	Campagnestrategie en communicatie, campagnevaardigheden	Leeuwarden	50
Subtotaal	opleidingen/trainingen		387
6 oktober	Excursie/werkbezoek aan het CDA in de Tweede Kamer in Den Haag		46
Eindtotaal			433

Gelderland			
Datum	Opleiding/training	Locatie	Aantal
2 maart	Betuws masterclass, media training, cda gedachtegoed, verkiezingsprogramma	Beesd	22
16 maart	Betuws masterclass debattraining	Beesd	21
23 maart	Betuws masterclass verantwoordingsverdeling in de samenleving. Liberalisme, socialisme, democratie	Beesd	22
14 april	Werving en selectie gesprekken voeren	Putten	6
30 maart	Betuws materclass, relaties met de achterban - politiek	Beesd	21
7 maart	Maatwerk training	Wijchen	12
4 april	Debatteren	Wijchen	9
28 april	Campagne strategie	Nunspeet	7
18 juni	Onderhandelen	Wageningen	8
3 april	Betuws masterclass Debattraining in praktijk	Tweede Kamer gebouw, CDA fractiekamer	23
5 september	Meet en Greet bijeenkomst - kandidaatstelling, verkiezingsprogramma, campagnevoeren	Doetinchem	89
11 september	Campagnestrategie en -voeren	Rheden	6
12 september	CDA gedachtegoed	Velp	27
14 september	Campagnestrategie	Twello	13
21 september	Campagnevoeren	Twello	13
16 september	Werving en selectie gesprekken voeren	Denteloo	8
17 september	Campagnevoeren	Wageningen	10
5 oktober	Gemeentefinanciën	Velp	18
15 oktober	Media Training	Wageningen	18
31 oktober	Aspirant raadsleden deel 1 en 2	Echteld	16
7 november	Aspirant raadsleden deel 1 en 2	Gendringen	15
14 november	Aspirant raadsleden deel 3 en 4	Gendringen	15
28 november	Aspirant raadsleden deel 3 en 4	Echteld	14
12 november	Campagnevoeren	Nunspeet	13
24 november	Campagnestrategie	Putten	15
16 september	Werving en selectie gesprekken voeren	Beltrum	9
19 november	Beïnvloeden	Wageningen	10
28 november	Aspirant raadsleden deel 1 en 2	Putten	23
19 december	Aspirant raadsleden deel 3 en 4	Putten	18
17 december	Dualisme	Wageningen	9
Eindtotaal			510

Groningen			
Datum	Opleiding/training	Locatie	Aantal
23 januari	Symposium met Esther de Lange "Europa nu"	Hoogezand	42
26 februari	De crisis te lijf met Henk de Haan	Haren	14
26 maart	Ledenwerving		9
26 maart	Campagnestrategie	Haren	13
4 april 2010	Ledenwerving	Haren	
12, 13 en 14 mei	Excursie naar Berlijn	Berlijn	60
17 augustus	Politiek dichtter bij de burger	Vlagtwedde	13
5 september	Cursus Aspirant raadsleden optimaal presenteren	Haren	16
10 oktober	Aspirant raadsleden deel 1 en 2	Haren	18
28 november	Aspirant raadsleden deel 3 en 4	Haren	13
Eindtotaal			206

Limburg			
Datum	Opleiding/training	Locatie	Aantal
28 februari	Coachen raadsleden	Roosteren	6
onbekend	Teambuilding	Leudal	onbekend
28 maart en 11 april	CDA-gedachtegoed	Horn	5
18 april	Schrijven van een programma	Horn	2
18 april	Netwerken	Roosteren	11
9 mei	Fusietrajecten	Maasbracht	2
mei	Mediatraining	Helden	onbekend
juni	Effectief presenteren en debatteren	Helden	onbekend
12 september	Mediatraining	Roosteren	4
september	Teambuilding	Horst	onbekend
17 oktober	Politiek dichtter bij de burger	Maasbracht	3
24 oktober	Campagnevoeren	Roosteren	4
14 november	Aspirant raadsleden	Roosteren	17
23 november	Introductie aspirant raadsleden	Nederweert	10
19 december	Effectief presenteren en debatteren	Maasbracht	15
19 december	Gemeentefinanciën	Onbekend	1
Eindtotaal			84

Noord - Brabant			
Datum	Opleiding/training	Locatie	Aantal
22 februari	CDA-gedachtegoed in de lokale politiek	Kaatsheuvel	5
11 maart	Debattraining gevorderden	Loon op zand	7
1 mei	Cursus website	Berkel Enschoot	
7 en 14 mei	CDA-gedachtegoed	Heeze	
16 mei	Werving en selectie gesprekken	Berkel Enschoot	6
7 september	CDA-gedachtegoed		12
16 september	CDA-gedachtegoed		10
19 september	Mediatraining	Tilburg	9
26 september en 10 en 17 oktober	Snellezen	Etten Leur	
30 september	Luisterbijeenkomst		17
5 oktober	Huiskamergesprekken/voorbereiding CDA-gedachtegoed		4
19 oktober	CDA-gedachtegoed		7
10 oktober	CDA-gedachtegoed	Berkel Enschoot	4
24 oktober	Debattraining	Berkel Enschoot	11
19 en 26 oktober en 2 en 16 november	Snellezen	Mill	8
26 oktober	CDA-gedachtegoed		10
5, 12, 19 en 26 november	Snellezen	Helmond	4
28 oktober en 25 november	Gemeentefinanciën	Mill	9
7 november	Campagnevoeren	Helmond	20
7 en 28 november	Aspirant Raadsleden	Wanroy	11
7 en 13 november en 4 december	Aspirant Raadsleden	Uden	7
11 november	Politiek dichterbij burger		13
11 en 18 november	CDA-gedachtegoed	Valkenswaard	11
14 en 21 november	Aspirant Raadsleden	Veghel	14
19 november	Campagnestrategie		14
28 november en 12 december	Aspirant Raadsleden	Eindhoven	11
16 december	Cursus campagnevoeren	Halderbergen	onbekend
Eindtotaal			224

Noord - Holland			
Datum	Opleiding/training	Locatie	Aantal
7 februari en 7 maart	Snellezen	Pumerend	12
28 maart	Verkiezingen 2010	Amsterdam	15
4 en 8 april	Debattraining	Drechterland	35
6 juni	Debattraining	Opperdoes	12
13 juni	Mediatraining	Edam/Voldendam	onbekend
5 september	Werving en selectie	IJmuiden	6
26 september	Mediatraining	Schagen	15
3 en 24 oktober en 21 november	Aspirant Raadsledencursus	Kudelstraat	13
7 oktober	Introductie politiek voor nieuwe leden	Haarlem	19
10 oktober	Politiek org. Stad/delen Amsterdam	Amsterdam	6
17 en 31 oktober en 12 december	Aspirant Raadsledencursus	Heiloo	19
Eindtotaal			152

Overijssel			
Datum	Opleiding/training	Locatie	Aantal
9 en 23 januari	Snellezen	Nijverdal	21
14 maart	Werving en Selectie	Nijverdal	8
18 april	Mediatraining	Haaksbergen	8
8 mei	Gesprekstechnieken	Staphorst	11
17 juni en 19 augustus	Teambuilding	Dalfsen	12
14 november	Holtense dag	Holten	52
20 en 27 november	Aspirant-raadsleden cursus	Dinkelland	25
21 november	Campagnevoeren	Hengelo	17
7 november	Campagne en mediatraining	Ommen	14
28 november	Media - en campagne training	Rossum	10
11 december	Debattraining	Nijverdal	9
10 en 11 december	Speech schrijven	Vriezenveen	14
18 december	Teamvorming	Den Ham	15
19 december	Campagnestrategie	Twenterand	15
Eindtotaal			231

Utrecht			
Datum	Opleiding/training	Locatie	Aantal
31 januari	Strategiebijeenkomst	CDA-Woerden	20
3 februari	Functioneren	Woerden	5
10 en 11 februari	Introductie cursus voor aspirant-raadsleden	Maarn 5x	25
1, 2 en 3 maart	Introductie cursus nieuwe leden	Maarn 5x	24
23 april	Strategie campagnevoeren	Maarn	15
19 mei	Werving & Selectiegesprekken	-	- te weinig aanmeldingen
23 mei	Debatteren (i.s.m. ZH)	Bodegraven	3
16 juni	Terugkomdag Waterschapsbestuurders	-	- te weinig aanmeldingen
25 augustus	Snuffelcursus voor aspirant-raadsleden	Maarn	6
28 september	Strategie campagnevoeren	Bunschoten	30
20 november	Themabijeenkomst Centra Jeugd en Gezin	Provinciehuis Utrecht	19
Eindtotaal			174

Zeeland			
Datum	Scholingscursus	Locatie	Aantal
10 januari	Basistraining debatteren	Heinkenszand	10
13 februari	Scholing fractie en bestuur Goes	Goes	14
14 februari	Intervisie lokale bestuurders	Heinkenszand	16
30 maart	Training werving- en selectiegesprekken	Goes	8
18 mei	Cursus CDA-gedachtegoed voor nieuwe leden	Tholen	14
november	Aspirant Raadsleden	Heinkenszand	19
20 november	Basistraining debatteren	Heinkenszand	13
23 november	Thema-avond Delta	Middelburg	53
december	Aspirant Raadsleden	Heinkenszand	18
Eindtotaal			165

Zuid- Holland			
Datum	Scholingscursus	Locatie	Aantal
21 januari	CDA en ChristenUnie	Dordrecht	14
22 januari 5 en 19 februari 5 en 12 maart en 2 april	Winterschool Hoeksche Waard	Eigen huis	13
3, 10 en 17 februari 2 en 10 maart	Cursusbijeenkomsten Nieuwe Leden (5)	Leiden 3x Provinciehuis 1 x Tweede kamer 1x	16
2, 9 en 16 februari 2 en 10 maart	Cursusbijeenkomsten Nieuwe Leden (5)	Ridderkerk 3x Provinciehuis 1x Tweede Kamer 1x	19
11 februari	Politiek dichtter bij burger	Krimpen a/d IJssel	9
28 maart	Bouwen	Den Haag	13
7 april	Themabijeenkomst Europa	Nieuwerkerk	11
22 april	Werving en Selectie	Moordrecht	7
13 mei	Campagnestrategie	Nootdorp	25
14 mei	Themabijeenkomst Europa	Strijen	50
23 mei	Provocatief debatteren (ism provincie Utrecht)	Bodegraven	13 (10 zh + 3 Ut)
27 mei	Themabijeenkomst Europa	Zuidland	15
2 september	Snuffelcursus raadsleden	Dordrecht	6
3 september	Snuffelcursus raadsleden	Leiden	7
8 oktober	Speech- en persbericht schrijven	Leiden	8
15 oktober	Campagnevoeren	Ridderkerk	6
24 oktober	debattraining	Lansingerland	15
10 en 17 november en 19 december	Aspirant raadsleden (4)	Dordrecht	27
9 en 16 november en 12 december	Aspirant raadsleden (4)	Leiden	17
16 en 23 november en 12 december	Aspirant raadsleden (4)	Rotterdam	18
12 december	Campagnevoeren	Westland	19
Eindtotaal			315

IV: Wetenschappelijk Instituut voor het CDA

Algemeen

Het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA (WI) verricht studies naar politieke vraagstukken, die uitstijgen boven de discussies van alledag. Daarover adviseert het WI gevraagd en ongevraagd.

Het WI is onafhankelijk. Het ontwerpt zijn onderzoeksprogramma in dialoog met het CDA en haar volksvertegenwoordigers.

Het WI organiseert naar aanleiding van de uitgebrachte rapporten door het jaar heen symposia en bijeenkomsten om haar rapporten nader toe te lichten.

WI-Rapporten

In de reeks 'Wissels Omzetten' verschenen in 2009 de volgende rapporten:

- ***De stad terug aan de mensen***

Op 17 februari 2009 publiceerde het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA het rapport 'De stad terug aan de mensen'. De commissie die het rapport begeleidde, stond onder leiding van Leonard Geluk (voormalig CDA-wethouder in Rotterdam). Het rapport bevat een analyse van de toestand van de grote steden en het grotestedenbeleid. Op basis daarvan doet het aanbevelingen voor een andere en betere benadering van de grote steden en het grotestedenbeleid.

Het rapport werd tijdens een drukbezocht symposium aangeboden aan mgr. drs. A.H. van Luyn s.d.b. (bisschop van Rotterdam en voorzitter van de Bisschoppenconferentie). Bisschop Van Luyn, prof. dr. G.J.M. (Gabriël) van den Brink (Universiteit van Tilburg) en CDA-partijvoorzitter drs. P.A.C.T. (Peter) van Heeswijk reageerden op het rapport.

Het rapport is samengesteld door mr. dr. H.P.A. (Hamilcar) Knops, wetenschappelijke medewerker WI voor het CDA.

- ***Een sociale vlaktaks. Naar werkbare en begrijpelijke inkomstenbelastingen***

Op 17 juni 2009 is het WI rapport over de fiscaliteit ('de sociale vlaktaks') gepresenteerd. Tijdens een druk bezochte persconferentie werd het eerste exemplaar door Willem Stevens (lid WI bestuur) uitgereikt aan Jan Kees de Jager, de staatssecretaris van Financiën. Er is tevens een Engelstalig samenvattend artikel gemaakt dat door het CES wordt gepubliceerd in 2010. Het rapport is samengesteld door prof. dr. R.H.J.M. (Raymond) Gradus, directeur WI voor het CDA.

- ***Op weg naar houdbare overheidsfinanciën***

Dinsdag 15 december 2009 nam partijvoorzitter Peter van Heeswijk het rapport van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA over de financiële kaders in de volgende kabinetsperiode in ontvangst van commissie voorzitter René Smit.

Het rapport is samengesteld door prof. dr. R.H.J.M. (Raymond) Gradus, directeur WI voor het CDA en drs. E.J. (Evert Jan van Asselt), adj. directeur WI voor het CDA.

- **De bloedsomloop van de samenleving**
Woensdag 16 december 2009 is tijdens een symposium het rapport "De bloedsomloop van de samenleving. Een christendemocratische visie op het belang van vertrouwen" gepresenteerd. Tijdens het goed bezocht symposium vond er een forumdiscussie plaats onder leiding van Cees Veerman. Forumleden waren: Marc Chavannes (politiek columnist NRC Handelsblad), Paul Kalma (PvdA Tweede Kamerlid) en Jan Schinkelshoek (CDA Tweede Kamerlid). Het rapport is samengesteld door drs. E.J. (Evert Jan) van Asselt, dr. G.J. (Govert) Buijs en M. (Marcel) ten Hooven.

Overige uitgaven

- **Christendemocraten over de kredietcrisis**
Op 16 maart werd de bundel 'Christendemocraten over de kredietcrisis' gepresenteerd. De bundel bevat de 12 speeches zoals deze zijn gehouden op de vier bijeenkomsten over de kredietcrisis in november en december 2008. De speeches zijn onderverdeeld in de vier kernbegrippen: gerechtigheid, rentmeesterschap, solidariteit en gespreide verantwoordelijkheid. De bundel bevat bijdragen van de meest betrokken CDA-politici, economen en ethici.
- **Christenen in de politiek**
Op 6 mei vond aan de Vrije Universiteit een bijeenkomst plaats "Christenen in de politiek." georganiseerd door het wetenschappelijk instituut voor het CDA, VU Podium en het onderzoeksinstituut VISOR aan de Vrije Universiteit. Er waren inleidingen van de heer Donner, Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer Cohen, burgemeester van Amsterdam en de heer De Gaay Fortman, oud-Tweede Kamer-lid voor de PPR, en de heer Reitsma, hoogleraar aan de Theologische Faculteit van de VU. Er waren ruim 150 belangstellenden op deze bijeenkomst.

Door subsidie van het dr. Abraham Kuypersfonds is het mogelijk geworden om de bijdragen in boekvorm te bundelen. Deze publicatie is begin 2010 verschenen.

Christen Democratische Verkenningen

In 2009 zijn de volgende vier uitgaven verschenen: "Tegengif in crisistijd", "De nieuwe wereld", "Krachtproef Europa" en "Voorbij de crisis".

3 september 2009 Symposium over zomer- en herfstnummer

"De nieuwe wereld en de rol van Europa"

Op 3 september organiseerden het WI en uitgeverij Boom een symposium over de levenskracht van Europese idealen naar aanleiding van het verschenen zomernummer en de herfstuitgave van Christen Democratische Verkenningen. Sprekers waren Maxime Verhagen (minister van Buitenlandse zaken), Jan van Benthum (buitenlandcommentator Nederlands Dagblad), Yves Leterme (minister van Buitenlandse zaken België), Paul Scheffer (publicist), Cees Veerman (voorzitter bestuur WI) en Jerome Heldring (nestor van de Nederlandse journalistiek).

De redactie van CDV bestond eind 2009 uit:

Prof. dr. P.J.J. van Geest, prof. dr. R.H.J.M. Gradus, mr. F.A.M. van den Heuvel, M. ten Hooven (hoofdredacteur), drs. G. de Jong, drs. L. Kooistra, mr. dr. H.M. Th. D. ten Napel, drs. J. Prij

(redactiesecretaris), dr. J.W. Sap, J. Schinkelshoek (voorzitter), drs. C.C.J. Veldkamp, dr. P.J.G. van Velthoven, mr. drs. J.N. van Vroonhoven-Kok, mr. R.H. van de Beeten.

Redactie poëzie: Arnoud van Adrichem

Eindredactie: W.M. van Koppen

De redactieraad van CDV bestond eind 2009 uit:

Prof. dr. G. J.M. van den Brink, prof. dr. A.L. Bovenberg, drs. P. Cuyvers, mevrouw prof. dr. L. Eldering, prof. dr. S.C.W. Eijffinger, prof. dr. M. Herweijer, mevrouw M.J.C. van den Muijsenberg Geurts, prof. dr. J.S. Reinders, drs. P.W. Tetteroo.

Publicaties wetenschappelijk medewerkers WI

De publicaties van de medewerkers van 2009 zijn terug te vinden op de website van Wetenschappelijk Instituut (www.cda.nl/wi). Ook werd een publicatie van de heer Stevens in zijn hoedanigheid als bestuurslid van het WI over de sociale vlaktaks in het Nederlands Dagblad gepubliceerd.

Internationale samenwerking

Het WI participeerde in het Centre for European Studies (CES), een samenwerking van christendemocratische denktanks in Europa. Prof. dr. R.H.J.M. Gradus maakt deel uit van de executive board van dit instituut en mr. J.A.M. van Gennip maakte deel uit van de Academic Board. Op verschillende manieren werd samengewerkt en contact gehouden met de Konrad Adenauer Stiftung (KAS), het Wetenschappelijk Instituut voor de Duitse CDU, CEDER, de studiedienst van de Vlaamse CD&V, en met Fesca, het Wetenschappelijk Instituut van de AVP op Aruba.

Er is in 2009 één rapport in samenwerking met het CES uitgegeven: 'Een sociale vlaktaks. Naar werkbare en begrijpelijke inkomstenbelastingen.' (Zie ook WI-rapporten). Er is tevens een Engelstalig samenvattend artikel gemaakt dat door het CES medio 2010 wordt gepubliceerd.

Media

Middels radio- en televisieoptredens was het WI aanwezig in diverse media. Ook werden lezingen, presentaties en cursussen gegeven onder andere voor de Kadernschool van het Steenkamp Instituut. Op de website van het WI zijn de bijdragen te bekijken en te beluisteren (www.cda.nl/wi).

Nieuwsbrief

Het WI heeft sinds februari 2009 een nieuwsbrief. Inmiddels ontvangen ruim 650 geïnteresseerde de nieuwsbrief.

Stichtingsraad WI

De Stichtingsraad van het WI kwam in 2009 twee keer bij elkaar in Utrecht. Het openbare deel van de Stichtingsraad was zoals gebruikelijk voor iedereen toegankelijk.

Het onderwerp van de bijeenkomst van 16 april was het WI rapport 'De woningmarkt in beweging'. Het discussieforum bestond uit de heren Elco Brinkman (voorzitter Bouwend Nederland), Peter Verleg (voorzitter SIR 55, Stichting Initiatieven Realisatie 55+ Woningbouw en tevens voorzitter van de begeleidingscommissie) en Evert Jan van Asselt (auteur van het rapport). O.l.v. de voorzitter van het bestuur vond aansluitend een levendige discussie plaats met de leden van het forum en de zaal.

De bijeenkomst van 9 oktober stond in het teken van het WI rapport over de sociale vlaktaks. Flip de Kam, hoogleraar RUG en Raymond Gradus, directeur van het WI voor het CDA en auteur van het rapport hielden een inleiding en gingen vervolgens met elkaar en met de zaal in discussie. De discussie stond onder leiding van Cees Veerman (voorzitter van het WI bestuur).

Bestuur

Het bestuur van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA bestond in 2009 uit de volgende personen: prof.dr. C.P. Veerman (voorzitter), drs. B. Kamphuis (vice-voorzitter), mr. F.A.M. van den Heuvel (penningmeester), dr. G.J. Buijs, mw. mr. C.G. Breedveld-De Voogd, prof. dr. S.C.W. Eijffinger, mw. dr. S.C. van Bijsterveld, drs. P.A.C.T. van Heeswijk, prof. dr. R.A.H. van der Meer, mw. dr. ir. R. Janssen-van Rosmalen, mr. W.F.C. Stevens, drs. A. Tonca, mw. G. Dolsma. Eind december heeft mevrouw Janssen afscheid genomen van het bestuur in verband met het eindigen van haar zittingstermijn. Mevrouw Breedveld heeft op eigen verzoek per december haar functie in het bestuur neergelegd. Vanaf 1 januari zal mevrouw mr. D.M. van Gorp toetreden tot het WI bestuur.

In 2009 vond er 9x een bestuursvergadering plaats.

Medewerkers WI

In 2009 werkten de volgende personen bij het WI:

prof. dr. R.H.J.M. Gradus (directeur),

drs. E.J. van Asselt (plaatsvervangend directeur),

mw. drs. P. van den Burg (wetenschappelijk medewerker),

mr. dr. H.P.A. Knops (wetenschappelijk medewerker),

mw. mr. N. Naderi (wetenschappelijk medewerker) (tot 1 april)

mw. mr. M.E.J. Dannenberg (wetenschappelijk medewerker),

drs. A. van Velzen (wetenschappelijk medewerker, vanaf juni 2009)

M. ten Hooven (wetenschappelijk medewerker/hoofdredacteur CDV, tot 1 januari 2010),

drs. J. Prij (redactiesecretaris CDV),

mw. E. ter Borg (secretaresse),

mw. A.E.B. Nieberg -van Selow (officemanager/ directiesecretaresse)

V. CDJA

Inleiding

Een jaar van verandering.

Het jaar 2009 was voor het CDJA een jaar vol veranderingen. Zo wisselde het gehele Dagelijks Bestuur binnen het jaar 2009. Dit betekende logischerwijs het afscheid van oudgedienden en het verwelkomen van nieuwe bestuursleden. Personele wisselingen zagen we ook op ons secretariaat waar medewerkers een volgende stap in hun carrière zetten en nieuwe medewerkers vol enthousiasme begonnen.

De economische crisis en het aanvullend beleidsakkoord van het kabinet brachten in het politiek debat ook verandering. Zo werd opeens de onbespreekbare pensioenleeftijd onderwerp van een politieke en maatschappelijke discussie. Als CDJA gaven we richting in het debat door toekomstgerichte alternatieven aan te bieden, aandacht te vragen voor onderwijs en duidelijke te onderstrepen dat jongeren niet de puinruim-generatie dienen te worden.

Gelukkig konden we in het politiek onrustige jaar rekenen op een sterke organisatie. De vele afdelingen binnen het CDJA liepen grotendeels op rolletjes en er kwamen nieuwe afdelingen bij. Onze commissies ontplooiden interessante seminars, debatten en excursies voor de leden. We zagen in 2009 de werkgroepen volstromen en zich actief mengen in het debat en een recordaantal resoluties aanleveren. Het CDJA secretariaat was op orde en wist de dienstverlening richting leden en afdelingen te verbeteren.

Tijdens de Europese verkiezingen voerde we een fantastische jongerencampagne met onze jongerenkandidaat Michiel Dijkman. De opvallende posters waren overal in het land terug te zien op de borden en de kranten. Ondertussen startte ook de intensieve voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Hoewel er veel veranderingen waren in 2009 hebben we als CDJA de stabiliteit weten te bewaren maar wel vernieuwingen doorgevoerd waar dat nodig was. Bij een terugblik op 2009 kijk ik ook terug op het werk en van al die actieve leden. Ik wil hen dan ook van harte bedanken voor inzet en hoop dat we dit enthousiasme kunnen meenemen richting 2010.

Jeroen van Velzen

Voorzitter CDJA

Bestuurlijke zaken

Dagelijks Bestuur

In 2009 hebben er een aantal veranderingen plaatsgevonden in de samenstelling van het dagelijks bestuur van de organisatie. Tijdens het Voorjaarscongres in Soesterberg (Ut) werd afscheid genomen van de dagelijks bestuursleden Fenny Helfferich (Politiek) en Douwe-Gerlof Heeringa (Organisatie en Vorming). Zij waren beide verkozen voor een periode van één jaar en werden opgevolgd door Marijse Klink (Politiek) en Frank Visser (Organisatie/HRM). Volgens de nieuwe reglementen werd er, tijdens dit congres, ook een zevende lid van het dagelijks bestuur verkozen: Wilke van Beest. Zij is verkozen voor de portefeuille Ledenbeleid wat ledenwerving en vorming behelst.

In Soesterberg werd ook afscheid genomen van Harry van der Molen. Hij was sinds 2006 voorzitter van het CDJA en werd opgevolgd door Jeroen van Velzen, die voor een periode van twee jaar werd verkozen door de ALV.

Tijdens het Najaarscongres in Kerkrade (L) werd afscheid genomen van Marcel Migo (Secretaris) en David van Dis (Penningmeester). Beide bestuurders hadden de organisatie twee jaar gediend. Zij werden opgevolgd door Jennifer Pees (Secretaris) en Herman van der Bent (Penningmeester). Ook Caroline Tax (Communicatie) nam afscheid als bestuurslid bij het CDJA. Zij werd opgevolgd door Arrie Vis.

Hieronder degenen die zitting hadden in het dagelijks bestuur:

Harry van der Molen	-	Voorzitter	(tot en met mei 2009)
Jeroen van Velzen	-	Voorzitter	(vanaf mei 2009)
Marcel Migo	-	Secretaris	(tot en met november 2009)
Jennifer Pees	-	Secretaris	(vanaf november 2009)
David van Dis	-	Penningmeester	(tot en met mei 2009)
Herman van der Bent	-	Penningmeester	(vanaf november 2009)
Caroline Tax	-	Communicatie en Ledenw.	(tot en met november 2009)
Arrie Vis	-	Communicatie	(vanaf november 2009)
Fenny Helfferich	-	Politiek	(tot en met mei 2009)
Marijse Klink	-	Politiek	(vanaf mei 2009)
Douwe Gerlof Heeringa	-	Organisatie en Vorming	(tot en met mei 2009)
Frank Visser	-	Organisatie	(vanaf mei 2009)
Wilke van Beest	-	Ledenbeleid	(vanaf mei 2009)

Met het vertrek van David van Dis en Marcel Migo kwamen de functies van eerste vicevoorzitter en tweede vicevoorzitter vrij. Marijse Klink en Frank Visser volgden deze heren op als eerste vicevoorzitter en tweede vicevoorzitter.

Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur (AB) is in 2009 tien maal bijeengekomen in Utrecht. Tevens is in september een Algemeen Bestuursweekend georganiseerd in Eindhoven.

Tijdens de bijeenkomsten van het AB kwamen organisatorische zaken aan de orde en hebben diverse inhoudelijke discussies plaatsgevonden met betrekking tot resoluties. Belangrijke resoluties die werden aangenomen waren de volgende:

- Resolutie Dalai Lama naar Nederland
- Resolutie Bekostiging tweede master
- Resolutie Maximum tegemoetkoming kosten kinderopvang
- Resolutie Verdieping Westerschelde
- Resolutie Ontwikkelingssamenwerking (2 x)

Meer specifiek heeft het AB zich bezig gehouden met de Europees Parlementsverkiezingen, waarbij het CDJA tevens jongerenkandidaten op de kieslijst had staan. Het AB heeft de campagne rondom deze verkiezingen uitgebreid geëvalueerd.

Ook heeft het AB de campagne rondom introductiedagen van hogescholen en universiteiten (HBO/WO-dagen) geëvalueerd.

Het algemeen bestuur stelde tevens een commissie in die onderzoek doet naar de vergoedingen van dagelijks bestuursleden.

Beleidsplan 2010

CDJA Congres

In 2009 werden er, zoals gebruikelijk, twee congressen georganiseerd. Het Voorjaarscongres werd op 22 en 23 mei georganiseerd in Soesterberg (Ut). Tijdens dit congres werd afscheid genomen van de dagelijks bestuursleden Fenny Helfferich (Politiek) en Douwe Gerlof Heeringa (Organisatie en Vorming). Zij werden opgevolgd door Marijse Klink en Frank Visser. Ook een zevende lid van het dagelijks bestuur werd verkozen: Wilke van Beest. Zij is verkozen voor de portefeuille Ledenbeleid hetgeen ledenwerving en vorming behelst.

In Soesterberg werd afscheid genomen van Harry van der Molen, de voorzitter sinds 2006. Van der Molen werd opgevolgd door Jeroen van Velzen, die voor een periode van twee jaar werd verkozen door de ALV.

Op het congres in Soesterberg waren mevrouw drs. R. den Besten (wethouder gemeente Utrecht), mevrouw drs. W.R.C. Sterk (lid Tweede Kamer CDA), mevrouw R.M. Leijten (lid Tweede Kamer SP), mr. drs. J.C. de Jager (staatssecretaris van Financiën) en drs. J.G. de Vries (staatssecretaris van Defensie) en drs. P.A.Ch.Th. van Heeswijk (CDA Partijvoorzitter) te gast.

De leden konden, tijdens de CDJA-Raad, discussiëren over gezinsbeleid. Dit onderwerp is ook een van de thema's van het huidige kabinet.

Het Najaarscongres werd op 27 en 28 november in Kerkrade (L) georganiseerd. De dagelijks bestuursleden David van Dis (Penningmeester), Marcel Migo (Secretaris) en Caroline Tax (Communicatie) namen afscheid en werden opgevolgd door Herman van der Bent, Jennifer Pees en Arrie Vis.

Te gast waren de bewindslieden drs. M.J.M. Verhagen (minister van Buitenlandse Zaken) en dr. E.M.H. Hirsch Ballin (minister van Justitie). Voor de paneldiscussie schoven de Tweede Kamerleden mevrouw J.D.M.P. Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), mevrouw drs. C.W.J.M. Roefs (PvdA) en de heer E.G.M. Roemer (SP) aan. Tijdens het congres werd er gediscussieerd over het thema stedenbeleid.

Organisatie

Afdelingen

In 2009 vormden de provinciale en lokale afdelingen weer een belangrijk onderdeel binnen de organisatie. In een ontmoeting met vertegenwoordigers van Flevoland is in 2009 naar een heroprichting van de afdeling gewerkt die gepland stond op 3 oktober 2009. Echter, door onvoorziene omstandigheden kon de geplande ALV niet doorgaan.

Een start is gemaakt met de revitalisering van de provinciale afdeling Overijssel. In 2010 moet dit een verder gevolg krijgen.

Afgelopen jaar kwam de afdeling Oldambt, in de provincie Groningen, van de grond en werden er dergelijke initiatieven in Bedum ondernomen. In de regio 't Gooi en Vechtstreek is de gelijknamige afdeling opgericht. Ook heeft het CDJA Amsterdam een goede doorstart gemaakt en is nu een levendige afdeling. In Weert (L) is eveneens een nieuwe kern opgericht alsmede in Tubbergen (Ov).

Voorzichtige initiatieven om een afdeling op te richten werden genomen in Bodegraven, Woerden en Venlo.

Organisatiecommissie

De Organisatiecommissie (OC) verzorgde een zeer geslaagde nieuwjaarsreceptie in 2009, speciale gast bij deze bijeenkomst was minister-president Balkenende.

In aanloop naar het Voorjaarscongres heeft de OC een aantal activiteiten rondom het thema opvoeding georganiseerd. Er werd een bezoek georganiseerd aan het Centrum voor Jeugd en Gezin en een tweetal debatten met experts in Rotterdam en Utrecht. Het opvoedingsdebat in Utrecht werd gecombineerd met het landelijke debat met de kandidaat-voorzitter. Voor het Najaarscongres was er een bezoek aan Stichting Vluchtelingenwerk.

De OC heeft op 3 juli, door middel van een barbecue voor onze leden, een seizoensafsluiting georganiseerd. Dit was een succesvolle activiteit. Ook heeft ze een zeilactiviteit in Huizen (Nh) georganiseerd voor de leden. Door de strategische locatie konden zowel de startende afdeling 't Gooi en Vechtstreek als de provinciale afdeling Flevoland deze activiteit naar haar achterban communiceren.

Een succesvol Kerstdiner organiseerde de OC op 14 december. In Utrecht is er uitgebreid gesproken met staatssecretaris Bijleveld-Schouten van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De financiële inbreng van de deelnemers is naar Stichting De Ontmoeting gegaan.

HRM

Afgelopen jaar is er ook aandacht geweest voor HRM-beleid. Dit gebeurde ondermeer door gesprekken met de afdeling HRM van het CDA Partijbureau en participatie van het CDJA in het HRM-Platform.

Samenwerkingsverbanden

Binnen het SSPJO (Stichting voor samenwerkende politieke jongerenorganisaties waar het CDJA lid van is) is een get out to vote campagne opgezet voor de Europese verkiezingen. In augustus heeft het SSPJO een voetbaltoernooi georganiseerd waar het CDJA uiteraard aan heeft deelgenomen.

Ledenwerving

Algemeen

Zonder aanwas van nieuwe leden zouden we als CDJA niet kunnen. Daarom hebben we als CDJA in 2009 stevig ingezet op het werven van nieuwe leden. Het zwaartepunt voor ledenwerving was dit jaar opnieuw de introductiedagen van hogescholen en universiteiten. Er werd een bezoek gebracht aan de studentensteden Utrecht, Groningen, Maastricht, Leiden, Delft, Nijmegen, Wageningen, Tilburg, Rotterdam, Enschede en Amsterdam. Onder het label van 'CDJA on Tour' is het CDJA naar de studentensteden gegaan om nieuwe leden te werven. Op verschillende locaties verleenden bewindslieden als staatssecretarissen van Bijsterveldt en de Jager hun medewerking bij de stand van het CDJA. Het CDJA was dit najaar ook met succes aanwezig op de Katholieke Jongerendag.

Het CDJA heeft zich in 2009 ook gericht op CDA leden onder de 31 nog geen CDJA lid zijn. Zo is het CDJA zichtbaar geweest op verschillende CDA bijeenkomsten om daar leden te werven. Daarnaast zijn met het CDA afspraken gemaakt om het combilidmaatschap te stimuleren. Op de wervingsmaterialen van het CDA is de optie van het combilidmaatschap met het CDJA opgenomen.

Advertentiebeleid

Het CDJA heeft afgelopen jaar geadverteerd in de NRC Next rond de HBO/WO dagen. In de Metro en Spits zijn advertenties geplaatst voor de jongerencampagne van Michiel Dijkman voor de Europese Verkiezingen. Verder is er een advertentie geplaatst in de jubileumuitgave van de Christelijke Hogeschool Ede en daarnaast is het CDJA sponsor geweest van het landelijke Navigatorsongfestival. Naast deze advertenties is er voor afdelingen een werfadvertentie ontwikkeld die zij zelf kunnen aanpassen en kunnen plaatsen in plaatselijke kranten, universiteitsbladen en/of tijdschriften.

Vorming

De vormingscommissie heeft dit jaar een introductieweekend georganiseerd en een bezinningsweekend. Ook is er dit jaar voor het eerst een symposium georganiseerd met als

thema: 'Religie binnen het publieke domein.' De Vocie heeft verschillende lezingen georganiseerd en een reeks over medische ethiek. Het CDJA Jong Leiderschaps Programma (JLP) is begonnen aan haar tweede seizoen.

Secretariaat

Het secretariaat van het CDJA maakt onderdeel uit van het CDA-partijbureau te Den Haag. Het vormt een belangrijke schakel binnen de organisatie. Het secretariaat is onder meer belast met de ledenadministratie en de dienstverlening richting besturen, commissies, afdelingen en werkgroepen. Daarnaast wordt vanuit het secretariaat voor een aantal zaken gebruikgemaakt van de dienstverlening van het CDA. Ook is het secretariaat het aanspreekpunt voor externe organisaties.

In 2009 heeft Gerard Adelaar op het secretariaat gewerkt als Officemanager en Marijse Klink en Andy Stolker als Officemedewerkers. In mei 2009 is Marijse verkozen als Dagelijks Bestuurslid. Leonie ten Have heeft de functie van Officemedewerker van Marijse overgenomen. Andy Stolker is van de zomer aan een fulltime baan bij het CDA begonnen en heeft zodoende het secretariaat als medewerker verlaten. In het najaar is Gerard opgevolgd door Bert Platell. In 2009 is tevens een stageplek aangeboden op het secretariaat. De stageplek is ingevuld door Sakina Poese.

In 2009 is – in navolging op 2008 – hard ingezet op de ledenadministratie. De medewerkers hebben een cursus in Navision gevolgd, het softwareprogramma voor de ledenadministratie. Er is verder ingezet op dienstverlening aan de leden, om voortdurend het ledenbestand uit correcte gegevens te laten bestaan en met regelmaat de informatie aan afdelingen te verstrekken.

Communicatie

Het jaar 2009 was het jaar waarin de post communicatie een afzonderlijke DB-functie is geworden tijdens het voorjaarscongres. Tot en met het najaarscongres heeft Caroline Tax deze rol op zich genomen, hierna is Arrie Vis geïnstalleerd als bestuurslid communicatie.

In de media

Het CDJA heeft zich in 2009 geprofileerd in de media. Zo was er interview met vertrekkend voorzitter Harry van der Molen in HP/de Tijd. Het CDJA is op radio te horen geweest bij onder andere Stand.café (NCRV), On The Move (BNR), Dit is de dag (EO), TROS Kamerbreed, de Nederlandse Moslim Omroep en NOS Headlines.

Met de in mei aangetreden nieuwe voorzitter Jeroen van Velzen is er een uitzending van EenVandaag geweest over de staat en de toekomst van het CDA.

Tevens zijn er artikelen verschenen in dagbladen zoals Metro, Sp!ts, Volkskrant, Trouw, Reformatorisch Dagblad, Telegraaf en andere landelijke dagbladen. In de Volkskrant zijn een aantal opiniërende artikelen verschenen over onder andere de Dalai Lama, de kilometerheffing en de verhoging van het collegegeld. In Trouw verscheen een interview met Jeroen van Velzen over de verhoging van de AOW-leeftijd.

Onderwijspetitie & Puinruim-generatie

Het CDJA heeft zich in de media gepresenteerd als een onafhankelijke jongerenorganisatie. Op een proactieve en ludieke wijze hebben we als CDJA een tweetal belangrijke thema's onder het voetlicht willen brengen. Naar aanleiding van het wetsvoorstel over verhoging van het collegegeld van een tweede studie is er een petitieactie gestart die door ruim 30.000 mensen is ondertekend. Deze actie is de opmaat geweest om het belang en de kwaliteit van onderwijs binnen het CDA op de kaart te zetten. Het tweede thema was de solidariteit tussen generaties. Als CDJA hebben we tijdens de FNV acties om de AOW op 65 jaar te houden een tegenactie gehouden om de puin van de FNV aan te geven. Hiermee hebben we willen aangeven dat de rekening van de vergrijzingen niet moet worden doorgeschoven naar volgende generaties en jongeren niet de puinruim-generatie moeten worden.

Website

In de zomer zijn er een aantal wijzigingen in de website doorgevoerd. De afdelingen hebben een meer autonoom onderdeel van de website gekregen en de hoofdpagina heeft een aantal uiterlijke wijzigingen ondergaan. Zo kunnen afdelingen een aangepaste banner voeren, zijn hun activiteiten in één oogopslag zichtbaar en zijn er verschillende weblogs toegevoegd. In het najaar is de website opgeschoond en is alles nagelopen op actualiteit. Tevens zijn de aangenomen standpunten gesorteerd op schema. Hiermee is het eenvoudiger geworden om de aangenomen standpunten van het CDJA op te zoeken. Om volledig digitaal mee te kunnen blijven draaien is er ook 2009 al geëxperimenteerd met sociale media. In het voorjaar van 2010 zullen er daarom nog een aantal wijzigingen doorgevoerd worden op de website.

Interruptie

In 2009 is er afscheid genomen van hoofdredacteur Marijse Klink. Gerard Adelaar heeft haar opgevolgd. De vier uitgebrachte nummers van interruptie hadden als thema gemeenteraadsverkiezingen, Europese verkiezingen, rentmeesterschap en integratie. Aan de uitgaven van het ledenblad van het CDA, CDA.nl, heeft het CDJA ook een actieve bijdrage geleverd. Er is zelfs een themanummer over jongeren geweest met als gasthoofdredacteur CDJA voorzitter Jeroen van Velzen.

Nieuwsbrief

De digitale nieuwsbrief is tweemaal per maand verschenen. Gebleken is dat dit een effectief middel is om leden te activeren om een bijdrage te leveren aan het CDJA. Tevens kunnen bepaalde activiteiten zo extra onder de aandacht worden gebracht.

Politiek

Werkgroepen

In 2009 zijn er zo'n 100 werkgroepbijeenkomsten geweest. Verschillende werkgroepen hebben geïnvesteerd in contacten met bewindspersonen en Kamerleden door werkbezoeken te brengen aan Den Haag. Een aantal werkgroepen heeft een nieuwe voorzitter gekregen. Voor de

werkgroep Europa is Wieteke van der Meer aan de slag gegaan als voorzitter. Voor de werkgroep JBB geldt dat voor Joram Verstoep en de werkgroep Landbouw heeft Marco de Mik aan het hoofd gekregen. Jozef Waanders werd voorzitter van de werkgroep Buitenland.

Behalve de vergaderingen en de werkbezoeken hebben werkgroepen ook veel energie gestoken in het opstellen van resoluties. De volgende resoluties zijn in 2009 door het Algemeen Bestuur aangenomen: Resolutie Ministerie Jeugd & Gezin, Resolutie Dalai Lama naar Nederland, Resolutie Opbrengsten en kapitaalinjecties, Resolutie Stagevergoeding coassistenten, Resolutie Basisonderwijs in het Engels, Resolutie Europese wetgeving MP3 spelers, Resolutie Tamils in Sri Lanka, Resolutie Handvest verantwoord burgerschap, Resolutie Bekostiging tweede master, Resolutie Kwekersrecht, Resolutie situatie Iran, Resolutie Noord Korea's Kernprogramma, Resolutie Piraterij in Somalië, Resolutie Duurzame Bedrijvigheid, Resolutie Fietsenstallingen Stationsgebieden, Resolutie Toetreding IJsland, Resolutie Maximum tegemoetkoming kosten kinderopvang, Resolutie EPD, Resolutie Verdieping Westerschelde, Resolutie Funderingsproblematiek, Resoluties Ontwikkelingssamenwerking (2x).

Verkiezingen

Op 4 juni 2009 waren de Europese verkiezingen. Het CDJA heeft zich intensief ingezet in de campagne met een eigen jongerencampagne voor jongerenkandidaat Michiel Dijkman die op plek 12 van de kandidatenlijst stond. Er is een jongerenhuisstijl ontworpen en Michiel is, samen met zijn campagneteam, met de Chevy het hele land doorgetrokken om campagne te voeren. Michiel heeft 5761 voorkeursstemmen gehaald. Dit was helaas niet voldoende voor een zetel in het Europees Parlement.

In 2009 is hard gewerkt aan de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 2010. In februari kwam er een extra Interruptie uit, volledig in het teken van de aanstaande verkiezingen. Met deze Interruptie is getracht jongeren enthousiast te maken om zich in hun gemeente politiek in te zetten. De Interruptie is naar alle CDJA leden, maar ook naar alle afdelingsvoorzitters en –secretarissen van het CDA gestuurd, om hen ervan te overtuigen dat jongeren in de gemeenteraad een meerwaarde hebben. Het CDJA heeft zich ingezet zoveel mogelijk jongeren op de kieslijsten van het CDA te krijgen. Vanaf september is met een projectgroep vanuit het Dagelijks Bestuur gewerkt aan het opzetten van een sterke jongerencampagne. Met een uitgewerkt campagneplan om jongerenkandidaten te ondersteuning te bieden en jongerenteams te vormen in de provincies zijn er vele voorbereidingen voor de campagne ingezet. Aan het eind het jaar heeft er een informatie- en trainingsbijeenkomst plaatsgevonden voor alle jongerenkandidaten, om hen te trainen in het voeren van campagne.

Internationaal

Youth of the European People's Party (YEPP) Seminars, Summerschool en Congress

Het CDJA was in 2009 bij alle door het YEPP georganiseerde seminars en de summerschool aanwezig. In januari namen Frank Lambermont en Bronne Pot deel aan het Seminar "Open Society through Youth Participation" in Athene. In april waren Harry van der Molen, David van Dis, Caroline Tax, Fenny Helfferich, Frank Lambermont en Arine Sijl aanwezig bij het YEPP congres in Rome. Bij de bestuursverkiezingen die hier plaatsvonden werd Bronne Pot verkozen tot YEPP Vice-President. Daarnaast werd een resolutie van het CDJA aangenomen over de

roaming kosten in de EU. De YEPP Summerschool vond plaats in juli in Neptun (Romenië). Daarbij waren Wilke van Beest en Frank Lambermont aanwezig (Frank en Wilke waren aanwezig op eigen gelegenheid). De summerschool was getiteld "Young people –present, future and perspectives". In Neptun gaf het CDJA een presentatie over de CDA-campagne bij de Europese verkiezingen. Daarbij stond centraal de strategie zoals die bij de jongeren-kandidaat Michiel Dijkman toegepast werd.

Het volgende YEPP seminar werd georganiseerd door het CDJA en vond plaats in Den Haag. Het thema van het seminar was "3D (Defence, Development and Diplomacy)". Er was een hoge opkomst met 74 deelnemers die in totaal 35 christendemocratische en conservatieve jongeren organisaties vertegenwoordigden. Gedurende vier dagen bespraken de deelnemers het 3D beleid zoals dat o.a. gevoerd wordt in Afghanistan. Centraal stond daarbij een working paper die het CDJA had opgesteld. In het working paper werd opgeroepen tot een Europese 3D aanpak. Op de eerste dag werden de deelnemers toegesproken door CDA-Tweede Kamerlid Raymond Knops die de jongeren toesprak en hun welkom heette in Den Haag. Bij de tweede dag waren er verschillende paneldiscussies om de deelnemers de gelegenheid te geven zich verder te informeren naar het concept 3D. Bij de paneldiscussies spraken twaalf experts, politici en beleidsmakers waaronder Kathleen Ferrier (CDA-Tweede Kamerlid) en Tomi Huhtanen (CEPS). Na de paneldiscussies werd er ook nog een bezoek gebracht aan de Tweede Kamer waar Edward de Lanoy (Directeur fractiebureau CDA Tweede Kamer) hun welkom heette. Bij de YEPP raadsvergaderingen de daaropvolgende dag werden de deelnemers toegesproken door o.a. CDA-Staatssecretaris Jan-Kees de Jager. Na de toespraak vond er een inhoudelijke discussie plaats over de 3D working paper en de CDJA resolutie over piraterij bij de kust van Soemalië. Beide documenten werden aangenomen. Op de laatste dag was er nog een rondleiding door de stad voor de deelnemers die dit wenste. Bij de organisatie van dit seminar waren betrokken: Frank Lambermont, Bronne Pot, Maarten de Vries, Bart Prince, Arine Sijl, Dominik Lynen, Harry van der Molen en Brendan Troost.

Het daarop volgende seminar werd in december in Tirana (Albanië) georganiseerd. Bij dit seminar waren Frank Visser en Bart-Jan Heine aanwezig.

Overige Bilaterale contacten

In 2009 heeft het CDJA nog diverse bilaterale bezoeken gebracht. Daarbij waren in augustus Bronne Pot, Frank Lambermont en Harry van der Molen, ieder op eigen gelegenheid, aanwezig bij de KrFU summerschool. Daarnaast brachten Frank Lambermont en Jeroen van Velzen in november een bezoek aan de Deutschlandtag (het JU Congres) in Münster. Jeroen van Velzen heeft daarbij het congres toegesproken. Daarnaast heeft het CDJA ook de verschillende EVP zittingen bijgewoond. Zo waren Harry van der Molen en Bronne Pot aanwezig bij de EVP vergaderingen in Warschau en was Jeroen van Velzen bij het EVP congres in Bonn aanwezig.

Trainingen

Verschillende CDJA-leden hebben in 2009 voor de Eduardo Frei Stichting (EFS) verschillende malen trainingen gegeven. Zo gaf Frank Visser een training in Macedonië voor de organisatie VMRO-DPMNE. Frank Lambermont en Maarten de Vries gaven beide, in Macedonië, een training over regionale samenwerking in de Balkan regio. Bij de training waren veel jongerenorganisaties van de Balkan regio aanwezig. De organisaties hebben met elkaar

afgesproken in de toekomst nauwer met elkaar samen te werken. Dit resulteerde in een samenwerkingsverklaring die in februari 2010 getekend werd door de jongerenorganisaties van de Balkan. In de toekomst worden meerdere bi-laterale tussen deze organisaties verwacht.

Financieel verslag

VI. Totaal uitgaven activiteiten CDA 2009

	Directe kosten	Indirecte kosten	Totaal kosten
Informatievoorziening leden	1.353.630	735.704	2.089.334
Het onderhouden van contacten met Zusterpartijen in het buitenland	73.346	37.777	111.122
Vorming & Scholingswerk	209.083	465.687	674.770
Campagneactiviteiten	508.873	89.028	597.901
	<hr/>		
	2.144.932	1.328.196	3.473.128
Politiek Wetenschappelijk werk	98.642	790.343	888.984
Activiteiten ter bevordering van de Politieke participatie van jongeren	223.960	94.104	318.063
	<hr/>		
Totaal uitgaven activiteiten CDA 2009	2.467.534	2.212.642	4.680.176

VII. Toelichting uitgaven activiteiten CDA 2009

	Directe kosten	Indirecte kosten	Totaal kosten
Informatievoorziening leden			
Media - CDA.nl	248.894	168.209	417.103
Hosting CDA Net / Internet	154.002	119.823	273.825
Voorlichtingskosten	816	52.575	53.390
Radio en TV uitzendingen	39.857	40.228	80.086
Partijpublicaties	1.908		1.908
Permanente activiteiten	189.927	79.210	269.137
Verkiezingsonderzoek	41.710		41.710
Evenementen	9.242		9.242
Ledenzorg	26.394	81.552	107.947
Ledenwerving	74.374	46.387	120.761
Commissies	38.573	14.832	53.405
Publiek debat	36.888	30.688	67.577
Congres	165.836	89.338	255.173
Projectactiviteiten	325.209	12.862	338.071
Totaal informatie voorziening leden	1.353.630	735.704	2.089.334
Het onderhouden van contacten met Zusterpartijen in het buitenland			
Kosten Internationaal werk	73.346	37.777	111.122
Totaal kosten van het onderhouden van contacten met Zusterpartijen in het buitenland	73.346	37.777	111.122
Vormings- en Scholingswerk			
Adviesraad	72		72
Landelijk aanbod	107.471	147.076	254.547
Regionaal aanbod	49.206	25.378	74.584
Ontwikkeling opleidingsproducten	5.987	6.023	12.010
H.R.M.	34.617	169.190	203.808
Partijontwikkeling	11.729	118.020	129.749
Totaal Vormings- en Scholingswerk	209.083	465.687	674.770

VII. Toelichting uitgaven activiteiten CDA 2009

	Directe kosten	Indirecte kosten	Totaal kosten
Politiek Wetenschappelijk werk			
Publicaties	5.913		5.913
Conferenties & commissies	11.958		11.958
CD Verkenningen	23.928		23.928
Projecten	56.843	790.343	847.186
	<hr/>		
Totaal Politiek Wetenschappelijk werk	98.642	790.343	888.984
	<hr/>		
Activiteiten ter bevordering van de Politieke participatie van jongeren			
Bestuurskosten	29.315	12.318	41.633
Activiteiten	166.131	69.805	235.936
Interruptie	28.513	11.981	40.494
	<hr/>		
Totaal activiteiten ter bevordering van de Politieke participatie van jongeren	223.960	94.104	318.063
	<hr/>		
Campagneactiviteiten			
Europees Parlementsverkiezingen	429.314	37.903	467.217
Gemeenteraadsverkiezingen	79.559	51.125	130.684
	<hr/>		
Totaal campagneactiviteiten	508.873	89.028	597.901
	<hr/>		

VIII. Cijfermatige toelichting uitgaven activiteiten CDA 2009

	Directe kosten	Indirecte kosten	Totaal kosten
Media - CDA.nl			
Drukkosten	99.066		99.066
Portokosten	72.655		72.655
Apparaatskosten		146.810	146.810
Redactiekosten	23.569		23.569
Abonneebeheer		21.000	21.000
Foto's	13.881		13.881
Overige kosten	39.723	399	40.122
	<hr/>		
Totaal Media - CDA.nl	248.894	168.209	417.103
	<hr/>		
Hosting CDA Net / Internet			
Abonnementen	51.640		51.640
Loonkosten		60.250	60.250
Automatisering		59.573	59.573
Nieuwe website	102.362		102.362
	<hr/>		
Totaal Hosting CDA Net / Internet	154.002	119.823	273.825
	<hr/>		
Voorlichtingskosten			
Perscontacten	749		749
Apparaatskosten		42.752	42.752
Overige voorlichtingskosten	67	9.822	9.889
	<hr/>		
Totaal Voorlichtingskosten	816	52.575	53.390
	<hr/>		
Radio en TV uitzendingen			
Personele kosten vast		36.959	36.959
Personele kosten freelance	36.327		36.327
Facilitaire kosten NOB	3.531		3.531
Overige kosten		3.270	3.270
	<hr/>		
Totaal Radio en TV uitzendingen	39.857	40.228	80.086
	<hr/>		

VIII. Cijfermatige toelichting uitgaven activiteiten CDA 2009

Partijpublicaties

Brochures	1.908		1.908
Totaal Partijpublicaties	1.908	0	1.908

Permanente activiteiten

Nieuwjaarsconferentie	17.652		17.652
Promotiemateriaal	91.378		91.378
Beurzen en manifestaties	23.723		23.723
LPC	25.482		25.482
Jongerenmarketing	31.693		31.693
Overige kosten		79.210	79.210
Totaal Permanente activiteiten	189.927	79.210	269.137

Ledenzorg

Kosten ledenzorg	26.394		26.394
Loonkosten		68.776	68.776
Overige kosten		12.776	12.776
Totaal Ledenzorg	26.394	81.552	107.947

Ledenwerving

Kosten ledenwerving	74.374		74.374
Loonkosten		44.479	44.479
Overige kosten		1.908	1.908
Totaal Ledenwerving	74.374	46.387	120.761

VIII. Cijfermatige toelichting uitgaven activiteiten CDA 2009

	Directe kosten	Indirecte kosten	Totaal kosten
Commissies			
Politieke commissies	38.573		38.573
Loonkosten		14.832	14.832
	<hr/>		
Totaal Commissies	38.573	14.832	53.405
<hr/>			
Publiek debat			
Ledendebatten	3.558		3.558
Rondje CDA	5.456		5.456
Morgen begint Vandaag	2.881		2.881
Kredietcrisisbijeenkomsten	1.078		1.078
Prof. Steenkamplering	4.619		4.619
Kosten Lokaal Appél Tour	19.297		19.297
Loonkosten		30.188	30.188
Overige kosten		500	500
	<hr/>		
Totaal Publiek debat	36.888	30.688	67.577
<hr/>			
Congres			
Vergaderkosten	165.022		165.022
Reiskosten	814		814
Repro-/frankeerkosten		27.374	27.374
Loonkosten		55.768	55.768
Overige kosten		6.195	6.195
	<hr/>		
Totaal Congres	165.836	89.338	255.173
<hr/>			

VIII. Cijfermatige toelichting uitgaven activiteiten CDA 2009

	Directe kosten	Indirecte kosten	Totaal kosten
Internationaal werk			
Contributie EVP	33.419		33.419
Contributie EUCDW	2.380		2.380
Internationale reizen	10.880		10.880
Commissies EVP-EUCDW	550		550
Schmelzerlezing	10.354		10.354
Commissie Buitenland	11.957		11.957
Publicaties/rapporten	3.806		3.806
Loonkosten		32.557	32.557
Overige kosten		5.219	5.219
	<hr/>		
Totaal Internationaal werk	73.346	37.777	111.122

IX. Accountantsverklaring

Aan: Stichting Secretariaat Christen Democratisch Appèl

Accountantsverklaring

Afgegeven ten behoeve van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties.

Opdracht

Wij hebben bijgevoegde gewaarmerkte financieel verslag met een totaal bedrag van € 4.680.176 en bijbehorende toelichting, alsmede het ledenaantal op de peildatum 1 januari 2009 van in totaal 54.548 en van de jongerenorganisatie (CDJA) van in totaal 985 leden ingevolge de Wet subsidiëring politieke partijen van Stichting Secretariaat Christen Democratische Appèl te Den Haag over 2009 gecontroleerd. De subsidiedeclaratie is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de entiteit. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake het financieel verslag en de ledenaantallen te verstrekken.

Werkzaamheden

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, de Wet subsidiëring politieke partijen en de Regeling subsidiëring politieke partijen. Dienovereenkomstig dienen wij onze controle zodanig te plannen en uit te voeren, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat het financieel verslag geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van relevante gegevens.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft het financieel verslag een getrouw beeld van de uitgaven en ontvangsten die samenhangen met artikel 5 van de Wet subsidiëring politieke partijen genoemde activiteiten, alsmede van de ledenaantallen die van belang zijn voor de subsidievaststelling.

Tevens zijn wij van oordeel dat de in de Wet subsidiëring politieke partijen en de Regeling subsidiëring politieke partijen neergelegde verplichtingen correct zijn nageleefd.

Overige aspecten - beperking in het gebruik en verspreidingskring

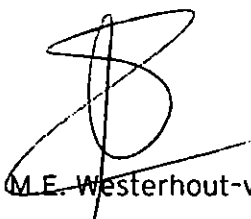
Het financieel verslag en onze verklaring daarbij zijn uitsluitend bedoeld voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties en kunnen derhalve niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Toelichting

Wij vestigen de aandacht op het feit dat de indirecte kosten voor circa € 169.000 uit doorbelaste loonkosten bestaat. Aan de doorbelaste loonkosten ligt geen tijdsregistratie ten grondslag. Wij hebben de tijdsbesteding van de medewerkers schriftelijk laten bevestigen door de directie. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Den Haag, 15 juli 2010

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. M.E. Westerhout-van Kimmenade RA MGA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
DGBK/Directie Openbaar Bestuur en Burgerschap
t.a.v. Hoofd cluster Democratie en Burgerschap
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Betreft: ledental CDJA

Den Haag, 31 mei 2010

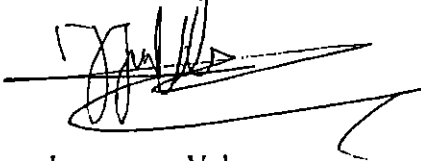
Geachte heer De Neef,

Hierbij willen wij u de ledentallen van het CDJA over het jaar 2009 doorgeven.
Deze ledentallen zijn nodig om de definitieve grootte van de subsidie van het CDJA van het
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over 2009 vast te stellen.
De ledentallen zijn vastgesteld op basis van de voorschriften zoals genoemd in de Wet
subsiëring politieke partijen.

Op basis van de criteria zoals geformuleerd in de Wet had het CDJA in 2009, 985 leden.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan kunt u die stellen bij de heer
Herman van der Bent, penningmeester van het CDJA, 06-38089908.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

Jeroen van Velzen
Voorzitter CDJA

Christel Brouwer
Ingeborg

Burgemeester
Postbus 20011

Postbus 20011
Postbus 20011

Postbus 20011
Postbus 20011

Postbus 20011
Postbus 20011

Postbus 20011
Postbus 20011

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
DGBK/Directie Openbaar Bestuur en Burgerschap
t.a.v. Hoofd cluster Democratie en Burgerschap
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Betreft: ledental CDA

Den Haag, 31 mei 2010

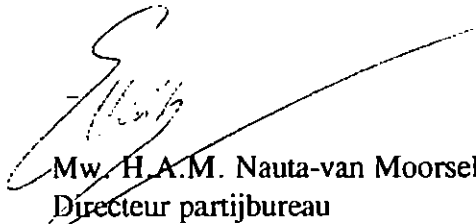
Geachte heer De Neef,

Hierbij willen wij u de ledentallen van het CDA over het jaar 2009 doorgeven.
Deze ledentallen zijn nodig om de definitieve grootte van de subsidie van het CDA van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over 2009 vast te stellen.
De ledentallen zijn vastgesteld op basis van de voorschriften zoals genoemd in de Wet subsidiëring politieke partijen.

Op basis van de criteria zoals geformuleerd in de Wet had het CDA in 2009, 54.548 leden.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan kunt u die stellen bij de heer M.P.R. Kampmeijer (tel. 070 N34 24 826).

Met vriendelijke groet en hoogachting,

Mw. H.A.M. Nauta-van Moorsel
Directeur partijbureau

Verantwoording subsidie vorming en scholing (aspirant) raadsleden

Per brief van 4 juni 2009 is het CDA door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in de gelegenheid gesteld om subsidie aan te vragen voor de vorming en scholing van zijn (aspirant) raadsleden. Het CDA heeft in reactie daarop op 24 juli 2009 een aanvraag ingediend. Aan het CDA is door de minister een subsidie van € 101.389,- toegekend. In dit verslag verantwoordt het CDA de specifieke besteding van de subsidiegelden die samenhangen met de vorming en scholing van (aspirant) raadsleden in 2009.

Verantwoording

Voor het CDA is het opleiden en vormen van haar kader al sinds de oprichting van de partij van groot belang. De lokale afdelingen en bestuurders vormen immers de basis van onze partij en vormen daarmee op gemeentelijk niveau het visitekaartje voor het CDA. Het CDA biedt daartoe via haar scholingsinstituut, het Steenkampinstituut, al ruim 25 jaar opleidingen en trainingen aan aan haar (aspirant) raadsleden. Ook in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010 heeft het CDA een stevig opleidings- en trainingsprogramma ontwikkeld voor haar (aspirant) raadsleden.

De gemaakte kosten voor de vorming en scholing van (aspirant) raadsleden staat in relatie tot de begroting die door het CDA is opgesteld en die diende als onderbouwing van de subsidieaanvraag. Aan de hand van de begroting wordt onderstaand een verantwoording gegeven per onderdeel dat wordt opgevoerd in verband met de toegekende subsidie.

De aspirant raadsledencursus

De door het CDA ontwikkelde cursus voor (aspirant) raadsleden vormde de basis voor de subsidieaanvraag voor vorming en scholing van (aspirant) raadsleden. Daaruit voortvloeiend is de cursus ook bij de verantwoording van subsidiegelden een belangrijk onderdeel. De cursus is in het voorjaar van 2009 (in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen van 2010) grotendeels opnieuw vormgegeven. Op grond van cijfers uit het verleden werd verwacht dat circa 900 aspirant raadsleden aan de cursus zouden deelnemen. De ingediende begroting bij dit onderdeel, was dan ook op deze aantallen gebaseerd.

In totaal hebben in 2009 circa 650 (aspirant) raadsleden deelgenomen aan de cursus. Het CDA is tevreden met dit aantal deelnemers. Per provincie is wel een verschil in organisatiegraad én deelname waarneembaar. In totaal zijn in 2009 40 bijeenkomsten georganiseerd. In sommige gevallen is de (aspirant) raadsledencursus over twee dagen verspreid georganiseerd. In de onderstaande tabel 1. is het aantal bijeenkomsten en het aantal deelnemers per provincie weergegeven.

De (aspirant) raadsledencursus is in 2009 in negen provincies georganiseerd. In drie provincies is er voor gekozen de cursus aan te bieden in 2010. Dit zijn de provincies Friesland, Flevoland en Utrecht. Deze provinciale CDA-organisatoren hebben wel in 2009 de deelnemerspakketten ontvangen. In totaal zijn 798 deelnemerspakketten verzonden naar de provinciale organisatoren. In tabel 1. is tevens een specificatie van de bestellingen weergegeven.

Ten aanzien van de gemaakte kosten voor de (aspirant) raadsledencursus, worden de volgende posten opgevoerd in verband met de subsidie: (1) personeelskosten van de stafmedewerker voor de ontwikkeling en opzet van de cursus. Binnen het Steenkampinstituut was één stafmedewerker hiermee belast voor in totaal 0,5 fte. Daarnaast werd deze stafmedewerker ondersteund door een administratief secretariael medewerker voor in totaal 0,2 fte. (2) Documentatie, drukkosten, portokosten van de deelnemers-pakketten, (3) facilitaire kosten zoals zaalhuren, (4) kosten voor de inhuur van externe expertise en (5) de uitvoeringskosten in iedere provincie.

Tabel 1. – deelname (aspirant) raadsledencursus 2009

Datum / provincie	Opleiding/training	Locatie	Aantal deelnemers
Drenthe	<i>30 pakketten besteld</i>		
14 november 2009	Aspirant Raadsleden	Westerbork	13
28 november 2009	Aspirant Raadsleden	Westerbork	12
19 december 2009	Aspirant Raadsleden	Westerbork	14
Gelderland	<i>109 pakketten besteld</i>		
31 oktober 2009	Aspirant Raadsleden	Echteld	16
7 november 2009	Aspirant Raadsleden	Gendringen	15
14 november 2009	Aspirant Raadsleden	Gendringen	15
28 november 2009	Aspirant Raadsleden	Echteld	14
28 november 2009	Aspirant Raadsleden	Putten	23
19 december 2009	Aspirant Raadsleden	Putten	18
Groningen	<i>44 pakketten besteld</i>		
10 oktober	Aspirant Raadsleden	Haren	18
28 november	Aspirant Raadsleden	Haren	13
Limburg	<i>27 pakketten bested</i>		
14 november	Aspirant Raadsleden	Roosteren	17
Noord-Brabant	<i>140 pakketten besteld</i>		
7 november 2009	Aspirant Raadsleden	Wanroy	11
7 november 2009	Aspirant Raadsleden	Uden	7
13 november 2009	Aspirant Raadsleden	Uden	7
14 november 2009	Aspirant Raadsleden	Veghel	14
21 november 2009	Aspirant Raadsleden	Veghel	14
28 november 2009	Aspirant Raadsleden	Wanroy	11
28 november 2009	Aspirant Raadsleden	Eindhoven	11
4 december 2009	Aspirant Raadsleden	Uden	7
12 december 2009	Aspirant Raadsleden	Eindhoven	11

Noord-Holland	<i>68 pakketten besteld</i>		
3 oktober 2009	Aspirant Raadsleden	Kudelstaart	13
17 oktober 2009	Aspirant Raadsleden	Heiloo	19
24 oktober 2009	Aspirant Raadsleden	Kudelstaart	13
31 oktober 2009	Aspirant Raadsleden	Heiloo	19
21 november 2009	Aspirant Raadsleden	Kudelstaart	13
12 december 2009	Aspirant Raadsleden	Heiloo	19
Overijssel	<i>81 pakketten besteld</i>		
20 november 2009	Aspirant Raadsleden	Dinkelland	25
27 november 2009	Aspirant Raadsleden	Dinkelland	25
Zeeland	<i>37 pakketten besteld</i>		
XX november	Aspirant Raadsleden	Heinkenszand	19
XX december	Aspirant Raadsleden	Heinkenszand	18
Zuid-Holland	<i>121 pakketten besteld</i>		
9 november 2009	Aspirant Raadsleden	Leiden	17
10 november 2009	Aspirant Raadsleden	Dordrecht	27
16 november 2009	Aspirant Raadsleden	Leiden	17
16 november 2009	Aspirant Raadsleden	Rotterdam	18
17 november 2009	Aspirant Raadsleden	Dordrecht	27
23 november 2009	Aspirant Raadsleden	Rotterdam	18
12 december 2009	Aspirant Raadsleden	Leiden	17
12 december 2009	Aspirant Raadsleden	Rotterdam	18
19 december 2009	Aspirant Raadsleden	Dordrecht	27
Friesland (in 2010)	<i>61 pakketten besteld</i>		
Flevoland (in 2010)	<i>27 pakketten besteld</i>		
Utrecht (in 2010)	<i>53 pakketten besteld</i>		
TOTAAL	40 bijeenkomsten in 2009		650

Algemene en/of doorlopende cursussen en trainingen

Naast de aspirant raadsledencursus heeft het CDA doorlopend ook een aantal opleidingen en trainingen aangeboden aan (aspirant) raadsleden. Op basis van eerste gegevens is het CDA tevreden over de mate waarin gebruik gemaakt is van de diensten van het Steenkampinstituut. Aangezien nog niet vanuit iedere provincie informatie beschikbaar is over de precieze aantallen van deelnemers en aantal bijeenkomsten is ervoor gekozen alleen de personeelskosten van een stafmedewerker inclusief secretariael administratieve ondersteuning op te voeren. Die betreffen voor de algemene en/of doorlopende cursussen en trainingen in totaal 0,3 fte plus 0,2 fte administratief secretariële ondersteuning.

Activiteiten CDA-bestuurdersvereniging

De CDA-bestuurdersvereniging heeft in 2009 haar jaarlijkse Bestuurdersdag georganiseerd. Deze dag van ontmoeting en kennis- en ervaringsuitwisseling tussen CDA-bestuurders stond dit maal ook open voor aspirant raadsleden. Daarnaast is door de bestuursvereniging tevens een zogenaamde Jonge bestuurdersdag georganiseerd, waarbij de doelgroep bestond uit jonge kandidaat-raadsleden en zittende jonge bestuurders. Beide dagen vervullen een wezenlijke functie in de vorming, versterking en ondersteuning van het lokale politieke kader.

Financiële verantwoording

	Kosten	Totaal
Aspirant-raadsledencursus		
1. personeelskosten stafmedewerker (0,5 fte)	34.486	
2. personeelskosten administratief medewerker (0,2 fte)	10.002	
3. documentatie-, druk- en portokosten	7.047	
4. facilitaire kosten, zaalhuren (40 bijeenkomsten X 220,-)	8.800	
5. ontwikkelingskosten (inhuur advies, training van trainers, studie)	5.957	
6. uitvoeringskosten lokaal / provinciaal (40 x 100,-)	4.000	
		70.292
Algemene en/of doorlopende cursussen en trainingen		
7. personeelskosten stafmedewerker (0,3 fte)	20.692	
8. personeelskosten administratief medewerker (0,2 fte)	10.002	
		30.694
Overige kosten		
9. Bestuurdersvereniging (jonge-bestuurdersdag en bestuurdersdag)	17.553	
		17.553
Totaal Vormings- en Scholingswerk		118.539

Toelichting:

1. Dit betreft een deel van de werkelijke personeelskosten van een stafmedewerker. Ingeschat is dat zij gemiddeld 20 uur per week bezig geweest is met:
 - a. Evaluatie eerdere trainingen verwerken
 - b. Uitdenken nieuwe opzet
 - c. Consulteren externe deskundigen
 - d. Verwerken informatie
 - e. Brainstormen met trainers
 - f. Brainstormen met voormalige en zittende raadsleden om informatie voor de inhoud van de training
 - g. Trainers opleiden
 - h. Inplannen trainers
 - i. Opstellen van instructiebrief voor scholingsconsulenten
 - j. Promotie van de cursus uitdenken en uitvoeren
2. Dit betreft een deel van de werkelijke personeelskosten van een administratief medewerker. Hier hebben meerdere medewerksters aan gewerkt. In totaal wordt ingeschat dat hier 20% van een full time administratief medewerker mee bezig is geweest. De werkzaamheden betreffen:

- a. Locatie regelen voor opleiding trainers
 - b. Samenstellen adresbestanden
 - c. Verzenden uitnodiging opleiding trainers
 - d. Verwerken aanmeldingen opleiding trainers
 - e. Versturen informatiepakket
 - f. Vergaren evaluatiegegevens
 - g. Inplannen trainers (assistentie bij inplanning)
 - h. Versturen instructiebrief (adresgegevens samenvoegen, brieven uitdraaien en in enveloppen stoppen)
 - i. Zorgen voor voldoende materiaal voor het boekenpakket
 - i. Voorraadbeheer
 - ii. Bestellingen bijhouden
 - iii. Verzendingsmaterialen verzorgen (enveloppen ed)
 - j. Informeren en bijhouden of daadwerkelijk trainingen georganiseerd worden (40 bijeenkomsten)
 - k. Boekenpakket samenstellen (798 pakketten)
invoegen:
 - i. Begeleidende brief
 - ii. Handreiking bij het competentieprofiel van het gemeenteraadslid
 - iii. Boekje over 'het CDA-gedachtegoed'
 - iv. Overwegingen voor politieke bijeenkomsten
 - v. Program van uitgangspunten
 - vi. Deelnemersmap
 1. Binnenkant van de politiek pag. 6 – 94
 2. Hoofdstuk 3: het raadslid
 3. Bestuursforum augustus/september 2008
3. Dit betreft de werkelijke documentatie-, druk- en portokosten voor de 798 pakketten die zijn verstuurd.
 4. Dit betreft een inschatting van een gemiddeld bedrag per bijeenkomst die door de provinciale scholingscommissies worden gemaakt. De werkelijke kosten zijn hoger uitgevallen, maar worden hier niet als zodanig opgenomen.
 5. Dit betreft de werkelijke externe kosten die gemoeid waren met de ontwikkeling van de cursus, dus naast de personeelskosten van de stafmedewerker.
 6. Dit betreft een inschatting van een gemiddeld bedrag per bijeenkomst die door de provinciale scholingscommissies aan uitvoeringskosten worden gemaakt. De werkelijke kosten zijn hoger uitgevallen, maar worden hier niet als zodanig opgenomen.
 7. Zie punt 1 van de toelichting voor de beschrijving van de werkzaamheden. In dit geval is ingeschat dat zij hier gemiddeld 12 uur per week mee bezig is geweest.
 8. Zie punt 2 van de toelichting voor de beschrijving van de werkzaamheden. Ook hier wordt ingeschat dat hier 20% van een full time administratief medewerker mee bezig is geweest.
 9. Dit betreft de werkelijk gemaakte kosten in het kader van de Jonge Bestuurdersdag en de Bestuurdersdag.

Aan: Stichting Secretariaat Christen Democratisch Appèl

Accountantsverklaring

Afgegeven ten behoeve van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Opdracht

Wij hebben bijgevoegde gewaarmerkte financiële verantwoording met een totaal bedrag van € 118.539 ten behoeve van de bijdrage inzake de Subsidieregeling scholing en vorming (kandidaat) gemeenteraadsleden. De financiële verantwoording is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de entiteit. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de financiële verantwoording te verstrekken.

Werkzaamheden

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht en de Subsidieregeling scholing en vorming van (kandidaat) gemeenteraadsleden. Dienovereenkomstig dienen wij onze controle zodanig te plannen en uit te voeren, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de financiële verantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van relevante gegevens.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de financiële verantwoording de totale kosten in alle van materiaal belang zijnde aspecten juist weer.

Overige aspecten - beperking in het gebruik en verspreidingskring

De financiële verantwoording en onze verklaring daarbij zijn uitsluitend bedoeld voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en kunnen derhalve niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Toelichting

Wij vestigen de aandacht op de toelichting bij de financiële verantwoording onder punt 1,2,7 en 8 waarin is aangegeven dat de verantwoorde personeelskosten zijn gebaseerd op een schatting van de bestede uren vermenigvuldigd met personele lasten van een standaard functie. De schatting heeft als basis een door het CDA opgestelde specificatie van de verrichte werkzaamheden, welke is opgenomen in de toelichting bij de financiële verantwoording. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

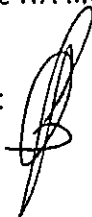
Den Haag, 15 juli 2010

Ernst & Young Accountants LLP

drs. M.E. Westerhout -van Kimmenade RA MGA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

1607201900278

